

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANA BİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

YOLSUZLUKLA MÜCADELEDE GÖRSEL MEDYANIN RÖLÜ: NİJERYA ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Usman Aliyu UBA

İstanbul, 2018

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANA BİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

YOLSUZLUKLA MÜCADELEDE GÖRSEL MEDYANIN RÖLÜ: NİJERYA ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Usman Aliyu UBA

Danışman: Prof. Dr. Şengül ÖZERKAN

İstanbul, 2018

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

GAZETECİLİK Anabilim Dalı GENEL GAZETECİLİK Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi USMAN ALIYU UBA'nın YOLSUZLUKLA MÜCADELEDE GÖRSEL MEDYANIN RÖLÜ: NİJERYA ÖRNEĞİ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 28.12.2017 tarih ve 2017/36-24 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi ...18/01/2018

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

	Öğretim Üyesi Adı Soyadı	İmzası
1.	Tez Danışmanı Prof. Dr. ŞENGÜL ÖZERKAN	Soculu
2.	Jüri Üyesi Doç. Dr. MEHMET ÖZÇAĞLAYAN	Meat
3.	Jüri Üyesi Doç. Dr. ŞEBNEM ÇAĞLAR	lutif

ÖNSÖZ

Bu tezi oluşturmamda emeği ve büyük katkısı olan saygı değerli danışman hocam Prof. Dr. şengül Özerkan'a, bana destek olan değerli sınıf arkadaşlarıma ve beni hem okuma hem çalışma konusunda teşvik eden çok sevgili ailemin fertlerine şukranlarımı sunarım. Çalışmanın alana ve memleketimi olan Nijerya'ya bir katkısı olmasını dilerim.

İstanbul, 2018

Usman Aliyu UBA

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyisim	: Usman Aliyu Uba
Anabilim Dalı	: Gazetecilik
Program	: Genel Gazetecilik
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Şengül Özerkan
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – Ocak /2018
Anahtar Kelime	: Görsel Medya, Yolsuzluk, Söylem, Siyasi Partiler

ÖZET

Nijerya'da askeri rejimlerden sivil siyasi iktidarlara kadar gelen her hükümet medyayı kullanarak yolsuzluğa karşı mücadele adı altında bir takım düzenlemeler getirmekteyse de, Nijerya halkı birçok medya ağına karşı güven kaybı içerisinde. Ülke genelinde medya şirketleri, siyasi partiler ve mevcut hükümet tarafından kontrol altında tutulmaktadır. Nijerya'daki görsel medya yolsuzlukla ilgili rapor ve haberler hakkında katı bir tutuma sahiptir. Bu çalışma, Nijerya'daki görsel medyanın, yolsuzluğa karşı mücadeleye ilişkin soruşturma ve incelemelerdeki rolü hakkında kuramsal bir yaklaşım sunmaktadır. Çalışma, kamu ve özel sektörde yolsuzluğa karşı mücadele edeceğine söz veren APC hükümeti başkanı Muhammadu Buhari dönemine odaklanmaktadır. Çalışmada, politik figürlerin, gazeteleri, çıkarları koruma ve diğer partilere karşı bir kampanya aracı olarak kullanması değerlendirilecek ve tartışılacaktır. Bu kapsamda, Karl Max'ın sınıf mücadelesi kuramı ile Van Dijk'in eleştirel çözümleme modeli kullanılarak, 2017 yılına ilişkin Ocak- Haziran aylarında yolsuzluk ile ilgili haberler üzerinde gerçekleştirildi. Örneklem olarak, Thisday ve Vanguard ulusal gazetelerinde yer alan haberler ve köşe yazıları niceliksel ve niteliksel değerlendirmeyi kapsayan içerik analizi yöntemiyle incelenmektedir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Usman Aliyu Uba
Field : Journalism
Program : General Journalism
Supervisor : Prof. Dr. Şengül Özerkan
Dissertation type and date : Masters Degree - January/2018
Keywords : Print Media, Corruption, Discuss, Political Parties

ABSTRACT

From military regime to civilian era, both the previous and past Nigerian governments have attempted to reform the system of governance under the guise of corruption by using media as a platform. Today most Nigerians have lost confidence in media due to ownership of the media companies by either politicians or the government. Indeed, Nigerian print media have definite policies in reporting and publishing corruption related stories. This thesis was aimed to interrogate and investigate the role of print media in combatting corruption by using theoretical approach. The focus of this study covers the period of APC government of President Muhammadu Buhari who came to power with the campaign promise to combat corruption in public and private domains of the country. The thesis argues that Nigerian politicians use the newspapers for campaigning and witch hunt against oppositions and use corruption as a rhetoric to cover up their failures. Henceforth, this thesis adopted the theory of discuss and particularly Van Dijk critical analysis model by applying both quantitative and qualitative method to analyze data collected from news, opinions, editorials and columns of Thisday and Vanguard newspapers from January to June 2017.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
1. YOLSUZLUKLA İLGİLİ TANIM VE KAVRAMLAR	9
1.1. Yolsuzluk Kavramı	9
1.1.1. Yolsuzluğun Temel Sınıfları	18
1.1.2. Rüşvet	20
1.1.3. Dolandırıcılık ve Suistimaller.....	20
1.1.4. Haraç.....	20
1.2. Yolsuzluğa kültürel Yaklaşım.....	21
1.3. Yolsuzluğun üzerinde sömürgecilik etkisi.....	22
1.4. Nijerya’da Yolsuzluğun Etkisi.....	23
1.4.1. Mal ve Yaşam Güvenliğine Etkileri.....	23
1.4.2. Politik Ekonomik ve Sosyal Gelişime Etkisi	24
1.5. Nijerya’daki Yolsuzluğa Karşı Mücadele Eden Kurumlar.....	25
1.5.1. Milli Meclis ve Temsilciler Meclisi	25
1.5.2. Yargı	26
1.5.3. Ekonomik ve Finansal Suçlar Komisyonu	26
1.5.4. Kamu Şikayetleri Kurumu (Ombudsman)	26
1.5.5. Davranış Kuralları Mahkemesi	26
1.5.6. Nijerya Merkez Bankası	27

1.5.7. Polis ve Diğer Güvenlik Kurumları	27
1.5.8. Federal Yapı Komisyonu	27
1.5.9. Bağımsız Yolsuzluk Uygulamaları Komisyonu	28
1.6. Yolsuzluğa Karşı Mücadeledeki Zorluklar.....	28
1.6.1. Yolsuzluğu Kovuşturan Kurumlara Tanınan Muhafiyetler.....	28
1.6.2. Kamu Bilgi Sitemine Ulaşımın Başarısızlıkları.....	28
1.6.3. Politik Arzunun olmayışı ve Gücün İstismarı	29
1.6.4. Yolsuzluk Karşıtı Kanunlar ve Kurumlar Arasındaki Çatışmalar	29
2. GÖRSEL MEDYAYA GENEL BİR BAKIŞ	31
2.1. Görsel Medya kavramı	31
2.1.1. Yazılı Basın (Gazete)	31
2.2 Görsel Meydanın Evrimi	33
2.3. Görsel Medya ve Politik Gücü	33
2.4. Görsel Medyanın Dönüşümü	33
2.5 Nijeryadaki Gazetelerin Yolsuzluk Konusundaki Kapsamı	34
2.5.1. Bağımsızlık ve Askeri Dönemlerde Nijerya'daki Gazeteler.....	35
2.5.2. Kuzey Nijerya'daki Görsel Medyanın Tarihi Arkaplanı	36
2.5.3. Kuzey Nijerya'daki Gazeteler ve Dergiler	37
2.5.4. Güney Nijerya'daki Gazetelerin Tarihi Arka Planı	39
2.5.5. Güney Nijerya'daki Dergiler	40
2.5.6. Nijerya'nın en Çok Okunan Gazetelerin Listesi	40
2.5.7. Nijerya'da Görsel Medyanın Özellikleri	51
3. GÖRSEL MEDYA'DA İDEOLOJİ, GÜÇ VE SÖYLEM	52
3.1. Yurttaşlar için Gazetenin Başarısı	53
3.1.1. Görsel Medyanın İşleyişiyle İlgili Demokratik Beklentiler.....	54

3.1.2. Görsel Medyanın Yolsuzluğu Haberlerinde Raporlamadaki Engelleri.....	56
3.1.2.1. Toplumsal Düzlem	56
3.1.2.2. Kurumlararası Düzlem	57
3.1.2.3. Kuramsal Düzlem	58
3.2. Kamusal Alan Üzerinde Görsel Medyanın Etkisi.....	58
3.2.1. Mikro Kamusal Alanlar	58
3.2.2. Orta Düzey Kamusal Alanlar	59
3.2.3. Makro Kamusal Alanlar	59
3.3 Gazetelerde Haber Değerliliği	59
3.4. Gazetelerde Haber Değerliliği Öçütleri	60
3.4.1. Gazetelerde Olay Yorum Farkı	62
3.5. Gazetelerde Haberin Gündem Belirleme	62
3.6. İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümlemesi	63
3.6.1. Gazetelerde Eleştirel Söylem Çözümlemesi.....	65
3.7. Gazetelerde Söylemsel Manipulasyon	71
4. NİJERYA'DAKİ GAZETELERİN YOLSUZLUĞA İLİŞKİN BAKIŞI.....	75
4.1. Araştırma Metodolojisi	75
4.1.1. Araştırma Alanı.....	75
4.1.2. Örneklendirme Tekniği	75
4.1.3. Kapsam Kategorileri	76
4.1.4. Araçlarlandırma	76
4.1.5. Analizin Birimleri	76
4.1.6. Veri Analizi	76

4.1.7. Vanguard Gazetesinin Haber Söyleminde Örnek Çözümlemesi	85
4.1.8. Thisday Gazetesinin Haber Söyleminde Örnek Çözümlemesi	92
5. SONUÇ.....	97
KAYNAKÇA.....	102

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	: Uluslararası 2016 Yolsuzluk Algıları Endeksi	10
Tablo 2	: Kuzey Nijerya'daki Gazeteler	37
Tablo 3	: Kuzey Nijerya'daki Gazeteler ve Dergiler	41
Tablo 4	: Vanguard ve Thisday'de hikaye tiplerinin basılması	77
Tablo 5	: Gazetedeği Haberlere Verilen Önem	78
Tablo 6	: Gazetelerinde Temanın Farklılığı	80
Tablo 7	: Gazetelerinin Haberlerdeği Kaynağı	82
Tablo 8	: Vanguard ve Thisday Gazetelerinde Yolsuzluk Makalelerinin boyutu	83

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 : Van Dijk'in modeli 67

KISALTMALAR

APC	Tüm ilerici kongreler
DIA	Savunma İstihbarat Kurumu
EFCC	Ekonomik ve Finansal Suçlar Komisyonu
ICPC	Bağımsız Yolsuzluk Uygulamaları Komisyonu
INEC	Bağımsız Ulusal Seçim Komisyonu
PDP	Halk Demokrasi Partisi
SSS	Kamu Güvenlik Servisi
NIA	Ulusal İstihbarat Kurumu

GİRİŞ

Bu tezin odağı Nijerya'daki yolsuzluğun araştırılmasıdır. Çalışmanın başlıca amacı, Nijerya'daki görsel medyanın yolsuzlukla mücadeledeki rolünü değerlendirmektir. Özellikle Nijerya örneğiyle, yolsuzluğun analizinin arka planı açıklanmaktadır. Yolsuzluğun sebepleri, kaynakları ve özellikle görsel medyanın kritik rolü hakkında bazı önemli argümanlar vurgulanmaktadır.

Nijerya'da yolsuzluğun yükselmesi milliyetçilik duygusunun gelişmemiş olması, politik iradenin güçsüzlüğü ve kamu kurumlarının zayıflığı gibi pek çok faktörün birbiriyle ilişkisinden kaynaklanmaktadır. Bu sebeple çalışma, yolsuzluk olayının gün yüzüne çıkarılması ve yolsuzluğun yok edilmesi için, yolsuzluk teorisinde daha gelişmiş politikaların araştırılmasında görsel medyanın rolüne odaklanmaktadır. Bu tezde, yolsuzluğun sebeplerinin daha iyi anlaşılmasının önemine ve özellikle olay araştırması olarak Nijerya bağlantısına dikkat çekilmiştir. Tezde, yaklaşım ve metodun kısa bir görünümü olay analizleriyle daha iyi açıklanması sağlanmıştır.

Kitle iletişim araçları yolsuzluklara, dürüstlüğe aykırı uygulamalara ışık tuttukça bu kanaati güçlendirmektedir. Böylelikle siyaset kendine hizmet eden, ikiyüzlü ve ilkesiz bir faaliyet olarak reddedilmektedir. *Komünist Manifesto*'da (1848) Marx siyasi bir gücü, sadece organize bir sınıfın diğerleri üzerinde baskı kurması olarak tanımlar. Marx için siyaset, hukuk ve kültürle birlikte üst yapının bir parçasıdır ve sosyal hayatın gerçek temeli olan ekonomik alt yapıya göre şekillenmektedir. Bu durumda siyaset, sınıf çelişkilerinde kök salmaktadır. Lenin ise bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade eder: “Siyaset, ekonominin en yoğunlaşmış halidir.” Bundan şu sonuç ortaya çıkmaktadır: Siyasetin sınırlı bir alanda var olduğu inancı siyasi bir tutumdur. Bu yüzden sivil toplum, sınıf çatışmalarının sürüldüğü alan olarak siyasetin merkezini oluşturmaktadır (Marx, 1999).

Marksist kuramın demokrasi anlayışı, liberal demokrasilerde görülen demokrasilerden çok farklıdır. Marksistler liberal demokrasileri “biçimsel” demokrasi olarak görürler. Burjuva devletinin, bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki egemenliğini sürdürmesi için oluşturulmuş bir baskı

aracı olduğunu ve son tahlilde bir sınıfın dolaylı diktatörlüğüne işaret ettiğine göre gerçek anlamda demokratik bir yapı oluşturması imkansızdır (Marx, 1999).

Her şeyin para üzerine kurulduğu, tüm amacın para kazanmak ve güç elde etmek olduğu, bu temelde burjuvazinin kıran kırana rekabet ettiği, pazar ve yatırım alanları üzerinde korkunç yıkıcı savaşların sürdürüldüğü kapitalist düzende, elbette yolsuzluk arızı bir durum olamaz. Kapitalizm, doğası gereği durmaksızın açgözlülüğü ve tatminsizliği kıskartır. İnsan ile insan arasındaki ilişki para dolayımıyla kurulur. Marx'ın, paranın nasıl da "ilah" haline getirildiğini betimlediği şu sözleri gerçekten çarpıcıdır: "Gücüm, paranın gücü kadar büyük. Paranın nitelikleri para sahibi olarak benim niteliklerim ve potansiyelimdir. Ne olduğum ve neye gücümün yettiği demek ki hiç de benim bireyselliğimce belirlenmemektedir. Ben çirkinim ama kendime dünyanın en güzel kadını satın alabilirim. O halde çirkin değilim ben, çünkü çirkinliğin etkisi (itici gücü) paraca sifıra indirilmiştir. Bireysel özelliklerim bakımından, ben kötürümüm, ama para bana kırk tane ayak sağlar. O halde kötürüm değilim. Ben kötü, namussuz, vicdansız, aptalın biriyim; ama para saygındır, öyleyse sahibi de. Para, en yüksek iyiliktir, o halde sahibi de iyidir. Para, ayrıca beni namussuz olma derdinden kurtarır: O yüzden namuslu da sayılırım. Ben beyinsizim, ama her şeyin gerçek beyni paradır, nasıl olur da sahibi beyinsiz olabilir? Üstelik para sahibi en akıllı kişileri de satın alabilir; insan, akıllılardan daha güçlü olunca onlardan daha akıllı olması da gerekmez mi?" (1844 El Yazmaları).

Marx'ın sözleriyle para insanın tanrısı olduğu zaman adaletsizlik, hakkaniyetsizlik, vicdansızlık, başkalarını sömürme yaygınlaşır. Kendi vatandaşlarını sömürmek, sermayenin çıkarları doğrultusunda çıkartılan savaşlarda binlerce kişinin ölüm sebebi, milyonlarca insan açlıktan kırılırken ve çok daha fazlası yoksulluk içinde kıvrılırken kapitalistler için gayet doğaldır. Keza, onlara göre bu durum gayet normaldir.

Yolsuzluk, politika ve ekonomi uzmanları Harrison (2014) ve Uneke (2010) tarafından Afrika'da ve çoğunlukla ekonomik gelişmişlikte geri kalmış ve yoksulluğun yüksek olduğu Afrika devletlerine özgü bir hastalık olarak tanımlanmıştır. Bu tez, kamu ve özel sektör topluluğunun kontrol altına alınması ve şeffaf bir şekilde çalışması için güçlü bir görsel medyanın olması gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, çalışmamızda, Nijerya gibi bir ülke eleştirel analizle yükselen krizi ve düşük ekonomik gelişmeye rağmen hükümetin mücadele çabasında, yolsuzluğun aniden yükselişine odaklanmıştır. Çalışma, karmaşık bir bağlamda olan yolsuzluk sorununun

anlaşılmasında, görsel medyanın yolsuzluğun engellemesi için aldığı tedbirleri ve başa çıkmada kullanılan uygulamalarda etkin olup olamayacağının incelenmesine odaklanmaktadır.

2012'de Malavi'nin eski cumhurbaşkanı Bingu wa Mutharika'nın ölümünden sonra görevi devralan Joyce Banda, başlangıçta kadın hakları, iyi yönetim ve yolsuzluğa karşı mücadele için bir savaşçı olarak görüldü. Fakat, 31 Temmuz 2017'de Joyce Banda'nın çıkan tutuklama emri, ülke içinde ve dışında dalgalanmalara neden oldu. Banda'nın Nisan 2012'den Mayıs 2014'e kadar kısa başkanlık döneminin başlıca olayı, resmi makamların ve iş adamlarının sahteciliği ve yolsuzluğunu lehine hükümet ödeme sistemlerine açık bir şekilde kesen sözde "Cashgate" skandalının ortaya çıkmasıydı. Aynı dolandırıcılık sisteminden yararlandığından veya en azından bunu durdurmayı tercih etmediği iddia edilmiştir. Banda'nın 2019'da yeniden cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılacağı duyurusunu takiben, yolsuzluk iddialarının onun seçime katılmaması için bir kumpas olduğu iddia edilmektedir.

Yolsuzlukla mücadele kampanyalarının başarılı olabilmesi için, siyasi liderin iktidar tarafından politik bir büyü-avı olarak görülmemesi gerekir; daha ziyade, bağımsız organların, icracı olmayan yasama kurumlarına karşı inandırıcı bir çaba sarf etmeleri gerekir. Banda'ya karşı tutuklama emrinin politik olarak motive olup olmadığı belli değilken, Cashgate'in soruşturması ve gösterileri, bir değişikliğin avantajları ve hesap verebilirliği getirme potansiyeline sahip olabilir.

Afrika'da, örneğin, Malavi ve Nijerya'da yolsuzlukla mücadele hükümet tarafından açıkça desteklenmektedir. Malavi gibi bağış bağımlılığına az bağımlı ülkelerde de uluslararası bağış kuruluşları ve Uluslararası Para Fonu tarafından büyük baskı ve yaptırım tehditleri yaşamaktadır. Diğer durumlarda terörle mücadele, sahtecilik işlemleri ve para aklamayı takip etmek için uluslararası baskının artması, yolsuzluk uygulamalarını azaltmıştır. 2017 yılında, sıkı bir yönetimle kontrol edilen Etiyopya bürokrasisinde bir yolsuzluk ağı da ortaya çıkmıştır. Yaklaşık 55 hükümet yetkilisi ve iş adamları tutuklanmıştır.

Jakkie Cilliers (2017) "Ulusun Kaderi" adlı yeni kitabında, gelişmekte olan ülkeler Afrika'da olduğu gibi aynı seviyede bir yolsuzluğa maruz kalmış olsalar da gelirler offshore'dan ekonomiye geri döndü. Örneğin Güney Kore'de Samsung'un varisi yolsuzluk nedeniyle hapis cezasına çarptırıldı ve eski başkan Park Geun-hye'ye aynı şirketin sorumluluğu altında olmak üzere görevden alındı. Buna rağmen, ülke muazzam bir ekonomik büyüme yaşıyor. Güney Kore'de,

başka yerlerde olduğu gibi, yolsuzluk gelirleri genelde ekonomiye yeniden yatırıldı ve böylelikle büyümeyi hızlandırdığını aktardı.

Yolsuzluk yapan birçok Afrikalı liderin kazançlarını Avrupa'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde veya Körfez Devletleri'nde değerlendirmektedir. Gabonun Bongosu, Ekvator Ginesi'nden Obiang Nguemas ve Kongo Cumhuriyeti'nden Sassou Nguesso gibi ilk ailelerin çocuklarının Avrupa'da mülk, lüks otomobil ve yatlara başka yerlere yatırmak konusundaki devam eden bir araştırmada da yolsuzluğa karışan liderlerin eğilimi gösteriliyor. Cilliers'e göre, artan yolsuzluk giderek küreselleşme, internet ve elektronik iletişim sayesinde ortaya çıkmaktadır. Para aklamayla mücadeleyi amaçlayan Mali Eylem Görev Gücü gibi kurumların norm haline gelmesi durumunda daha da ortaya çıkacağını söylenmektedir. 2015 Thabo Mbeki raporuna göre, her yıl Afrika kıtasına kaçak akışı ile 50 milyar doların kaybolduğuna dikkat çekilmektedir.¹

Nijerya'da basın özgürlüğü, ülke çapında yaygın bir şekilde uygulanmakta ancak ülkenin basına tanıdığı özgürlüğe bakılmadan, gazeteci ve medya kuruluşları haber toplama ve raporlamada engellerle karşılaşmaya devam etmektedir. Buna ek olarak, araştırmacı gazetecilikteki eğitim eksikliği, mesleki standartların düşüklüğü ve yatırım azlığı, gazeteciliği bilgi toplama ve halka sunmada neredeyse imkansız denecek kadar zor bir görev haline getirmektedir.

Askeri dönemde, ülkede görülen yolsuzluk seviyesi askeri diktatörlerin kamu paralarını yağmalamasıyla ve Avrupa ülkelerine göndermesiyle çok yükselmiştir. Son 20 yılda demokratik seçimle gelen hükümetler, Ekonomik ve Mali Suç Komisyonu (EFCC), Bağımsız ve Rüşvet Uygulamalarıyla İlgili Komisyon (ICPC) ve Davranış Kuralları Bürosu gibi yolsuzluk karşıtı kurumlarla rüşvet ve yolsuzluğa karşı mücadele edilmiştir. Dünya Bankası "Toplumsal hayatta dolandırıcılık ve yolsuzluğun teşvikinin engellenmesi, atmosferinin yaratılmasında ve sürdürülmesinde sivil toplum ve medya çok önemlidir. Aslında bu iki önemli faktör kamu kurumlarındaki sistematik yolsuzluğun yok edilmesinde kolaylık sağlayabilir."² Yeni medya modellerinin davranışları sınırlı olmasına rağmen özgür basın yolsuzlukla mücadelede,

---

¹ Illicit Financial Flows, https://www.uneca.org/sites/default/files/PublicationFiles/iff_main_report_26feb_en.pdf (Erişim: Mart, 2017)

² Dünya Bankası, 1997 Dünya gelişme raporu, Washington, D.C., 1997

yolsuzluğun soruşturulmasında ve raporlanmasında etkin bir rol üstlenebilmektedir (Langseth, Staphenurst ve Pope, 1997).

Dil icra edicidir. Anlam, kimlik vs. dilde sürekli hem inşa (construction) edilir hem de bu inşa edilen anlam ve kimlik vs. icra edilir. Bu inşa ve icra süreci boyunca konuşanlar, kendiliklerini ve gerçeklerini kurarken birtakım farklı stratejilere başvururlar. Bu stratejiler anlamsal düzeyde ele alınıp incelenebilir. Diğer yandan yine bu stratejiler anlamı kuramda konuşmacıların tercih ettiği kelimeler, ifadeler, cümlecikleri ve cümleler düzeyinde de analiz edilebilir. Her bir analizin de o esnadaki icraat ve inşa ile ilgili farklı neticeleri vardır (Aktaran: Arkonaç vd., 2016: 9).

Zihin veya bilinçdışı yerine artık dilde konuşma etkileşimlerinde (bireyin kendi kendine veya diğerleri ile veya sanal ortamda yaptığı her türden etkileşim) devamlı bir şekilde inşa edilen ve bu inşa ile icra edilen gerçekliklerden ve kendiliklerden kapsamaktadır. Bu nedenle konuşma etkileşimlerini inceleyerek hem o anki icraatı hem de tarihsel ve dönemsel değişimleri, dönüşümleri analiz etmek mümkündür (Arkonaç, 2016: 11).

Ortak semboller bütününe sahip olan “dil”, ikna uzmanları için en temel yapı taşıdır. Görsel medyada yazı en önemli mesaj ileticisidir. Ayrıca, resim de bu dilin tamamlayıcı öğelerinden birini oluşturmaktadır. Matbaanın icadı, basım ve yayımın yaygın ve ucuz hale gelmesi ve hatta web ortamlarında bulunması, mesajın ulaşabildiği uzaklıktan aşılmasına imkan sağlamıştır. Bu gelişmelerle birlikte, propaganda tarihinde de yeni dönem başlamıştır. Yazıya dayalı propaganda, propagandaya yaygınlık standart haline gelmiştir (Özerkan ve İnceoğlu, 1997, s.69).

Dil ve iletişim ayrılmaz bir bütündür. Dilin gücünü bilen iktidarlar, her zaman bu konuya önem vermektedir. Yurttaşları etkileyebilmesi için, dil kodlarının ortak olması gereklidir. Haber kaynağından çıkan mesajın anlamı ile alıcının algıladığı anlamın yakınlık derecesi, haber dilinin başarı seviyesini gösterir. Bu nedenle, basın ve diğer iletişim ağları standart bir dil kullanmaya özen gösterir ve “dildeki standartlaşma eğilimini de hızlandırır”. Dili şifrelerden oluşan bir semboller bütünü olarak baktığımız zaman, mesajın yöneldiği hedef kitlenin kod açıcı seviyesi bilme sorunu karşımıza çıkar. Doğan Cüceloğlu, kod açma işlemini “kodlanarak gelen mesajın içeriğini yeniden elde etmek için yapılan çözümleme süreci” şeklinde tanımlamaktadır (Aktaran, Özerkan ve İnceoğlu, s.70).

Aristo'nun yüzyıllar önce yazmış olduğu ve çağımızda bir kısmına ulaşılabilen eserlerinde, ağırlıklı olarak propaganda, ikna ve retorikten bahsedilmiştir. "Retorik" dinleyici huzurunda yapılan konuşmada, dilin muhatabı ikna etmeyi amaçlayan kanıtlar, kıyaslar ve bazen mecazlardan destek olarak kullanılmasıdır.

"Aristo özgür bireylerin kendi aralarında tartışırken birbirlerini ikna etmede yararlanabilecekleri bir bilgilenim alanında söz etmiştir. Retorik, akla uygun bir dayanağı olmadan lafzanlıkla adam kandırma sanatı olmayıp; kişinin savunduğu görüşü yalın açık ve kuşku yaratmayacak bir kesinlikle açıklamasını, savunmasını; böylelikle güçlü, tutarlı ve mantıklı bir serimlemeyle sunduğu görüşüne diğerlerinin görüşleri karşısında inandırıcılık kazandırmasını öngörür" (Aktaran, Özerkan ve İnceoğlu, s.71).

Yolsuzluk iddialarına ilişkin korkusuzca hazırlanmış medya raporlarının sonucunda, halk protestoları ve yasal sürecin sonunda, yolsuzlukla ilişkili politikacıların veya uzman kamu görevlilerinin işlerini kaybetmesi, özgür basının yolsuzluğu açığa çıkarmasında potansiyeli hakkında göze çarpan bir örnek olarak görülebilir. Hükümetin kabine üyeleri ve ulusal meclisteki milletvekilleri bu raporların hedefinin çok uzağında değildir. Soruşturmanın zamanında raporlanması ve halka aktarılmasında çok önemli bir rol oynayan basın sayesinde pek çok eski bakan ve vali, hala yolsuzluk karşıtı kurumların soruşturması altındadır.

Bu çalışmada, Nijerya'daki görsel medyanın yolsuzluğa karşı mücadelede soruşturma ve incelemedeki rolüne ilişkin kuramsal bir yaklaşım sunulmaktadır. Bu kuramsal yaklaşım, Nijerya'daki basının yolsuzluk söylemini eleştirel bir şekilde analiz ve değerlendirmesini sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma seçim çalışmaları esnasında kamu ve özel sektörde yolsuzluğa karşı mücadele edeceğine söz veren APC hükümeti başkanı Muhammadu Buhari dönemine odaklanmaktadır. Tezde politik figürlerin gazeteleri daha çok cadı avcılığında, çıkarlarını korumada ve diğer partilere karşı kampanya aracı olarak kullanması tartışılacaktır.

Çalışma, görsel basının yolsuzlukla mücadeleyle ilgili Nijerya'daki sosyo-ekonomik ve politik ilerleme ile iyi yönetimin oluşmasındaki söylemler hakkındadır. Bu çalışmada, daha çok görsel medyanın yolsuzlukla mücadelenin araştırılmasındaki rolü ve anlaşılmasındaki önemi vurgulanmaktadır. Haliyle Afrika ülkeleri ve özellikle Nijerya'daki görsel basının yolsuzluğun açığa çıkarılmasında bir muhbir gibi mücadele ettiğinin araştırmasıdır. Bu çalışma, Nijerya'da

aktif ve güvenilir bir araç olarak gelişen görsel medyanın teorik ve deneysel alanda daha iyi anlaşılması üzerine tasarlanmıştır.

Basın, bir gözlemci olarak, hükümetin resmi aktiviteleri ve şirket sahipleriyle ilişkileri hakkında topluma bilgi sağlar. Ayrıca hükümet, şirketler ve diğer kamu kurumlarının arasındaki faaliyetleri bağımsız araştırmalarla sorgulanmasını da içermektedir (Lule, 2013).

Bu tez, pek çok alt başlığın ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmanın asıl amacı, ulusal dağıtımı olan günlük gazetelerin yolsuzlukla ilgili olayların raporlanması ve halka sunulmasındaki oranını değerlendirmektir. Araştırma ayrıca yolsuzluğu, günlük gazetelerin, hangilerinin derin bir araştırılmayla açığa çıkarıp halka sunmakta olduğunu gözlemlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, görsel medyanın, yolsuzluğa karşı mücadele ile birlikte onun etkisini hangi tespit ve analiz modellerinin izlendiğini anlamaya çalışmaktadır. Görsel medyanın gücü ve zayıflığı, yolsuzluk karşıtı kurumların yaptığı tespitler ve analizler karşılaştırılacaktır.

Yukarı kısımda listelenen amaçlara ulaşmak için, aşağıdaki sorular sıralanmıştır.

- Ulusal çapta yayın yapan günlük gazetelerin yolsuzluğu anlatma ve raporları aktarma oranı nedir?
- Nijerya'daki gazetelerin yolsuzluk haberlerinin raporlanmasındaki önemi nasıl tespit edilir?
- Nijerya'da görsel medyanın yolsuzlukla mücadelede karşılaştığı zorluklar nelerdir?
- Yolsuzluğu raporlayan gazetelerde haberin veya kişilerin kaynağı nedir?

Yukarıda sıralanan çok önemli soruların cevaplanmasına yardımcı olan diğer sorular da aşağıda sıralanmıştır:

- Seçilen gazeteler yolsuzluk konusuna ne kadar yer ayırmıştır?
- Nijerya gazetelerinde yolsuzluk temasının kapsamı veya raporlanması nasıl yapılmıştır?
- Seyirci yolsuzluk hakkında sahte ve gerçek haberleri birbirinden nasıl ayırt edebilir?

Araştırmanın amacı, aşağıdaki hipotez olarak sorgulanmaktadır:

- Politik yapılar, gazeteleri daha çok diğer partilere karşı yürütülen kampanyada, ilave güç olarak kullanmaktadır.

- Nijerya’da görsel medyada yolsuzluğu örtmek amacıyla ideoloji üzerinde halka yayın yapmaktadır.

Araştırmada, yöntem çalışmasıyla, araştırmanın amacı ve araştırmadaki soruların nasıl ve niçin sorulduğunu gerekçeleriyle birlikte gösterilmektedir. Bu araştırma, içerik analiz kullanarak nicel ve nitel metotları barındıran bir örnek çalışmadır. Bu çalışma, yolsuzluğun Nijerya’daki kuramsal durumu ve onunla mücadeledeki görsel medyanın rolünü geniş çapta teorik yönde tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu teorik yapı , uluslararası şeffaflık kurumu, dünya bankası ve görsel medya gibi değişik kaynaklardan toplanan deneysel verilerle tamamlanacaktır. Bu araştırmada örneklem olarak, Thisday ve Vanguard gazeteleri seçilmiştir. Bu bölüm, tez için büyük öneme sahip olan Nijerya’daki yolsuzluk meselesinin odağını yansıtmayı amaçlamaktadır. Tez için kilit kavram olan yolsuzluk probleminin soruşturulması ve tanımlanmasını ortaya koymaktadır. Yaklaşım olarak tezde incelenen ana sorunun araştırılması ve amacının önemiyle başlamaktadır.

Nijerya’da bir çok gazetenin ilk yayın günlerinden başlayacak düzeyde bir dijital ortam arşivi henüz bulunmamaktadır. Araştırmanın yapıldığı tarihlerde, uzun yayın geçmişine sahip olan ve dijital arşiv çalışması tamamlayan sadece Vanguard ve Thisday gazeteleridir. Web gazete arşivleri ile orijinal gazetelerin içerikleri gazetelere göre değişiklik göstermemektedir. Ayrıca, bunlar ülke genelinde en yüksek tiraja sahip olan gazetelerdendir.

Birinci bölüm Nijerya’daki yolsuzluk sorununu araştırılmasıyla ilgili kaynakça taraması ve sorun üzerindeki kavramsal ve analitik yapıyı göstermeye çalışmaktadır. Bu bölüm aynı zamanda çalışmadaki kilit mesele olan medya ve devlet ilişkisini; medyanın yolsuzlukla mücadelede devlete nasıl yardım edebileceğine bakarak konu hakkındaki diğer alanlarla birlikte ele alacaktır. Bu bölümün incelemelerinden birisi de son yıllarda Nijerya’daki görsel medyada yolsuzluk niçin çok önemli bir konu haline geldiğini belirtmektir. Yolsuzluk ve onun oluşturduğu kötü etkileri anlamak için görsel medyanın çok önemli bir role sahip olduğunu savunmaktadır. Bu bölüm, ayrıca özgürlükten uzak ve pasif bir medyanın yolsuzluğa izin verdiğini savunur. Bölüm sadece kapsayıcı açıklamalar yapmakla yetinmeyip Nijerya’daki görsel basının geliştirilmesi için de stratejiler sunacaktır.

1. BÖLÜM

YOLSUZLUKLA İLGİLİ TANIM VE KAVRAMLAR

1.1. Yolsuzluk Kavram

Bu bölümde, özellikle Nijerya'daki yolsuzluk meselesi bağlamında, görsel medyanın durumuyla ilgili kaynaklar taranmıştır. Nijerya'daki yolsuzlukla mücadelede önemli bir role sahip olan görsel medyanın işlevine odaklanırken, aynı zamanda Afrika ve benzeri durumdaki ülkeler için de bir örnek oluşturmaktadır. Bölümde, görsel medyanın yapısına ve özellikle yolsuzlukla ilgili meselelerde daha geniş bir kapsama sahip olmalarına riayet edilen haber tiplerinin analizine odaklanılmıştır. Gazetelerin, haberlerin anlatım tarzı ve sunuşuyla seyirciler üzerinde daha etkili olduğu kabul edilmektedir.

Yolsuzluğun evrensel bir tanımı yoktur. Kelimenin kökeni Latince corruptus (zarar vermek) ve corrumpere (tahrip etmek veya parçaya ayırma) kelimelerinden gelmektedir. Uluslararası Şeffaflık Organizasyonuna göre, gücün özel çıkarlar için kötüye kullanılmanı ifade eden yolsuzluk çok büyük, cüzi veya politik olarak meydana geldiği yer ve kaybedilen değerin miktarına bağlı olarak sınıflandırılmaktadır.³

---

³Uluslararası Şeffaflık Organizasyonu, <http://www.transparency.org/what-is-corruption> (Erişim: Mayıs,2017)

Tablo 1**Uluslararası Şeffaflık Organizasyonunun 2016 Yılı'nın Yolsuzluk algıları endeksi**

2016 Sıra	Ülke	2016 Puan	2015 Puan	2014 Puan	2013 Puan	2012 Puan	Kıta /Bölge
1	Danimarka	90	91	92	91	90	Avrupa
1	Yeni Zelanda	90	88	91	91	90	Asya Pasifik
3	Finlandiya	89	90	89	89	90	Avrupa
4	İsveç	88	89	87	89	88	Avrupa
5	İsviçre	86	86	86	85	86	Avrupa
6	Norveç	85	87	86	86	85	Avrupa
7	Singapur	84	85	84	86	87	Asya Pasifik
8	Hollanda	83	87	83	83	84	Avrupa
9	Kanada	82	83	81	81	84	Amerika
10	Almanya	81	81	79	78	79	Avrupa
10	Lüksemburg	81	81	82	80	80	Avrupa
10	Birleşik Krallık	81	81	78	76	74	Avrupa
13	Avustralya	79	79	80	81	85	Asya Pasifik
14	İzlanda	78	79	79	78	82	Avrupa
15	Belçika	77	77	76	75	75	Avrupa
15	Hong Kong	77	75	74	75	77	Asya Pasifik
17	Avusturya	75	76	72	69	69	Avrupa
18	Amerika Birleşik Devletleri	74	76	74	73	73	Amerika
19	İrlanda	73	75	74	72	69	Avrupa
20	Japonya	72	75	76	74	74	Asya Pasifik
21	Uruguay	71	74	73	73	72	Amerika

22	Estonya	70	70	69	68	64	Avrupa
23	Fransa	69	70	69	71	71	Avrupa
24	Bahamalar	66	N/A	71	71	71	Amerika
24	Şili	66	70	73	71	72	Amerika
24	Birleşik Arap Emirlikleri	66	70	70	69	68	Orta doğu
27	Butan	65	65	65	63	63	Asya Pasifik
28	İsrail	64	61	60	61	60	Orta Doğu
29	Polanya	62	62	61	60	58	Avrupa
29	Portekiz	62	63	63	62	63	Avrupa
31	Barbados	61	N/A	74	75	76	Amerika
31	Katar	61	71	69	68	68	Orta doğu
31	Slovenya	61	60	58	57	61	Avrupa
31	Tayvan	61	62	61	61	61	Asya Pasifik
35	Botsvana	60	63	63	64	65	Sahraaltı Afrika
35	Saint Lucia	60	N/A	N/A	71	71	Amerikas
35	Saint Vincent ve Grenadinler	60	N/A	67	62	62	Amerikas
38	Cape Verde	59	55	57	58	60	Sahraaltı Afrika
38	Dominika	59	N/A	58	58	58	Americas
38	Litvanya	59	61	58	57	54	Avrupa
41	Brunei	58	N/A	N/A	60	55	Asia Pacific
41	Kosta Rika	58	55	54	53	54	Amerika
41	İspanya	58	58	60	59	65	Avrupa
44	Gürcistan	57	52	52	49	52	Avrupa
44	Letonya	57	55	55	53	49	Avrupa
46	Grenada	56	N/A	N/A	N/A	N/A	Amerika

47	Kıbrıs	55	61	63	63	66	Avrupa
47	Çek Cumhuriyet	55	56	51	48	49	Avrupa
47	Malta	55	56	55	56	57	Malta
50	Mauritius	54	53	54	52	57	Sahraaltı Afrika
50	Ruanda	54	54	49	53	53	Sahraaltı Afrika
52	Güney Kore	53	56	55	55	56	Asya Pasifik
53	Namibya	52	53	49	48	48	Sahraaltı Afrika
54	Slovakya	51	51	50	47	46	Avrupa
55	Hırvatistan	49	51	48	48	46	Avrupa
55	Malezya	49	50	52	50	49	Asya Pasifik
57	Macaristan	48	51	54	54	55	Avrupa
57	Ürdün	48	53	49	45	48	Orta Doğu
57	Romanya	48	46	43	43	44	Avrupa
60	Küba	47	47	46	46	48	Amerika
60	İtalya	47	44	43	43	42	Avrupa
62	SaoTome ve Presipe	46	42	42	42	42	Sahraaltı Afrika
62	Sudi Arabistan	46	52	49	46	44	Orta doğu
64	Karadağ	45	44	42	44	41	Avrupa
64	Umman	45	45	45	47	47	Orta doğu
64	Senegal	45	44	43	41	36	Saraaltı Afrika
64	Güney Afrika	45	44	44	42	43	Sahraaltı Afrika
64	Surinam	45	36	36	36	37	Amerika
69	Yunanistan	44	46	43	40	36	Avrupa
70	Bahreyn	43	51	49	48	51	Orta Doğu
70	Gana	43	47	48	46	45	Sahraaltı Afrika
72	Burkina Faso	42	38	38	38	38	Sahraaltı Afrika

72	Sırbistan	42	40	41	42	39	Avrupa
72	Solomon Adaları	42	N/A	N/A	N/A	N/A	Asya Pasifik
75	Bulgaristan	41	41	43	41	41	Avrupa
75	Kuveyt	41	49	44	43	44	Orta Doğu
75	Tunus	41	38	40	41	41	Küzey Afrika
75	Türkiye	41	42	45	50	49	Asya / Avrupa
79	Belarus	40	32	31	29	31	Avrupa
79	Brezilya	40	38	43	42	43	Amerikas
79	Çin	40	37	36	40	39	Asya Pasifik
79	Hindistan	40	38	38	36	36	Asya Pasifik
83	Arnavutluk	39	36	33	31	33	Balkan/Avrupa
83	Bosna Hersek	39	38	39	42	42	Balkan/Avrupa
83	Jamaika	39	41	38	38	38	Amerika
83	Lesotho	39	44	49	49	45	Sahraaltı Afrika
87	Moğolistan	38	39	39	38	36	Asia Pasifik
87	Panama	38	39	37	35	38	Amerika
87	Zambia	38	38	38	38	37	Sahraaltı Afrika
90	Kolombia	37	37	37	36	36	Amerika
90	Endonezya	37	36	34	32	32	Asya Pasifik
90	Liberya	37	37	37	38	41	Sahraaltı Afrika
90	Fas	37	36	39	37	37	Küzey Afrika
90	Makedonya	37	42	45	44	43	Balkan /Avrupa
95	Arjantin	36	32	34	34	35	Amerika
95	Benin	36	37	39	36	36	Sahraaltı Afrika
95	El Salvador	36	39	39	38	38	Amerika
95	Kosova	36	33	33	33	34	Balkan/Avrupa
95	Maldivler	36	N/A	N/A	N/A	N/A	Asya Pasifik

95	Sri Lanka	36	37	38	37	40	Asya Pasifik
101	Gabon	35	34	37	34	35	Sahraaltı Afrika
101	Nijer	35	34	35	34	33	Sahraaltı Afrika
101	Peru	35	36	38	38	38	Amerika
101	Filipinler	35	35	38	36	34	Asya Pasifik
101	Tayland	35	38	38	35	37	Asya Pasifik
101	Timor-Leste	35	28	28	30	33	Asya Pasifik
101	Trinidad ve Tobago	35	39	38	38	39	Amerika
108	Cezayir	34	36	36	36	34	Küzey Afrika
108	Fildişi Sahili	34	32	32	27	29	Sahraaltı Afrika
108	Mısır	34	36	37	32	32	Küzey Afrika/Orta doğu
108	Etiyopya	34	33	33	33	33	Sahraaltı Afrika
108	Guyana	34	29	30	27	28	Amerika
113	Ermenistan	33	35	37	36	34	Kafkas /Asya
113	Bolivya	33	34	35	34	34	Amerika
113	Viyetnam	33	31	31	31	31	Asya Pasifik
116	Mali	32	35	32	28	34	Sahraaltı Afrika
116	Pakistan	32	30	29	28	27	Asya Pasifik
116	Tanzanya	32	30	31	33	35	Sahraaltı Afrika
116	Togo	32	32	29	29	30	Sahraaltı Afrika
120	Dominik Cumhuriyeti	31	33	32	29	32	Amerika
120	Ekvador	31	32	33	35	32	Amerika
120	Malavi	31	31	33	37	37	Sahraaltı Afrika
123	Azerbaycan	30	29	29	28	27	Kafkas /Asya
123	Cibuti	30	34	34	36	36	Sahraaltı Afrika
123	Honduras	30	31	29	26	28	Amerika

123	Laos	30	25	25	26	21	Asya Pasifik
123	Meksika	30	35	35	34	34	Amerika
123	Moldova	30	33	35	35	36	Avrupa
123	Paraguay	30	27	24	24	25	Amerika
123	Sierra Leone	30	29	31	30	31	Sahraaltı Afrika
131	İran	29	27	27	25	28	Orta Doğu / Asya
131	Kazakistan	29	28	29	26	28	Orta Asya
131	Nepal	29	27	29	31	27	Asya Pasifik
131	Rusya	29	29	27	28	28	Orta Asya /Avrupa
131	Ukrayna	29	27	26	25	26	Avrupa/Orta Asya
136	Guatemala	28	28	32	29	33	Amerika
136	Kırgızistan	28	28	27	24	24	Orta Asya
136	Lübnan	28	28	27	28	30	Orta Doğu
136	Myanmar	28	22	21	21	15	Asya Pasifik
136	Nijerya	28	26	27	25	27	Sahraaltı Afrika
136	Papua Yeni Gine	28	25	25	25	25	Asya Pasifik
142	Gine	27	25	25	24	24	Sahraaltı Afrika
142	Moritanya	27	31	30	30	31	Küzey Afrika
142	Mozambik	27	31	31	30	31	Sahraaltı Afrika
145	Bangladeş	26	25	25	27	26	Asya Pasifik
145	Kamerun	26	27	27	25	26	Sahraaltı Afrika
145	Gambiya	26	28	29	28	34	Sahraaltı Afrika
145	Kenya	26	25	25	27	27	Sahraaltı Afrika
145	Madagaskar	26	28	28	28	32	Sahraaltı Afrika
145	Nikaragua	26	27	28	28	29	Amerika
151	Tacikistan	25	26	23	22	22	Orta Asya
151	Uganda	25	25	26	26	29	Sahraaltı Afrika

153	Komorlar	24	26	26	28	28	Sahraaltı Afrika
154	Türkmenistan	22	18	17	17	17	Orta Asya
154	Zimbabve	22	21	21	21	20	Sahraaltı Afrika
156	Kamboçya	21	21	21	20	22	Asya Pasifik
156	Kongo Demokratik Cumhuriyet	21	22	22	22	21	Sahraaltı Afrika
156	Özbekistan	21	19	18	17	17	Orta Asya
159	Burundi	20	21	20	21	19	Sahraaltı Afrika
159	Orta Afrika Cumhuriyeti	20	24	24	25	26	Sahraaltı Afrika
159	Çad	20	22	22	19	19	Sahraaltı Afrika
159	Haiti	20	17	19	19	19	Amerika
159	Kongo Cumhuriyeti	20	23	23	22	26	Sahraaltı Afrika
164	Angola	18	15	19	23	22	Sahraaltı Afrika
164	Eritre	18	18	18	20	25	Sahraaltı Afrika
166	Irak	17	16	16	16	18	Orta Doğu
166	Venezuela	17	17	19	20	19	Amerika
168	Gine Bissau	16	17	19	19	25	Sahraaltı Afrika
169	Afganistan	15	11	12	8	8	Asya Pasifik
170	Libya	14	16	18	15	21	Küzey Afrika
170	Sudan	14	12	11	11	13	Küzey Afrika
170	Yemen	14	18	19	18	23	Orta Doğu
173	Suriye	13	18	20	17	26	Orta Doğu
174	Küzey Kore	12	8	8	8	8	Asya Pasifik
175	Güney Sudan	11	15	15	14	N/A	Sahraaltı Afrika
176	Somali	10	8	8	8	8	Sahraaltı Afrika

Kaynak; Uluslararası Şeffaflık Organizasyonunun

Endekste alt sıralarda yer alan ülkelerde polis ve yargı gibi kamu kurumları, güvenilmeyen çalışanlar tarafından yolsuzluk yapılmaktadır. Ülkelerde yolsuzlukla mücadele yasaları olsa da pratikte çoğu zaman görmezlikten gelinir. İnsanlar çoğunlukla rüşvet ve gasp durumlarıyla karşı karşıya kalırlar.

Daha üst sıralarda yer alan ülkeler basın özgürlüğü, kamu harcamalarıyla ilgili bilgiye erişim, kamu görevlileri için daha güçlü bütünlük standartları ve bağımsız yargı sistemlerine sahip olma eğilimindedir. Ancak yüksek puan alan ülkelerde de yolsuzluğa kayıtsız kalınmamaktadır.

Yolsuzluğun en belirgin biçimleri, bazı ülkelerdeki vatandaşların günlük yaşantılarını tehdit etmese de, üst sıralarda yer alan ülkeler de dahil olmak üzere kapalı kapı anlaşmalarına, çıkar çatışmalarına, yasadışı finansmana ve kamu politikalarını bozabilen yamalı kolluk kuvvetlerine karşı bağışıklığa sahip değildir.

Uluslararası Şeffaflığın geçmiş yıllardaki raporuna göre sadece birkaç istisna dışında 2016 yılındaki yolsuzluk algılama endeksinde Avrupa'da köklü bir değişiklik yoktur. Ancak, bu bölgenin yolsuzluktan arınmış olduğu anlamına gelmiyor. Bu durgunluk, yolsuzlukla mücadelenin iyileştiğini değil, bunun tam tersini gösteriyor. Son yıllarda yolsuzluk, kamu fonlarının kötüye kullanılması ya da etik olmayan davranışlara ilişkin, yüksek profilli skandallar, siyasi sistemin kamusal hoşnutsuzluğuna ve güvencesine katkıda bulunmuştur. Bölgenin birçok ülkesinde hesap verebilirliğin yetersiz olması, siyasi elitlerin dokunulmaz olduğu algısını yarattı ve Avrupa'daki popülizm dalgası, yolsuzluğun ve müşterekçiliğin yasallaştırılmasına olanak tanıdı. Örgütün son raporunda, Batı Balkanlar'da, politikacıların zengin ve özel işadamlarına hatta suç örgütlerine yakın olmakla birlikte, kamusal yaşamın her alanında büyük etkisi olduğu ortaya konmuştur.

Uluslararası Şeffaflık Organizasyonunun yolsuzluk endeksinde, Nijerya 176 ülkeden 136. sırada yer almaktadır⁴. Nijerya petrol ve kömür gibi pek çok maden kaynakları açısından zengin bir ülkedir. Ancak ülke olarak bu kaynaklarını halkın yararı için kullanamamaktadır. 1960'ta İngiliz sömürgeciliğinden kurtulan Nijerya'da, bağımsızlığın kazanılmasından bugüne pek çok hükümet, özellikle ülkedeki yüksek resmi mevkilere kadar yerleşmiş olan yolsuzluğun kökenine değinememiştir.

Nijerya gibi diğer büyük Afrika ülkeleri de endekste elde ettikleri puanları iyileştirmekte başarısız olmuştur. Bu ülkeler Güney Afrika, Tanzanya ve Kenya dahildir. Güney Afrika Cumhurbaşkanı Jacob Zuma yolsuzluk skandallarına karıştığı için mahkemede ve medyada yer almıştır. Bu olay, ülkenin Cumhuriyet Savcısı Thuli Madonsela tarafından Nkandla'daki evinde geçersiz kamu harcamaları yapıldığını gösteren bir rapordaki bulgulara karşı kendi temyizini içermektedir.

Kenya'da önemli bilgilere erişmekle ilgili bir yasanın yürürlüğe konması da dahil olmak üzere yolsuzlukla mücadele önlemlerinin alınmasına rağmen daha alınacak uzun bir yol vardır. Başkan Uhuru, yolsuzlukla mücadele çabalarının fazla olmadığı için hayal kırıklığı yaşadığını söylemiştir. Listenin en alt sırasında yer alan ülke Somali'de birçok devlet kurumunun ve parlamento seçimlerinin yanlış uygulama ve yolsuzluklarla gölgelendiği görülmektedir.

1.1.1. Yolsuzluğun Temel Sınıfları

Sosyal bilimciler yolsuzluğu temelde üç şekilde sınıflandırmaktadır. İlk olarak yolsuzluk kamu sektöründeki görevlerin yerine getirilmemesiyle alakalıdır. Nye yolsuzluğu şu şekilde ifade eder:

“Yolsuzluk kamunun olağan faaliyetlerindeki rolünden, özel sektörün parasal veya mevki kazanmak için: özel sektörü etkileyen pratik tiplerine karşı kanunları ihlal etmesiyle sapmış davranışlardır” (Nye, 1967).

Bunlar kişisel çıkarlar için adam kayırma, rüşvet, kamu kaynaklarının istismarı gibi tutumları içerir. Nijerya'da kamu yöneticileri, kamu görevlerinde sıklıkla yetkin kişiler yerine kendileriyle

---

⁴ Uluslararası Şeffaflık Organizasyonu, 2016 yolsuzluk endeksi https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016 (Erişim: Nisan, 2017)

ilişkisi olan kişileri atanmaktadır. İkinci olarak yolsuzluk, kamu çıkarları vasıtasıyla tanımlanmaktadır. Friedrich, bir işin gördürülmesi için yetkili kamu personellerinin gelecekte para veya ödül gibi beklentilerinin olması, sonuç olarak görevli kurumun imajına zarar verecek davranışların sergilenebilmesi ihtimali üzerinde durur (Friedrich, 2001). Üçüncü olarak yolsuzluk, piyasa kuramlarından rol paylaşımı kavramıyla tanımlanmaktadır. Klaveren'in görüşü şu şekildedir:

Bürokrat yani kamu görevlisinin, yasallıktan öte ek bir gelir şeklindeki girişimidir. Sonuç olarak, sivil görevlilerin tazminatı onların ortak yarara olan katkılarının etik olarak değerlendirilmesine bağlı değilken, tamamıyla piyasa durumunun ve toplumsal talebin üzerinde maksimum kazanç noktasını bulmadaki yetenekleridir (Van Klaveren, 1990). Ayrıca, Dünya Bankası yolsuzluğu “uygunsuz bir iş için uygunsuz tarafların, değerli herhangi bir şeyin teklifini, verilmesini, almasını bunlar dışında doğrudan veya dolaylı teşvik edilmesiyle etkilemesi” olarak tanımlamıştır.⁵

Yolsuzluğun daha gelişmiş bir tanımı yapılırken hukuki, kriminolojik ve politik problemlerle karşılaşılmaktadır. 2002’de Birleşmiş Milletlerin yolsuzlukla mücadele kongresi esnasında, ana sorunlardan biri olarak özellikle yolsuzluk davranışlarını basitçe sınıflandırmak dışında bir yolsuzluk tanımı yapmaktan kaçınmış olduğu gözlenmektedir. Sonuç olarak, yolsuzluk tanımlanamamıştır. Yine de yolsuzluk terimi akademik ve yasal perspektiften daha iyi anlaşılmaktadır.

Nijerya’daki yolsuzluk sorununa odaklanmadan önce, yolsuzluğu nasıl tarif ettiğini anlamak için daha geniş bir bakış açısıyla literatürü (kaynakları) incelemek önemli olacaktır. Bu noktada yolsuzluğun Afrika’da nasıl yerel bir sorun haline geldiği açıklanmaya çalışılacaktır. Bu yaklaşımla okuyucunun Nijerya’daki yolsuzluğu meydana getiren faktörlerin doğasını açıkça anlamasını ve yolsuzlukla mücadelede görsel medyanın değerlendirmesini mümkün kılacaktır.

Siyasi gücün ve resmi görevlerin istismarı, hükümet adına güçle veya otoriteyle donatılmış kişinin, gücü kişisel veya üçüncü taraf adına kullanmaya karar vermesiyle ortaya çıkar. Bu tarz

---

⁵ Dünya Bankası <http://www.worldbank.org/en/about/unit/integrity-vice-presidency/what-is-fraud-and-corruption> (Erişim: Nisan, 2017)

yolsuzluklar, düzgün bir kontrol ve bu tarz istismarları engelleyecek sistem oluşturulmadan geniş bir güç teslim edilen devlet görevlileri arasında yaygındır (Ikpeze, 2013).

1.1.2. Rüşvet

Rüşvet, “ para veya başka bir faydanın, bir iltimas veya bir karara etki etmek amacıyla teklif edilmesi veya alınması olarak tanımlanmaktadır. Rüşvet ödeme, resmi bir olayda özel bir iyilik isteminde bulunma diye de belirtilebilir” (Ikpeze, 2013). Rüşvet para, iyilik, bir hak tanıma, mal veya sadece bir söz vermeyi de içerir. Bu tarz yolsuzluklar Nijerya ‘da oldukça yaygındır.

1.1.3. Dolandırıcılık ve Suistimaller

Dolandırıcılık en basitiyle dürüst olamamak olarak tarif edilirken yanlış ve yanıltıcı bilgi verilmesi veya yanlış tavsiyeyle insanları hizmet kisvesi altında “özelleştirilmiş” kanalların paylaşımından mahrum etme olarak da tanımlanabilir. Şu an Nijerya’daki kamu kurumlarının özelleştirilmesi önceki dönemlerden kötüdür (Ikpeze, 2013). Nijerya’daki pek çok dolandırıcılık davasında mahkumlar sözleşmelerdeki şişirmeleri suçlamaktadır. Yolsuzluk tiplerinin etkisi, toplum için ayrılan fon kullanıldığında getireceği faydadan yoksun kalmaktadır.

Suistimal, bir kamu malının özellikle kamu görevlileri tarafından kasıtlı ve yasadışı olarak veya izinsiz kullanılmasıdır.⁶ Yolsuzluk şekli olarak suistimalin, yeni basılmış ve geçersiz çek⁷ ve emeklilik fonlarının kullanımı gibi Nijerya’da sayısız örneği bulunmaktadır.

1.1.4. Haraç

Nijerya’da polis olarak işe girmeyi veya geliştirmeyi sağlayan polis işe alım düzenlemelerinin çeşitliliği düşünüldüğünde, tacizler ve kurbanların üstü kapalı olarak özellikle mahkeme dışında verilen kararlardan hareketle, polis memurları arasında haraç almanın yaygın olduğunu söylemek mümkündür. Polisler genellikle yol üzerinde trafik kontrollerinde ve otobanlarda yapılan çevirmelerde haraç almaktadır. Nijerya’daki polisler için üniforma, başlı başına bir gelir kaynağıdır. Nijerya’da, Pek çok polis kurallara uyan vatandaşlardan yasadışı olarak

---

⁶ Bkz, <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/misappropriation> (Erişim: Haziran, 2017)

para almakta ve bunu insanların gündelik hayatlarında polisin yardımcı olması için ödenmesi gereken bir ödül olduğunu iddia etmektedir (Ikpeze, 2013). 2008’de Başkanlık Komisyon’unun polisler üzerine reformunda şu belirtilmiştir:

“Nitekim bugün polis, personeli görevlerini yaparken rüşvet ve haraçla suçlanan toplum açısından pek çoğu yolsuzluğa bulaşmış kamu kurumlarından birisidir. Bu suçlamalar özellikle kamunun haraçla alakalı kısmındaki üyeleri olmak üzere hızla halk arasında yayılmaktadır. Dahası, polis tüm vatandaşlardan aldığı haraçlar yüzünden ülkedeki yasadışı işlerle uğraşan bloğun güçlenmesine sebep olmakla suçlanmakta... Sonuç olarak da polis toplumun güvenini ve mesleğin toplum gözündeki ahlaki değerinin kaybolmasına yol açmakta... Polislerin çoğu haracın başlıca sebebi olarak kendi yoksulluklarından dem vurmaktadır. Hatta bazılarının iddiası polislik için temel imkanların olmaması bu sebeple polisliğin sağlıklı icra edilmesi için şüphelilerin ifadelerinin kaydedilmesi, devriyeler için benzin, mobil telefonlar için batarya ve buna benzer operasyonel ihtiyaçların karşılanması için haracın kullanılmasıdır. (Innocent, 2008).”

1.2. Yolsuzluğa Kültürel Yaklaşım

Nijeryalı meşhur romancı olan Chinua Achebenin bahsettiği gibi, rüşvetin bile kültürel gerekçeleri vardır. Bu konuyu ‘No Longer at Ease’ adlı romanında betimlemektedir. Nijerya’da geleneksel olarak, birilerine yardımda bulunulduğunda karşılığını bekleme gibi bir ilke bulunmamaktadır. Onurlu birisi kendisine iyilik yapan birisine sonuçta karşılık vermelidir.

“Yaptığı bir iyiliğe karşılık olarak bir şeyler alamayan bir insanın kafasının bir türlü rahat olmayacağını söylemişlerdir... Size iyilik yapan birisine hiçbir şey yapmayıp, karşılık olarak çıt bile çıkarmadan orayı terk ettiğinizde bu insanın sizin bu davranışınıza anlam verebilmesi olanaksızdır. Böylesi durumlarda, rüşvet vermeyi reddetmek, alındığında söz konusu olabilecek sorunlarından daha fazla problemlere yol açabilir” (Achebe, 1960).

Yazar, romanındaki baş karakter olan Obi Okonkwo, İngiltere’de eğitimini yeni bitirerek Nijerya’da kamu görevlisi olarak çalışmayı düşünen ve işinde bu tür yolsuzluluk olaylarına karşı dürüst bir tavır sergilemeye karar vermiş bir kişidir. Kamu sektöründe çalışmaya başladığında, ilk defa rüşvet olaylarıyla karşı karşıya kalmakta ve bu tür tekliflerini dürüst bir şekilde

reddetmektedir. Rüşveti veren kişi, içinde yaşanan kültürel geçiş sürecinde verdiği rüşvetin gelecekte kendisine birçok kapılar açacağını düşünmektedir. Aslında olaya geleneksel kültürünün perspektifinden ve değerlere göre bakıldığında, burada asıl sorunun yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür etmekten ibaret olduğu kendiliğinden açığa çıkmaktadır. Dolayısıyla, olaya bakıldığı zaman sorunun bir başka boyutunun da yapılan bir iyiliğe karşılık olarak bir iyilik bekleme olduğu görülür (Mazrui, 1992). İngiliz siyaset ekonomisti Colin Leys bu konuda şunları söylemektedir:

“Her ne kadar geleneksel olarak Afrika’da bağışta-bulunma/hediye verme olayı, açık rüşvet olayından farklı bir şey olarak görülse bile, olaya bağışı/hediyeyi veren açısından bakıldığında, rüşveti verenin belli bir baskı altında tutulduğu görülür. Bir tavuk hediyesinin yerini bugün açıkça para verme olayı almasına rağmen bu sorun artık yaşamın kaçınılmaz bir parçası haline gelmiş durumdadır. Eski bir geleneğin varlığını sürdürmesi nedeniyle rüşvet bağış/hediye verme- olayı kısmen ahlaki bir sorun olarak görülmektedir.”⁸

1.3. Sömürgeciliğin Yolsuzluk Üzerindeki Etkisi

Günümüzde Afrika kıtasında yaşayan insanlar, artık geleneksel olarak yapılan bir iyiliğin kıymetinin bilinmesinin nerede sona erdiğini ve batı kültürleriyle birlikte gelen rüşvet ve yolsuzluk davranışının nereden sonra başladığını pek bilmemektedir. Bu karışıklığın altında yatan birinci argüman, yeni kuralları ve değerleriyle birlikte getiren kamu sektöründen, bankacılık kuruluşlarına ve çağdaş kapitalizmin yatırım araçlarına kadar çok çeşitli kurumların Afrika’nın yaşamına etkili bir şekilde yayılmış olan Batı tipi ile ilgilidir. İkincisi etmense, Afrika ülkelerinin pek çoğunda yeni bir olgu olan para ekonomisinin bizzat kendisiyle ilgilidir. Günümüzdeki para ekonomisinde ödemeler dengesi, döviz ve uluslararası transferler gibi sorunlar söz konusudur. Bugün artık güçlü Nijeryalılar tavuklarla, horozlarla ve diğer geleneksel eşyaları ve üretim birimleriyle ekonomileri yürütmemektedirler. Artık ekonomi çoklukla İsviçre, Londra vb. bankalarına yatırılan milyonlarca dolar döviz paralarla sürdürülür hale gelmiştir. Nitekim para ekonomisinin Afrika ülkelerinde aşırı derece yaygın bir şekilde benimsenmesi ekonomik davranış

---

⁸ Bkz. Colin Leys, “What is the Problem About Corruption?”, *The Journal of Modern African Studies*, Cilt 3, No. 2, 1965, s. 225.

ilkelerini büsbütün alt üst etmiştir (Mazrui, 1992). Bu nedenle sadece Nijeryalıların değil, Afrikalıların kültürel değerleri ve davranış kalıpları yeni bir görünüme bürünmüştür.

Yolsuzluk sadece dışarıdan ve başkalarından bir şeyler almak suretiyle hareket etmek anlamına gelmemektedir. Yolsuzluklar aynı zamanda içerideki parasal kaynakların kötüye kullanılmasıdır. Başka bir argüman, yolsuzluk sorununun sömürgecilik dönemine kadar uzatılmaktadır. En baştan sömürgeci yönetimin yerli kaynaklar ve kültürler bakımından ciddi bir meşruiyet sorununun bulunduğunu söylemek mümkündür. Sömürgeci yönetimler meşruiyet temelinde yoksun olmaları nedeniyle, sömürgeci devletin malı da saygınlığı da yok olmuştur. Sömürgecilik döneminde devlet malının mümkün olduğunca yakalanamayacak ve cezalandırılmayacak şekilde yağmalanması, çalınması tıpkı bir yurtseverlik davranışı olarak görülmektedirler. Böylece yabancı bir hırsızdan, riske düşmeksizin bir şeyler çalabilme becerisini göstermek kahramanca bir rol olarak kabul edilmektedir (Mazrui, 1992). Yine sömürgecilik sonrası dönemde sömürgecilik döneminden kalma böylesi bir anlayış Nijerya'da egemenliğini ve geçerliliğini sürdürebilmiştir.

1.4. Nijerya'da Yolsuzluğun Etkisi

Nijerya'da yolsuzluk, şüphesiz ekonomik, politik ve sosyal zorluklardan dolayı ortaya çıkmaktadır. Bu bölümde Nijerya'daki yolsuzluğun negatif etkilerinin bazıları incelenecektir.

1.4.1. Mal ve Yaşam Güvenliğine Etkileri

Nijerya'da yolsuzluk toplumsal barışı, mal ve can güvenliğini etkileyen çok önemli bir tehdittir. 1960'tan beri, yani Nijerya'nın İngiliz kolonisinden ayrılıp bağımsızlığını kazandığından bu yana, ülkede hedeflenen fakirliği yok etme ve gelişmiş bir devlet olma arzusu henüz gerçekleşmemiştir. Seçimin suistimali ve yolsuzluk kıvılcımları sıklıkla can ve mal güvenliğinin sağlanmasının zorlaşmasına yol açmaktadır. Sosyal kolaylık, alt yapı gibi hayati ihtiyaçlardan yoksun kalma, iyi bir lağım sistemi ve sağlık sistemi, temiz çevre ve nitelikli sağlık güvencesine ulaşabilme yolsuzluğun hızla yaygınlaşması hükümetin topluma hizmet etme amacındaki eksiklikleridir (Ikpeze, 2013). Son periyotta Nijerya'daki doğum esnasında gerçekleşen annelerin

ölümü oransal manada dünyada en yükseklerden birisidir. ⁹Nijerya'daki Pek çok rapor yolsuzluk ve anne ölümleri arasında yüksek bir ilişki olduğunu göstermektedir.¹⁰

Nijerya'nın kuzey doğusunda, binlerce insanı öldürmüş ve kaçırmış olan Boko Haram adlı terör örgütünün oluşu insani krizlere sebep olmuştur. Terör örgütlerinin oluşup güçlenmesinde ilk aşama olarak genel bakış açısı hükümetin yolsuzluk uygulamalarının sebep olduğu öne sürülmektedir. Çocuklar için düzenli bir eğitimin olmayışı, alt yapı ve sosyal imkan eksiklikleri, sağlıklı bir çevre, hastane ve sağlık ocağı gibi kurumların olmayışı bölgede okur yazarlığın düşük olmasının sonucudur. Dolayısıyla, dünyadaki en ölümcül terör örgütlerinden biri olan Boko Haram katılmak iyi bir gelecek umudunu kaybetmiş gençler arasında olası bir durumdur. Hükümetin hatalı davranışlarla işsizliğe terk ettiği gençler, umutsuz bir şekilde fidye için ülkeye gelen yabancı ziyaretçileri kaçırmışlardır.

1.4.2. Politik Ekonomik ve Sosyal Gelişime Etkisi

Nihayetinde demokrasi ve demokratik kurumlar için yolsuzluk ciddi bir tehdittir. İyi yönetim, resmi görevlerin yıkımı ve kamunun özel sektör yüzünden üstlendiği rollerin kötüye kullanımını zayıflatmaktadır (Ikpeze, 2013). Politik niyetlerinin açıklaması ve rolleri zayıf olan liderler dokunulmazlığı severken, toplumun ve de askeri darbelerin tepkileriyle yüzleşir. 1960'tan yani Nijerya bağımsızlığını kazandığından beri ülke, etkin olmayan yönetimler yüzünden sık sık darbelerle yüzleşmiştir.

Ekonomik olarak yolsuzluklar kamusal üretim ücretlerin toplanması, yabancı ile doğrudan yatırımlar ve dış yardımlar düşünüldüğünde hükümetlerin çalışmasını pek çok alanda etkilemektedir (Ikpeze, 2013). Nijerya, Afrika ekonomisinde en zengin ülkelerden biri olmasına rağmen, yabancı yatırımcıların ülkede ticaret yapması noktasında yolsuzluk pek çok probleme sebep olmaktadır. Ülke maden geliri bakımından zengin olsa da, önceki pek çok hükümet bu geliri toplama ve dağıtma noktasında başarısız olmuştur. Petrol ve diğer maden üretimlerinde rafinerilerin kurulumunda da aynı başarısızlıkla karşı karlıya kalmışlardır. Hükümetin çok büyük oranda petrol geliri her yıl yolsuzluk sebebiyle kaybolmaktadır.

---

⁹ UNICEF https://www.unicef.org/nigeria/children_1926.html (Erişim: Nisan,2017)

¹⁰ Bkz, Center for Reproductive Rights (CRR), Broken Promises: Human Rights, Accountability and Maternal Death in Nigeria (New York: CRR, 2008).

1.5. Nijerya’da Yolsuzluğa Karşı Mücadele Eden Kurumlar

Nijerya’da hükümet, önceki yönetim esnasında yolsuzlukla mücadelede yardımcı olmaları amacıyla yolsuzluk karşıtı kurum kurma girişiminde bulunmuştur.

- a. Nijerya Federal Cumhuriyeti Anayasası
- b. Ceza Mahakeme Kanunu
- c. Ceza Kanunu
- d. Kara Para Aklanmasının Yasaklanması Yasası 2011
- e. Mali ve Finansal Suçlar Komisyonu Yasası
- f. ICPC Yasası
- g. Yolsuzluk Uygulamaları ve Diğer İlgili Suçlamalar Yasası
- h. Bürokrasi Davranışları ve Mahkeme Yasası
- i. Kamu Şikayetleri Komisyonu Yasası
- j. Merkez Bankası Kanunu

İnceleme aşağıdaki kurumlarla sınırlandırılacaktır;

- i. Ulusal Meclis
- ii. Yargı
- iii. Mali ve Finansal Suçlar Kanunu
- iv. Kamu Şikayet Komisyonu
- v. Yolsuzluk Uygulamaları Bağımsız Komisyonu
- vi. Bürokratik Davranış Yasası ve Yargı Hukuku
- vii. Nijerya Merkez Bankası
- viii. Polis ve Diğer Güvenlik Kurumları
- ix. Federal Yapı Kanunu

1.5.1. Milli Meclis ve Temsilciler Meclisi

Ülke çapında Milli Meclis ve Temsilciler Meclisi, yolsuzluğa karşı mücadelede çok önemli bir role sahiptir. Ülkedeki yolsuzluk probleminde hem meclisteki milletvekilleri hem de Temsilciler Meclisi yolsuzluk meselelerin araştırılması ve mücadelesi için kanun çıkartılmasında

yetkilidir. Ayrıca tanık çağırma, yalan yere yemin ederek şahitlik edenleri cezalandırma, hükümeti küçük düşürücü faaliyette bulunanları cezalandırma ve bu konuların denetlenmesi yetkisine sahiptirler.¹¹

1.5.2. Yargı

Yargı sistemi ülkedeki en küçük mahkemeleri de içermek üzere tüm mahkemelerden oluşmaktadır. Bu sistem ülkedeki en yüksek mahkemeyi de kapsayan bir bütündür.¹ Yargı ülkede mevcut bulunan yolsuzluk karşıtı kanunlara farklı gelen durumların yorumlanması için çok önemlidir. Ayrıca yargı yolsuzluk şüphelilerinin girişimlerinde veya yol açtıkları bir mağduriyetin olduğu durumlar için yolsuzluk karşıtı yasalarla güçlendirilmiştir.

1.5.3. Ekonomik ve Finansal Suçlar Komisyonu (EFCC)

Ekonomik ve Finansal Suçlar Komisyonu özellikle ekonomik ve finansal suçlara tahsis edilmiştir. Bu suçlar finansal suistimallerle, ekonomik ve mali ihmaller, ekonomik ve mali suçlar, gasp, mülkiyet hakkının kaybı, yabancı varlıklar, kara para aklanması ve dolandırıcılık suçlamalarıyla alakalıdır.¹²

1.5.4. Kamu Şikayetleri Kurumu (Ombudsman)

Kamu Şikayetleri Komisyonu, Toplumsal Şikayetler Komisyonu Yasasıyla oluşturulmuş ve toplumu kamusal alanlarda yolsuzluk için kamu gücünün suistimaline karşı korumak için kurulmuştur. Kurumun başarısı, uygulamalarındaki sınırlamalar ve diğer kamu kurumlarıyla iş birliği yapamaması sebebiyle çok zayıf kalmıştır. Komisyon fon sıkıntısındadır ve operasyonel güçten yoksundur (Ikpeze, 2013).

1.5.5. Davranış Kuralları Mahkemesi

Davranış Kuralları Mahkemesi, davranış kuralları mahkemesi yasası ve anayasanın beşinci kısmının 15. paragrafındaki yasalar kapsamında oluşturulmuştur.¹³ Mahkemenin asıl işlevi kamu

---

¹¹ Bkz, Ss. 88 ve 128 Nijerya'nın 1999 Anayasası.

¹² EFCC <https://efccnigeria.org/efcc/about-efcc/the-establishment-act> (Erişim: Mart, 2017)

¹³ 1999 Nijerya Federal Cumhuriyeti Anayasası

personellerinin yolsuzluktan kaçınmasını sağlamaktır. Yasanın verdiği olanakları ihlal etme girişiminde bulunmayı deneyen kimseler, bu yasa yükümlülüğü altındadır.

1.5.6. Nijerya Merkez Bankası

Nijerya Merkez Bankası yolsuzluğu, dolandırıcılığı ve benzeri kötü davranışları¹⁴ engellemek amacıyla kurulmuştur. Bankanın yönetimi konferansında 54.¹⁵ kısımda belirtilmektedir ki:

“Herhangi bir sorumlu bankanın ilgilendiği herhangi bir anlaşmada veya iş esnasında doğrudan veya dolaylı çıkar elde etmesi durumunda bu açığa çıkarsa hiçbir şart olmaksızın bu konu hakkında toplantı yapıldığı bunu ifşa eder ve toplantıda oy hakkını kullanmaz...”

1.5.7. Polis ve Diğer Güvenlik Kurumları

Polis, güvenlik kurumları ve diğer kanunla güçlendirilmiş devletin kurumları özel bir statü ile kurulmuş ve izlenmiştir. Polis yolsuzluk karşıtı kanunlar ile yolsuzluğa bulaşan kişileri soruşturma ve tutuklama gibi yetkilerle donatılmıştır.¹⁶ Bununla birlikte bu güç Nijerya Anayasası adına Başsavcı tarafından kullanılmaktadır.¹⁷ Ulusal Güvenlik Kurumu kanununda üç isimle anılır. Bu isimler Savunma İstihbarat Kurumu (DIA) Ulusal İstihbarat Kurumu (NIA) ve Kamu Güvenlik Servisi (SSS)'dir. Bu üçü arasında en işlevsel olanı SSS'tir. Ancak bazen pratiklik açısından diğer kurumlarla ortaklaşa çalışır (Ikpeze, 2013).

1.5.8. Federal Yapı Komisyonu

Federal Yapı Komisyonu yasayla güçlendirilmiş olup, eşitliği ve şeffaflığı güçlendirme, yayınların paylaşımı, sosyoekonomik imkan oluşturma ve Nijerya'daki federal kısımlar arasındaki altyapı hizmetlerinin geliştirilmesi gibi hizmetlerle ilgilenir.¹⁸ Komisyon, düşük fon taahhütleri, bütçedeki payı gibi eşit paylaşım konusundaki ulusal politikaya uyma meselelerindeki zayıflıklar gibi zorluklarla hala yüzleşmeye devam etmektedir.

---

¹⁴ Nijerya Merkez Bankası, 2007

¹⁵ Nijerya Merkez Bankası, 2007

¹⁶ Ss. 4, 23 Police Act Cap P19 , LFN 2004

¹⁷ Ss. 174, 211, 1999 Nijerya federal cumhuriyeti anayasası

¹⁸ Bkz, 53 1999 Nijerya federal cumhuriyeti anayasası

1.5.9. Bağımsız Yolsuzluk Uygulamaları Komisyonu (ICPC)

Bağımsız Yolsuzluk Uygulamaları Komisyonu (ICPC), yolsuzluk uygulamaları ve diğer suçlamalar yasası ile kuruldu. Komisyon, kamu personelinin yolsuzluktan caydırmayı amaçlayan işlemler yapmaktadır. Yolsuzluktan suçlu bulunan kimselerin adli takibinin yapılması bu kurumun sorumluluğu altındadır. Onun uygulamaları kanuni sınırlamalar ve tavırlarına kamu personeli katılmaması yüzünden etkinliği düşüktür. Açıkçası, komisyon operasyonel kapasitesinin altında bir fona sahiptir (Ikpeze, 2013).

1.6. Yolsuzluğa Karşı Mücadeledeki Zorluklar

Nijerya’da hükümet ve yolsuzluk karşıtı kurumların karşılaştığı sorunlar ve zorluklar şunlardır:

1.6.1. Yolsuzluğu Kovuşturan Kurumlara Tanınan Muafiyetler

Nijerya hukukuna göre, idari makamların birincil yetkilileri görevler, boyunca imtiyaz hakkına sahiptir. Sivil ve suç kovuşturmalarını da yürütürken bu imtiyazlar memurun kişisel statüsüne göre görev esnasındaki hareketlerini de içermektedir (Ikpeze, 2013).

Ekonomik ve Mali Suçlar Komisyonunda Nijerya’nın Plateau eyaletinin eski valisi olan Joshua Dariye, dolandırıcılık suçundan yargılanmıştır.¹⁹ Yolsuzluk karşıtı kurumlar Nijerya’da anayasa gereği olarak oldukça sağlam bir şekilde soruşturma ve kavuşturma esnasında muafiyetlerin garantisidir. Eski vali kamu hazinesini yağmaladığı ve zarar vermesi gibi davaların örnek olduğunda güç ve elde edilen kaynakların yolsuzluk karşıtı kurumların gücünü engellemesine örnek göstermek mümkündür (Ikpeze, 2013).

1.6.2. Kamu Bilgi Sitemine Ulaşımın Başarısızlıkları

Nijerya’da, hükümet faaliyetleri hakkında bilgiye erişim sisteminin zayıflığından kaynaklanmaktadır. Kamu içindeki çatışmaların artmasından çıkar elde edenlerin korunması gibi bir problem hala sürmektedir (Ikpeze, 2013).

---

¹⁹ <https://efccnigeria.org/efcc/news/1944-money-laundering-efcc-closes-cases-against-dariye>
(Erişim: Mart, 2017)

1.6.3. Politik Arzunun Olmayışı ve Gücün İstismarı

Nijerya’da kanunlar yolsuzluğa karşı rol üstlenebilecek şekilde dizayn edilmiştir ancak kanunların uygulanış şeklinin hatalı oluşu başlıca bir tartışma noktası oluşturmaktadır. Bağımsız Yolsuzluk Uygulamaları ve Diğer İlgili Suçlar Komisyonu Başkanı, Ekponta, Nijerya’da yolsuzluğa karşı mücadele için kapsayıcı bir kanunun olmadığını, bunun yanı sıra asıl önemli olanın kanunların uygulanması olduğunu söylemiştir. Dahası, yolsuzluğun etkisini dünya çapında hızla büyüyen bir şeytan olarak tarif etmiştir. “*Yolsuzlukla alakalı yeterinden fazla kanuna sahibiz, sistemimizin dışında problem uygulama kaynaklıdır. Kanunların uygulamasındadır asıl problem.*” Yolsuzlukla mücadeledeki bir diğer problem de resmi yapının istismarıdır. Memurlar kişisel kazançları için gücü elde etme ve tutma eğilimindedir (Ikpeze, 2013).

1.6.4. Yolsuzluk Karşısı Kanunlar ve Kurumlar Arasındaki Çatışmalar

Nijerya’da yolsuzlukla mücadele amacındaki çeşitli kanunlar ve yolsuzluk karşıtı kurumlar arasında pek çok çıkar çatışması bulunmaktadır. Bu kanunlar yargılamalar esnasında, kanun hükümleri ve güvenlik yapıları çeşitli mahkemeler tarafından dikkate alınır. Bu çatışmaların en belirgin olanı Federasyonun Başsavcısı, EFCC ve ICPC arasındakidir (Ikpeze, 2013). EFCC, ICPC ve ilgili diğer kurumların fonksiyonları ve rolleri arasında belirsizlikler ve çelişkiler vardır. Eski Başsavcı ve Nijerya’nın eski adalet Bakanı Şef Michael Kaase Aondoakaa arasında çelişki üretmiştir. Kamudaki erken döneminden itibaren onun varsayımı eski Başsavcı EFCC’nin Komisyonun Temel Kanunuyla sağlanan bağımsızlığının sınırı üzerine olan tartışmalarla ilişkilendirmiştir.²⁰ Nijerya’daki Benue eyaletinin eski valisi hakkındaki kovuşturmanın kontrolünün alınması üzerinden bu anlaşmazlığı ortaya koymaktadır. Bu sebeple vali Nijerya’nın Başsavcının atanmasının kolaylaştırması gerektiğine inanmaktadır. Ancak bu açıkça eski valinin lehinedir. Eski vali sıfatıyla onaylanmaya ihtiyaç duyan “yöneticilerin kanuna üstünlüğü” ve “hükümetlerin kanun kararlarına itaatinin gerekliliği” girişimidir.²¹

Hem eski hem de mevcut Nijerya Başsavcılarına göre, EFCC ve ICPC diye anılan iki yolsuzluk karşıtı kurumun rolleri ve fonksiyonları birbirlerinin alanlarına müdahale etmektedir. Başsavcılık makamı bu iki yolsuzlukla mücadele kurumunun hukukun istediği şekilde

²⁰ EFCC <https://efccnigeria.org/efcc/about-efcc/the-establishment-act> (Erişim: Nisan, 2017)

²¹ The Punch, Eylül 18, 2007. s.14.

yönetilmesini arzulamakta ve bu iki kurumun rolleri ve fonksiyonları onları kuran kanunla farklılaştırılmaktadır (Ikpeze, 2013). Ayrıca yürütme, yasama ve hükümet tezatlıkları ilişkilendirip yolsuzluk karşıtı kurumların diğerini ortaya koymaktadır. İtilaflar, ülkedeki yolsuzluk karşıtı yasa ve kurumların zorluklarla yüzleşmesine sebep olmaktadır.

2. BÖLÜM

GÖRSEL MEDYA'YA GENEL BİR BAKIŞ

2.1. Görsel Medya Kavramı

Görsel medya gazete, dergi, bülten ve periyodik çıkan yayımlar gibi kağıt kullanılarak hazırlanmış fiziksel formdaki dağıtımı olan yayımları ifade eder.²²

2.1.1. Yazılı Basın (Gazete)

“Gazete” kitle iletişim araçlarının en önemlilerinden biridir. Gazetelerin, yakın ve uzak geçmişin veya günün haber ve hadiselerin sunulmasında, kanaat ve düşüncelerin geniş halk kitlelerine ulaştırılmasında, toplumun dikkatini dünyanın ve bir ülkenin ana soruları üzerine toplamada ve okuyucuların genel kültürlerini artırmada kuşkusuz önemli bir rol oynadığı açıktır. Gazeteler bilgi ve haber kaynağı olarak televizyondan daha zengindir çünkü, gazete okuyucuları televizyon izleyicilerinden daha bilinçlidir (Balcı vd., 2013:74). Çoğu ülkede olduğu gibi Nijerya’da da gazetelerin önemli bir propaganda aracı olduğu söylemek mümkündür.

Siyasal katılımın sağlanmasında yazılı basın olarak nitelendirilebilecek gazete ve dergilerin sağlayacağı avantajlar şu şekildedir (Aktaran: Balcı vd., 2013:74):

- *Okuyucunun metnin görünümünü kontrol edebilme yeteneği vardır. Radyo ve sinemanın bireyi dinleyici veya seyirci şartlarıyla konumlamayıp, sunduğu materyali bir sahne, bir ortam süratiyle sunarken basılı araçlar bireye kendi yetenek ve ilgisine uygun bulabilecekleri süratle ilerleme olanağı verirler. Okuyucu, istediği yerde hızlı istediği yerde yavaş okur, istediği yeri atlar. Ne zaman isterse okumayı bırakabilir ve istediği zaman özetleme yapabilir. Bir başka deyişle, okuyucu kendisini okuma işine en uygun bulduğu zaman okuma fırsatına sahiptir.*

- *Gazetelerin diğer kitle iletişim araçlarına göre daha kalıcı ve ucuz olması bir başka önemli avantaj olarak değerlendirilebilir.*

---

²² Print media <https://www.reference.com/art-literature/meaning-print-media-e8afaa140d3237c0#> (Erişim: Nisan,2017)

- Gösterimin tekrarı mümkündür ve çoğu defa tekrarlanır. Diğer araçların tersine basılı araçlar, kitleye sadece bir kere erişme olanağı ile sınırlandırılmış değildir. Basılı araçlar, her zaman el altında tutulabilirler ve okuyucular hafızalarını doğrulamak istediklerinde, sunulan bilgilerin içeriğini yeniden gözden geçirmek istediklerinde tekrar okunabilmektedir.

- Konu daha tam ve daha iyi işlenebilir. Herhangi bir konuyu gerektiği uzunlukta ve derecede ele almak için uygun tek araç basılı araçlardır. Radyo programları ve filmler ise seyirci veya dinleyici önüne çıkmadan önce belirlenmişlerdir ve kısa sürelidirler.

- Gazetelerde reklam yeri diğer kitle iletişim araçlarına göre daha kolay bulunabilir ki çoğu kez gazeteler kolayca sayfa artırarak reklam yayımlayabilir.

- Her konuda uzmanlaştırılmış bir sunuma elverişlidir. Bütün haberleşme araçları birlikte ele alınacak olursa muhtevaca en az standartlaşma basılı araçlarda görülmektedir. Geniş kitleye seslenme eğilimi ve bunun zorunlu sonucu olan, hiç kimseye güçlendirmemeye çalışma eğilimine rağmen, basılı araçlar azınlıktaki görüşlerin en kolay şekilde seslerini duyurabilecekleri araçlardır. Bu yönüyle farklı görüşlere yer vererek çok sesliliği sağlama potansiyeli mevcuttur.

- Gazeteler daha çok yaşlı ve entelektüel düzeyi yüksek, toplumsal konulara ve olaylara ilgi duyan insanlar tarafından tercih edilen bir araçtır. Bununla beraber yazılı basın olayları ele almaya, kapsamın geniş olmasıyla konunun daha derin değerlendirilmesine ve farklı yorumları bir arada sunabilmesine de olanak tanımaktadır (Özerkan & İnceoğlu, 1997: 81).

Siyasal katılımın ön koşullarından biri olan siyasal bilgilenme ile gazete okuma arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmalarından biri Becker ve Whitney (1978:19) tarafından gerçekleştirilen araştırmadır. Araştırmada, gazete okuma bağımlılığı gösteren insanlar, hem yerel hem de ulusal kamu politikaları açısından bilgi edinmede gazete okumayan insanlardan daha fazla bilgiye sahiptirler. Etraflarında gerçekleşen olaylar insanların ilgi düzeyleriyle de ilgilidir. Siyasal gelişmeleri aktif bir şekilde takip etmek isteyen yurttaşlar, yerel ve ulusal ölçekte gerçekleştirilen uygulamalar konusunda bilgi edinmek için gazetelere yöneleceklerdir (Balcı vd., 2013:74).

2.2. Görsel Meydanın Evrimi

Basın ve basının yazılı halde hazırlanması Gutenberg'in matbaayı 1446'da keşfetmesinden önceye dayanır. M.S. 600'lü yıllarda Çin'de ahşap bloktan ve M.S 1000'li yıllarda hareketli kilden yapılmış matbaa tipi vardır. 13. yüzyılın sonlarında Kore'de hareketli metal tip de mevcuttur (Baran, 2009). Gazeteler ve dergiler gibi modern medyanın sahneye çıkması Gutenberg'in basın alanındaki buluşundan geliştirilmiştir (Odorume, 2012).

2.3. Görsel Medya ve Politik Gücü

Medya sisteminin kökü Karl Marx'ın materyalist teorisinde de yer almıştır. Gücün sahip olma, "üretim ve paylaşım fikri"nin kontrolüne bağlı olduğu görüşü geliştirilmiştir²³. Marx'ın yaşadığı dönemde basın, kısmen telgrafı da içeren iletişim yığınına kapsamaktaydı. Marx için, kapitalist toplumda ezilen sınıfın parçası olarak bilinçli devrimci sınıf, gazetelerin ve diğer kitle iletişim araçlarının kontrolü onlara bağlı değildi (McNaire, 1993).

Gazeteler özellikle Rusya'da çara karşı devrimsel mücadele döneminde çok önemliydi. Lenin'in de belirttiği gibi, gazeteler organizasyonel ve ideolojik manada Rusya'da çara karşı mücadelede ulaşılabılır kilit role sahiptir. Özellikle çar rejimine karşı mücadelede çok önemli bir rol üstlenmekteydi. Gazetelerin yandaş olabileceği belirtilip, materyalist teorinin izlediği tüm kültürel öğeleri bir sınıfın lehine veya aleyhine yansıtabileceğini ancak bağımsızlığı olan ve çoğunluğun idaresindeki özgür basın yaklaşımı önerilmektedir. "*Burjuvazi için, basın özgürlüğü zenginlere sunulan yayın serbestliği ve sermaye sahiplerinin kontrolündeki gazeteler manasına gelir. Tüm ülkelerdeki uygulamalar serbestliği içeren ve yolsuzluğa bulaşmış basın manasındadır*" (McNaire, 1993).

2.4. Görsel Medyanın Dönüşümü

Gazeteciliğin tarzı dramatik bir şekilde değişmiştir. Çoğu zaman, değişim okuyucudaki yönelimin değişmesini yansıtmıştır. 1950'den beri gazeteler internetle, televizyonla rekabet etmek zorunda kaldı. Ayrıca şunu da söylemek mümkündür ki hem televizyon hem de internet seyirci üzerinde muazzam etkiye sahiptir (Lule, 2013). Gazetecilik ve politik güç arasındaki ilişkinin bir

---

²³ Bkz, From 'The German ideology', in Karl Marx and Friedrich Engels (1976) Collected Works, vol.4, London: Lawrence and Wishart.

zorluğu da demokratik toplumunun özelliğidir. Tüm toplumlarda haberleri manipüle etme ve gündemi şekillendirme eğilimi mevcuttur. Demokratik değerlerin tam oturmadığı ülkelerde, habere ulaşma kısıtlamaları daha fazladır. Hükümet ilişkilerini ve gizliliğini koruyan güçlü çıkar gruplarının olduğu ülkelerde, gazeteciler zorluklar, engeller ve hatta yolsuzluğu soruşturmaya ve teşhir etme girişmelerinde fiziki riskler gibi zorluklarla yüzleşmektedir.

Bugün internetin yaygınlaşmasıyla, gazete okuyanların sayısı hızla düşmüştür. Sonuç olarak pek çok gazete okuyucuya daha hızlı ulaşmak için online gazetecilik kültürünü benimsemek zorunda kalmıştır. Ünlü gazetelerin pek çoğu web site oluşturmuş, diğerleri yayını durdurmuştur. Gazetecilik en son haberlere okuyucunun her an telefonda ulaşabilmesiyle daha da gelişmiştir (Lule, 2013).

Gazetelerin dijital platformlara dönüşmesi bilgi akışının her zamankinden daha hızlı olmasına izin veren yeni bir olgudur. Gazetelerin dijital platformlara geçişi ve haberlerin Twitter, Facebook gibi platformlar aracılığıyla seyirciye yolsuzlukla alakalı haberlerin ulaştırılması ve bilgilendirilmesi kolaylaşmıştır.

Son zamanlarda Nijerya’da daha önce hiç kağıt formda sunulmamış bazı gazetelerin dijital platforma dönüştürülmesi ve katılmasıyla seyirciye ulaşmada daha az veya çok bir başarı yakalamasını da gözlemlenmektedir.

2.5. Nijerya’daki Gazetelerin Yolsuzluk Konusundaki Kapsamı

Görsel medya, özellikle gazeteler uzun zaman dilimi içerisinde pek çok dönüşüm yaşamıştır. Nijerya’daki gazetelerin yolsuzluğu nasıl teşhir ettiğini ve hükümet üzerindeki etkisini daha iyi açıklamak için bu medyanın tarihi kökenine dönmek ve izini geçmişten bu güne sürmek önemlidir. Medya uzmanlarının iddiasına göre ilk gazete M.Ö. 59 yılında Roma döneminde basıldı ancak kanıt olabilecek hiç kopyası yoktur. Nijerya’daki görsel medya tarihi 19. yy. sonlarına giderken başlamıştır. İlk basılı gazetenin 1859’da Abeokuta şehrinde kurulan ve günlük hazırlanan Iwelroyin isimli gazetedir. Sonraki dönemde ise gazeteler, Ali Bey tarafından kurulan *Comet*, Dr. Nnamdi Azikiwe tarafından kurulan *the Egyptian, the West African Pilot, Nigerian Tribune* gazetesi ve Obafemi Awolowo özellikle sömürgeciliğe karşı mücadelede, haksız baskılar yapan, adaletsizliğine ve yolsuzluklara bulaşmış dönemin kötü yönetimine karşı muhalefet etmek amacıyla kurulmuştur. Ancak ilk cumhuriyet dönemindeki, görsel medyanın sömürgeci krallıklara

karşı mücadele döneminde sivil gücün istismarından, askeri kurallardan ve günümüzün sivil dağıtımının isteksiz tavrından dolayı Nijerya'daki görsel medyanın özel teşebbüs eseri olmasına yol açmış, yolsuzluğa karşı mücadele de etkin bir rol oynamasını sağlamıştır.

Alawode Oyewole tarafından yazılan, başlığı "Nijerya'nın Görsel Medyası ve Yolsuzluğa Karşı Mücadele" olan raporda döneminde EFCC ve ICPC isimleriyle anılan iki yolsuzluğa karşı kurumun kurulmuş olan eski Başkan Olusegun Obasanjo hakkında gazetelerdeki ve dergilerdeki yolsuzluğa karşı mücadele haberleri üzerinden görsel medyanın etkisini açıklanmıştır. Rapor, gazete ve haber dergilerinin basit bir yapıyla analizine başvurmuştur. Görsel medyanın haber raporlarının etkisiyle Nijerya'daki uluslararası şeffaflığın hızla geliştiğinin tespitinde bulunmuştur. Ayrıca görsel medyanın yolsuzluğa karşı mücadele ve öneri üretmede kısıtlamalara maruz kaldığını kaydetmiştir (Alawode, 2008). Nijerya'daki görsel medya yolsuzlukla alakalı rapor ve haberleriyle ilgili kesin ve katı bir tutuma sahiptir. Medya ve yolsuzluk karşıtı kurumlar arasındaki sıkı işbirliği ve kanunlarla güçlendirilmiş diğer kurumlar, en alt ve üst derecedeki memurlar yolsuzluğa karıştığında görsel medya bunu teşhir etmektedir. Görsel medya son zamanlarda belirtilen sorunlarda ve liderlerin açıklanamayan servet artışları konularına halkın dikkatini çekmekte ve halkı bu konularda bilinçlendirmekte çok yönlü bir rol üstlenmektedir.

2.5.1. Bağımsızlık Döneminde ve Askeri Dönemlerde Nijerya'daki Gazeteler

Nijerya'daki basın içerik oluşturmada ve haberin kapsamı konularında yeni bir yaklaşım benimsedi. İlk cumhuriyet ve bağımsızlık kazanıldıktan sonraki dönemlerde, 1960 ve 1966 yılları arasında pek çok hükümet gazetesi kuruldu. Tafawa Balewa tarafından kurulmuş olan *Morning Post* gibi gazetelerin yönetimi 1966'da askeri darbe yapanlar tarafından Balewa öldürüldükten kısa süre sonra yayını durdurdu (Odorume, 2012).

Nigerian Citizens ile yakın bağlara sahip olan *The New Nigeria* 1966'da yayına başladı. 1968'de, *Daily Champion* Emmanuel Iwuanyinwu amirliğinde kuruldu. 1990'da Vanguard Newspaper Sam Amukapu tarafından kuruldu. 90'ların başlarında Third Eye isimli gazete Akanni Aluko yönetiminde dönemin devlet başkanı General İbrahim Babangida döneminde yapılan aktivitelerin propagandasını yapmak amacıyla kuruldu. Aynı şekilde, The Monitor Arisekola Mao idaresinde General Sani Abacha hükümetinin propagandası amacıyla kuruldu (Odorume, 2012).

1990'larda, aralarında *Orizu* isimli gazete Illaro'da da basıldı. *Cradle News* ise Ile- Ife'de şehirde basılmaya başlayan pek çok topluluk gazetesinden biriydi. 1999'da yapılan medya anketi 250'den fazla topluluk gazetesinin 1990 ile 1999 arasında yayın yaptığını ortaya koymuştur.

2.5.2. Kuzey Nijerya'daki Görsel Medyanın Tarihi Arka Planı

Okur yazarlık seviyesi ile bölgenin entelektüel tarihinde İslam dininin ve geleneğinin öğretilmesi, eğitim düzeyi yüksek olmasına rağmen Kuzey Nijerya 'da sömürgecilik öncesinde veya bölgenin İngiliz koloni güçleri ile kolonileştirme sürecinden sonra gazete ve dergi yayınlamamaktadır. İngiliz koloni yönetimi 1932'de *Northern Provinces News/JaridarNijeriya Ta Arewa/ JaridatNijeriyaal Shamaliya* isimlerine anılan üç dilde yayın yapan bir gazete yayına başlattı. 22 sayfalık bu gazete ve yılda 4 kez basıldı (Yahaya, 1988). Bu gazete ya da periyodik raporları kapsayan haber bülteni, kolonisel konular ve koloni yönetiminin aktiviteleri hakkında haberlere yer vermiştir. 1956'da son Sokoto emiri Kaduna da *GaskiyaTafi Kobo* diye çağrılan ve anlamı "gerçek paradan daha iyidir" olan bir gazete kuruldu. Asıl gündemi Nijerya'nın kuzey bölgenin hakkında daha olumlu bir imaj çizmektir. Gazetenin amacı, Azikwe ve Awolowo bölgenin çıkarını korumaya çalıştığını hissettirmektir (Odorume, 2012).

Pek çok sebeple gazetenin basımı geri de kaldı. İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere'nin, Almanların savaş propagandasını radyo ve diğer kaynaklarla bölgede yapmasından korkması bu sebeplerden birisiydi (Yahaya, 1988). Bir diğer sebep de Nijerya'daki Kuzey ve Güney bölgeleri arasındaki politik mücadele sonucunda eskiden kalan yanlış algıdır. Gazete basımının geride kalmasının daha açıklanabilir sebebi ise gazete basımının bölgesel, ulusal ve uluslararası haberlerin seyirciye sunulmasıyla görüş platformlarında ve aydınlamaya hizmet etmesiydi. Ajami'nin bir sayfası 1941 yıllarında özellikle Hausa dilinde "YarGaskiya" diye bahsedilen İngiliz metinleri okuyamayanlar için sunuldu. Suda iki haftada bir daha çok veya daha az da olsa savaş propagandası hakkında basılmıştır.

1954 yılında, aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi Nijerya'nın kuzey bölgesinde birkaç gazete ortaya çıkmıştır.

Tablo 2
Kuzey Nijerya'daki Gazeteler

Gazete	Bölge	Dil
Zaruma	Sokoto	Hausa
Himma	Katsina	Hausa
Gamzaki	Plateau	Hausa
Zumunta	Bauchi	Hausa
Bazazzaga	Zaria	Hausa
Haske	Niger	Hausa
Ardo	Adamawa	Hausa/Fulfulde
Albishir	Borno	Hausa/Kanuri
Labaran Kano/Sodangi	Kano	Hausa

Kaynak: Yahaya, I.Y. (1988)

2.5.3. Kuzey Nijerya'daki Gazeteler ve Dergiler

Kuzey Nijerya'daki gazete ve dergilerin çoğu devlet, bölgesel ve federal hükümetlere aitken bazıları da özel sektöre aittir. Aşağıdaki tabloda, bugünkü Nijerya'nın kuzey bölgesinde bulunan gazetelerin yayın dilleri, eyaletleri ve yayın evleri gösterilmektedir.

Tablo 3**Kuzey Nijerya'daki Gazeteler ve Dergiler**

Gazet	Yayın Dili	Yer	Sahibi	Sıklık	Kategori
New Nigerian	İngilizce	Kaduna	Federal hükümet	Günlük	Haber / cari işler
New Nigerian weekly	İngilizce	Kaduna	Federal hükümet	Haftalık	Haber / cari işler
Gaskiya Ta Fi Kwabo	Hausa	Kaduna	Federal hükümet	Haftada üç gün	Haber / cari işler
The Triumph	İngilizce	Kano	Kano valiliği	Günlük	Haber / cari işler
Weekend Triumph	İngilizce	Kano	Kano valiliği	Haftalık	Haber / cari işler
AlBishir	Hausa	Kano	Kano valiliği	Haftalık	Haber / cari işler
Alfijir	Hausa/Ajami	Kano	Kano valiliği	Haftalık	Haber / cari işler
The Path	İngilizce	Sokoto	Sokoto valiliği	Haftalık	Haber / cari işler
The Nigerian Standard	İngilizce	Jos	Plateau valiliği	Günlük	Haber / cari işler
The Voice	İngilizce	Makurdi	Benue Valiliği	Günlük	Haber / cari işler
The Graphics	İngilizce	Lokoja	Kogi Valiliği	Günlük	Haber/cari işler
Legacy	İngilizce	Gusau	Özel	Haftalık	Haber/cari işler
Nassarawa Newsday	İngilizce	Gombe	Özel	Haftalık	Haber/cari işler
A Yau	Hausa	Kaduna	Özel	Haftalık	Haber/cari işler

Al-ahram	Hausa	Kano	Özel	Haftalik	Haber/cari işler
Weekly Trust	İnglizce	Abuja	Özel	Haftalik	Haber/cari işler
Al-Mizan	Hausa	Zaria	Özel	Haftalik	Haber/Dini haberler
Kakaki	Hausa	Bauchi	Bauchi Valiliği	Haftalik	Haber/cari işler
The Pointer	İnglizce	Zaria	Özel	Haftalik	Haber/Dini haberler
The Herald	İnglizce	Ilorin	Kwara Valiliği	Günlük	Haber/cari işler
The Millenium	İnglizce	Kaduna	Özel	Haftalik	Haber/cari işler
Zamani	Hausa	Zaria	Özel	Haftalik	Haber/cari işler
Daily Trust	İnglizce	Abuja	Özel	Günlük	Haber/cari işler

Kaynak; (Odorume, 2012).

2.5.4. Güney Nijerya'daki Gazetelerin Tarihi Arka Planı

Güney Nijerya ilk gazete 1863 ile 1879 arasında kurulmuştur. 1880 de *Lagos Time* ve *Gold Coast Advertiser* Lagos'ta kurulmuştur. *The Lagos observer* Lagos'ta kurulup 1888'e kadar faaliyete devam etmiştir. Bu gazeteler, kurulan koloni hükümetlerini eleştirmek ve bağımsızlık için mücadele etmek amacıyla kurulmuştur. 1914'te the *Nigerian Pioneer* ünlü bir avukat olan Kitoiyi Aasa tarafından Lagos'ta kurulmuştur. O sürekli koloni hükümetine arka çıkmış ve desteklemiştir çünkü İngiltere'de eğitim almış ve İngiliz kültürünü benimsemiştir. Gazetenin yayın hayatına 1937'de son verilmiştir. Earnest Okoli, 1921'de *The African Messenger* isimli haftalık yayınlanan bir gazete çıkarmıştır. Bu gazete 1926'da Daily Time tarafından satın alınmıştır. 1925'te Hebert MacCauley Nijerya'daki basılı ilk politik gazete olan *The Daily News* 'i parti kampanyası için kurmuştur. AdeyemoAlakija ve Briton diye anılan Richard Barrow *The Nigerian Daily Times*'I 1926'da kurmak için bir araya gelmiş ve gazetesi mali destek alamadığı için batan *African Messeger* 'ın basımcısı Eanest Okoli editör olarak çalışmıştır (Odorume, 2012).

Dr. Nnamdi Azikiwe 1937 yılında *The African Morning Post*'un editörüydü ve aynı zamanda *The West African Pilot*'u kurdu. The West African Pilot gazetesi NnamdiAzikiwe

tarafından işsizlik ve çiftçinin durumu gibi sosyo-ekonomik problemleri anlatmak için kullanıldı. Gazete Nijerya'nın bağımsızlığını savundu ve Nijerya'daki sömürgeci sistemin yönlendirmelerini şiddetle eleştirdi. Azikwe 1945'te basılan hikaye tipleri yüzünden sömürge yönetiminin sık sık hedefi oldu ve gazete altı haftalığına yasaklandı. Fakat Azikwe bir milliyetçi olarak asla yumuşamadı. Sömürge sistemi Pilot gazetesi yasaklandığında yerini dolduran alternatif gazete *Southern Nigerian Defender* tarafından eleştirilmeye devam edildi. *The Nigerian Tribute* İbadan şehrinde 1949'da Obafemi Awolowo tarafından çıkarıldı. Gazetenin kurucusu kapsamlı bir şekilde kampanyasını düzenlediği Aksiyon Grup (AG)'unun lideriydi. Obafemi Awolowo tarafından gazete bağımsızlık mücadelesinde mammade kullanıldı (Odorume, 2012).

2.5.5. Güney Nijerya'daki Dergiler

Güney Nijerya'da 1970 ile 1980'de pek çok dergi yayına girdi. Bunlardan biri haftalık yayın yapan *Daily Times* idi. Gazetenin ana gündemi 1986'ya kadar eğlence hakkındaydı. Dele Giwa, Ray Ekpu ve Yakubu Mohammed *The Newswatch* magazine 'de bir araya geldi. *The Newswatch* soruşturmacı ve agresif gazeteciliğin detaylandırılması vurgulandı (Odorume, 2012).

Pek çok gazete ve basın şirketi kendi dergilerini kurdular ve desteklediler. Örneğin, Concord gazetesi African Concord gazetesini, Guardian gazetesi African Guardian'ı kurdu ve This Week, Daily Times Magazines'le tanıttı. 1992 ve 1993 yılları arasında The News, Dataline ve Tempo Magazine Tell Magazine dergileri kuruldu. *Quality, Prime People, Hint, Encomium, Ovation* dergileri diğerlerine göre gazeteciliğe yaklaşımları daha yumuşak sayılabilmektedir. Bu dergiler içeriğinde tamamen bilimsel olarak hazırlan makalelere de yer vermektedir (Odorume, 2012).

2.5.6. Nijerya'da en Çok Okunan Gazetelerin Listesi

Nijerya'nın hem güneyinde hem de batısında yayınlanan günlük ve haftalık gazeteler şunlardır:

1- Vanguard

Vanguard yayinevi, *Vanguard* gazetesinin basıncısı, emektar ve popüler bir gazeteci olan Sam Amuka tarafından 1984'te kuruldu. Nijerya'nın Delta eyaletinden olan gazete, 3 Haziran 1984'te günü“ halk için daha iyi bir yaşama doğru” sloganıyla haftalık periyotta yayınlanmaya

başlandı. Gazete günlük basıma 15 Temmuz 1984 tarihinde başladı. Özgür girişim ve kanunun üstünlüğünü korkusuz bir bağlılıkla savunarak insanlara hizmet etmeyi amaçlamaktadır.²⁴

AFE for Vanguard
Moulding Nigeria into a nation
Aare Afe Babalola
CON, SAN 40

SANUSI TO NORTHERN GOVS:
Let's convert our mosques to schools
4

MIDWEEK PERSONALITY:
Our entrepreneurs must be saved now before it's late, says Ugwu-Oju
36

Vanguard
www.vanguardngr.com
...towards a better life for the people
VOL. 25: NO. 63220
WEDNESDAY, FEBRUARY 8, 2017
N200

RE-RUN ELECTIONS:
Rivers govt bribed 23 polls officials with N360m — POLICE
SEE STORY ON PAGE 5

RECOVERED...
We'll no longer import fuel by 2019
— Kachikwu 4

Mr & Mrs
HELLO, MIKE MY DEAR
FREEDA, SHE'S AN ANG
I'VE NOT SEEN YOU
SINCE SCHOOL DAYS
YES, I REMEMBER WE
TOOK OUR BREAK
AT BODY BUILDING, WE?
I'M NOT 25 FULL
TIME, YOU NEED TO SEE

Money allegedly recovered from INEC Electoral Officials by the J-G's committee set up to investigate Electoral Offences and Other Violent Acts during the Re-Run Rivers State Parliamentary Election held December 18, 2016, displayed by the committee

2- Nigerian Tribune

Nigerian Tribune gazetesi Nijerya'nın African Newspaper (ANN), PLC adlı 1949'un Kasım ayında Pan-African 'ın ve eski Nijerya'nın Batı bölgesi başkanı olan Obafemi Awolowo yönetiminde kurulmuş, Nijerya'da faaliyet gösteren bağımsız bir medya şirketi tarafından

²⁴ Vanguard <http://www.vanguardngr.com/about/> (Erişim: Haziran,2017)

basılmıştır. Şu an Nijerya'da 60 yıldan fazladır faaliyetine devam etmekte olup Nijerya'nın en uzun süredir faaliyet gösteren gazetesidir.

NIGERIAN TRIBUNE

SINCE 1949

NIGERIA'S MOST INFORMATIVE NEWSPAPER

NO 16,336 MONDAY, 28 SEPTEMBER, 2015
www.tribuneonline.com
f Nigerian Tribune @nigeriantribune Nigerian Tribune N150

Ogun will immortalise HID Awolowo
—Amosun —P6

Trial of oil thieves will begin soon
—Buhari —P3

STOCK MARKET: TOP 5 GAINERS					
Stock	Symbol	9/28/15 09:00	9/28/15 09:00	Change	% Change
1. UAC	UAC	7.25	7.25	0.00	0.00%
2. FALCON	FALCON	1.00	1.00	0.00	0.00%
3. WAPCO	WAPCO	0.00	0.00	0.00	0.00%
4. FALCON	FALCON	1.00	1.00	0.00	0.00%
5. WAPCO	WAPCO	0.00	0.00	0.00	0.00%

TOP 5 LOSERS					
Stock	Symbol	9/28/15 09:00	9/28/15 09:00	Change	% Change
1. FALCON	FALCON	1.00	1.00	0.00	0.00%
2. WAPCO	WAPCO	0.00	0.00	0.00	0.00%
3. FALCON	FALCON	1.00	1.00	0.00	0.00%
4. WAPCO	WAPCO	0.00	0.00	0.00	0.00%
5. FALCON	FALCON	1.00	1.00	0.00	0.00%

FULL REPORT ON PAGE 12

Disquiet in judiciary over CJN's successor —P5

Ministerial list: APC holds emergency meeting today

- Saraki, Senate crisis also on agenda
- Politicians relocate to Abuja

—P4

From left, Ambassador (Dr) Olatokunbo Awolowo Dosumu; Ogun State deputy governor, Chief (Mrs) Yetunde Onanuga; Governor Ibikunle Amosun and Reverend (Mrs) Omotola Oyediran, at the Ikenne residence of the Awolowos, on Sunday.

From left, Ambassador (Dr) Awolowo Dosumu; General Overseer, The Redeemed Christian Church of God (RCCG), Pastor E. A. Adeboye and Reverend (Mrs) Oyediran, at Ikenne, on Sunday. PHOTOS: YEMI FUNSO-OKE.

FG set for looters' trial
• CJN, Sagay's committee in secret meeting —P5

Criminals cannot overwhelm Nigeria —IGP —P37

Again, Boko Haram attacks Borno village, kills 20 —P3

3- Thisday Gazetesi

THISDAY gazetesi, 22 Ocak 1995'te kuruldu. Özel sektör tarafından Lagos'ta kurulan Thisday medya firmasının ülkenin 36 eyaletinde ofisi vardır. Nijerya'nın politika, iş dünyası mesleki ve diplomatik elitleri ile orta sınıfa farklı platformlarda hitap edebilen gazetesidir.²⁵

Again, CBN Boosts Forex Supply with \$389 Million

In Just 3 Months, Nigeria Spends N760bn on Importation of Petroleum Products

Ndubuisi Francis in Abuja
Olumina Chima

The retail segment of the interbank forex market received a huge boost yesterday as the Central Bank of Nigeria

(CBN) intervened with a total of \$389.66 million sold to authorised dealers in that sector of the market.

It also emerged yesterday that about 577.06 billion litres of petroleum products

valued at N760.44 billion were imported into the country in the first quarter of 2017.

Yesterday's figures were the results of the bids submitted by dealers since Tuesday, May 2, 2017.

Confirming the numbers, the Acting Director, Corporate Communications Department at the CBN, Isaac Okoroafor, disclosed that \$87.885 was for spot sales, while \$300.8 million was sold as forwards.

Okoroafor further explained that the forwards were sold into three tenors of 30, 45 and 60 days respectively. According to him, the Bank sold \$100.95 as 30-day forwards; \$110.48 million as 45-day

forwards and \$99.37 as 60-day forwards.

While also confirming that the Bank continued with its intervention in the Bureau

Continued on page 8

Kogi Governor Threatens to Sack Striking Doctors over Unpaid Salaries... Page 47

THISDAY

Saturday 6 May, 2017
Vol 22, No 8052, Price: N250

www.thisdaylive.com

EFCC: Wife of Suspended NIA DG Bought Ikoyi Flat for N360m

Despite Osinbajo's panel, EFCC pursues permanent forfeiture of Ikoyi millions

Berneth Ogburn with Agency expert

The apartment in Ikoyi, Lagos, where \$43.5 million was found in April, was bought for N360 million by a company owned by Folashade Oke, wife of the suspended Director-General of the National Intelligence Agency (NIA).

The Economic and Financial

Crimes Commission (EFCC) said this yesterday at a federal high court in Lagos.

In an affidavit and exhibits tendered to support a prayer for the permanent forfeiture of the money to the federal government, the EFCC said a company called Choba Ventures Limited bought the flat and paid for it between August

and September 2015.

The EFCC said Fine and Country Limited, a real estate firm, was the vendor, and that up till now, despite notices published in newspapers, neither Oke nor Choba Ventures had stepped out to claim the money.

Ayo, husband of Folashade, had claimed before a presidential panel, headed by Vice-President

Yemi Osinbajo that the money belonged to the NIA.

There were reports that the money was part of the \$285 million withdrawn from the account of an NNPC subsidiary, on the orders of former President Goodluck Jonathan.

According to agency reports monitored in Lagos, in the affidavit filed in support of its

prayer for forfeiture, the EFCC

tendered the receipt of payment to Choba Ventures Limited issued by Fine and Country Ltd, another company.

The agency also tendered a Deed of Assignment between Union Bank of Nigeria plc and Choba Ventures Limited, while the third exhibit is a publication

of the order of the court. Rotimi Oyeleke, EFCC lawyer, said the commission's finding in the course of investigation leaves no one in doubt that flat 7, Osborne was purchased by Choba Ventures Limited and that the company's directors are one Ayodele Folashade Oke and her son.

Continued on page 8

Buhari at Juma'at Prayer

It's a religious calling; people should not politicise it, says Adesina

Omololu Ogunmade in Abuja

Two weeks after he was last seen in the public, President Muhammadu Buhari yesterday participated in Juma'at prayers in Aso Rock mosque.

He was joined by Senator Abu Ibrahim, Senator Umaru Kurfi and the Chairman of Economic and Financial Crimes Commission (EFCC), Ibrahim Magu, among other personalities.

His appearance in the mosque at 1:20 pm laid to rest insinuations that the president might have been incapacitated following his prolonged absence at the weekly Federal Executive Council (FEC) meetings and his conspicuous absence at last week's Juma'at prayers.

Buhari upon appearing in the mosque yesterday, removed

Continued on page 8

Osinbajo's Visit to Delta State Quelled Unrest, Says Okowa... Pg 48

AND THE PRESIDENT PRAYS... President Muhammadu Buhari and his Chief of Staff, Abba Kyari during the Juma'at prayers...yesterday

Governors Wives: Drug Abuse Rampant among Northern Women, Youths ...Page 8

Save Today take tomorrow. The Access Way.

DIAL 901#

or visit www.accessbankplc.com

TO OPEN A SAVINGS ACCOUNT TODAY

access

FOR MORE INFORMATION
01-271 2005-7
contactcentre@accessbankplc.com
www.accessbankplc.com

SPEED SERVICE SECURITY

²⁵ Thisday <https://www.thisdaylive.com/> (Erişim: Haziran, 2017)

4- The Guardian

The Guardian Gazetesi Nijerya'daki politik, dini ve etnik farklılıkları gözetmeden bağımsız gazetecilik alanında 1983'te, haberlerin dengeli bir şekilde raporlanması amacıyla kuruldu. Gazetenin logosu Eski Mısır'daki vicdan sembolüdür. Sloganı ise Usman Dan Fodio'nun "Vicdan yalnız gerçeğin iyileştirebileceği bir açık yaradır" sözünden ilham alınarak "vicdan dürüstlükten beslenir" olarak belirlenmiştir.²⁶

SATURDAY EDITION Guardian Woman **PAGE 17**

COVER 36
Rising, Worrisome Cases Of Mob Killings

HIGH SOCIETY 2
Grand Wedding Of Stephanie Coker And Olumide Aderinokun On Greek Island

Sonia Irabor
Carving Her Own Niche As New Editor Of *Genevieve* Magazine

The Guardian
Conscience, Nurtured by Truth
www.guardian.ng

Vol. 34, No. 14,113 ■ ■ Saturday, August 19, 2017

Kidnappers' Den: Court Remands Woman, 11 Others In Ikoyi Prisons — PAGE 6

• Lagos To Increase Surveillance On Canals, Manholes — P6
NLC Urges EFCC Not To Succumb To Intimidation — P6
UN Urges Parties In Conflicts To Desist From War Crimes — P6

CELEBRITY 4
Charles Novia For Popular Filmmaker *TEEN Africa Television* Is The Next Big Think!

NEWS 41
Ibadan To Have 32 Obas, As Olubadan Remains Paramount Ruler

DAY 1223
OUR GIRLS STILL MISSING

34
SINCE JULY 1983
The Guardian

President Muhammadu Buhari receives in audience, the General Overseer of the Redeemed Christian Church of God (RCCG) Worldwide, Pastor Enoch Adeboye at the Abuja House, London... yesterday. Buhari later tweeted: "I thank Pastor Adeboye for visiting today and for his prayers and good wishes. May God continue to bless him and his work." PHOTO: BAYO OMOBORIOWO

Ogun Police Arrest Man For Killing Neighbour With Charm /10

Two Killed, Several Injured As Bayelsa APC Rumbles /17

Mother, 22, Charged With Selling Her Three-Month-Old Baby For N50, 000 /9

²⁶ The Guardian <https://guardian.ng/about-us/> (Erişim: Haziran,2017)

5- The Nation (Millet)

The Nation Lagos'ta Vintage Yayınevi Şirketi tarafından günlük olarak basılan bir gazetedir. 31 Ağustos 2006'da kurulmuştur. Gazete; özgürlüğü adaleti ve piyasa ekonomisini temsil ettiğini savunur. İş dünyasını, politikacıları ve öğrencileri asıl okur hedefi olarak görür. Gazete basımının ikinci yılı içerisinde Nijerya'nın 36 eyaletinde dolaşıma girmeyi başaran ilk gazetesi olmuştur. ²⁷

Nigeria's widest circulating newspaper

EFCC detains ex-governor NEWS Page 7
Ex-Minister Ojo Maduekwe is dead NEWS Page 43
PDP chieftain dies at 71 in Abuja

•Fintiri to be arraigned today
 •www.thenationonlineng.net

THE NATION

VOL. 10, NO. 3624 THURSDAY, JUNE 30, 2016 TRUTH IN DEFENCE OF FREEDOM N200.00

Flexible forex policy 'on trial'
 The Flexible Exchange Rate Inter-bank Market policy is on trial, the Central Bank of Nigeria (CBN) said yesterday. It will make room for more stakeholders, including business de-charger (BXC) operators, its partner banks, CBN Governor Godwin Emefiele said.

The speaker at the interactive session between the BXC and the CBN on the new policy and the state of the forex market.

He assured the BXC that they will be facilitated to make acknowledging their impact on businesses.

The broad framework and guidelines of the Flexible Exchange Rate Inter-bank Market was Continued on page 10

INSIDE: BENUE SACKS CARETAKER COMMITTEES P5 ELECHI AMADI DIES AT 80 P44

Face your trial, Fed Govt tells Saraki, Ekweremadu

Senators insist trial is attempt to force leadership change
 From Augustine Ekhioya, Abuja

FOR the second time in 48 hours, the Federal Government has urged Senate President Bukola Saraki and Deputy Senate President Ekweremadu to face their respective cases and clear their names instead of politicising the matter.

Presidential spokesman Femi Adesina on Monday admonished Saraki and Ekweremadu to leave Presidents Muhammadu Buhari out of their fate after Saraki complained that he was being persecuted.

Secretary to the Government of the Federation Babafemi Ogbe yesterday said the Senate principal officers should not give the impression that the case against them is an Executive versus Legislature war.

The alleged surgery case is not a trial of the Senate or the National Assembly as a body, but that of Saraki and Ekweremadu, Ogbe said.

Continued on page 6

•To bring the National Assembly as a body into this court case is totally unwarranted. It can only be for other purposes and reasons...
 ...we maintain our earlier stand that it is the Senate that is the target of the present attempt... to force a leadership change in the Senate

Abuja court sacks Sheriff
 •We're still in charge'
 From Eric Ikhiara, Abuja

A TWIST was yesterday added to the crisis in the Peoples Democratic Party (PDP).

A High Court of the Federal Capital Territory (FCT) in Apo, Abuja ordered factional Chairman Ali Modu Sheriff and other officers to refrain from parading themselves in these capacities.

Justice Valentine Ashi of the FCT, Apo, restrained individuals "currently parading themselves as the national officers of the PDP on the basis of the purported amendment to the PDP constitution effected at a special convention held in Abuja on December 10 and 11, 2014."

By the amendment of 2014, effected on Article 47 Paragraph 6 of the PDP Constitution, the party amended the provision which says in case of any vacancy, the National Executive

Continued on page 6

Ex-Air chief 'returns N2.6b to govt'
 PAGE 6

•Famous Chief of Air Staff, Air Marshal Adenola Anuolu at the Federal High Court, Ibadan, Lagos... yesterday
 •Air Vice Marshal Jacob Adigun (ret.) in court... yesterday

ISTANBUL ATTACK DEATH TOLL HITS 41 P41 300,000 BIDDING FOR 700 EFCC JOBS P44

IS HOPE RISING THAT THE CHIBOK GIRLS WILL RETURN

²⁷ The Nation <http://thenationonlineng.net/about-us/> (Erişim: Haziran, 2017)

6- The Punch (Yumruk)

The Punch gazetesi James Aboderin ve Sam Amuka adında iki arkadaş tarafından Lagos'ta 1971 yılında kuruldu. Gazete 1979 ve 1983 yılları arasında hüküm süren Shagari rejimine karşı özellikle M.K.O Abiola'ın politik tavrıyla tanınmaktadır. The Punch gazetesi ayrıca Kuzeyli Shehu Shagari'nin liderliğine karşı askeri darbeye destek vermesiyle de bilinmektedir.²⁸

183 federal ministries, agencies in illegal recruitment
Buhari ordered ban but abuse persists –Source P. 4

Ozubulu: FG to beef up security in worship centres, says Ngige P. 6

Sunday PUNCH THE MOST WIDELY READ NEWSPAPER

Army raid: Our ties with Nigeria intact, says UN P. 3

The Punch Newspapers @mobilepunch @+Punchng1

SUNDAY, AUGUST 13, 2017 VOL. 21 NO. 19,960 www.punchng.com **N250**

Corruption: My govt didn't plug all loopholes, says Jonathan

Ps. 2 & 4

...insists he did well, had sound economic team

- Makarfi gets four extra months, says PDP will win in 2019
- Party sacks 11 excos • Fayose launches presidential bid

Jonathan at the convention • **Makarfi at the convention** • **Policemen keeping order. Photos: Olatunji Obasa**

BUHARI MEETS AIDES, SAYS DOCTORS KEEPING HIM IN LONDON

The President with some of his media aides in London on Saturday. Photos: State House

SPICE
Queens of reggae!

Interview
Buying N6.1bn cars in national interest
—Reps c'ttee chair P. 14

Sports
Bolt ends career with fall in London P. 63

Man cuts off penis with razor P. 5

I want to go to heaven -Obasanjo P. 3

²⁸ The Punch <http://punchng.com/> (Erişim: Haziran, 2017)

7- The Sun (Güneş)

The Sun gazetesi 16 Haziran 2003'te Lagos'ta kurulmuş, günlük basılan bir gazetedir. Basım evinin başkanı olan Dr. Orji Uzor Kalu Nijerya'nın Güney bölgesinde yer alan Abia vilayetinin eski valisidir.²⁹

²⁹ The Sun <http://sunnewsonline.com/about-us/> (Erişim: Haziran,2017)

8- Daily Trust

Daily Trust gazetesi, 2001 yılında Abuja’da kurulmuş günlük basılan bir gazetedir. Gazetenin yayın dili İngilizcedir. Şirket, müşteriye etkin, dürüst ve kaliteli hizmet verdiğiğine inanmaktadır. En yeni teknolojiyi kullanarak ve kendinden motive edilmiş çalışanları istihdam eden şirketin amacı, dünya çapında entegre bir iletişim şirketi olma yolunda istikrarlı bir şekilde büyümektir.

THE NEWSPAPER YOU CAN TRUST
DAILY TRUST
 NEWSPAPER OF THE YEAR
 Thursday, August 11, 2017
 Head Office: 26, TANK RAIL
 www.dailytrust.com.ng
 Tel: 41, No. 24

We've not fulfilled our bargain with ASUU - FG   **Gunmen attack EFCC office in Abuja**

Police officers, judges most corrupt in Nigeria - NBS

INEC registers over 2m new voters

Police foil bank robbery in Kano, arrest 2 suspects

N400bn
 SPENT ANNUALLY ON WAGES

PERCENTAGE OF ANNUAL SALARIES OF PUBLIC OFFICIALS

Police	44.2%
Executive	13%
Legislative	11.5%

PERCENTAGE OF ANNUAL SALARIES OF PUBLIC OFFICIALS

Executive	44.2%
Judges	13%
Magistrates	11.5%
Prosecutors	10%

PERCENTAGE OF ANNUAL SALARIES OF PUBLIC OFFICIALS

Male	37.1%
Female	26.6%

YOUTHS 36.4%
 More than one-third of the population are youths

Mega Schools
#RebuildingBorno
 24-Classroom Primary & Junior Secondary School
 (for Internally Displaced) Tolu Community, Biu LGA

9- Leadership Gazetesi

Leadership gazetesi, Nijerya'nın Abuja şehrinde bulunan Leadership Gazetesi Grubu tarafından yayınlanan günlük ulusal bir gazetedir. Gazetenin yayın dili İngilizcedir.

05.02.15 FOR GOD AND COUNTRY THURSDAY

LEADERSHIP

www.leadership.ng No. 2,340 N150

NIGERIA'S MOST INFLUENTIAL NEWSPAPER Leadership Newspapers @leadershipNGA

Chibok Diary DAY 296 Politicians Must Steer Clear Of Religion, BBOG Group Cautions > Page 2

2015 NIGERIA **decides** Presidential Candidates Should Tell Us Their Health Agenda - NMA > Page 13

COUNTDOWN 9 DAYS TO GO

22 Years After June 12 Crisis, Nigeria On The Brink Again

“ Against the tide of history, Jonathan is set to announce polls postponement today, calling in service chiefs and indifferent elder statesmen for National Council of State meeting and stripping INEC of security cover 4

- All APC govts ready for showdown as White House meets on Nigeria
- Jega may be forced to resign ● International Criminal Court (ICC) on ground

Jonathan Badeh Minmah Amosu Jibrin

LEADERSHIP Postpones Annual Conference/Awards

The management of LEADERSHIP Group has announced the postponement of its annual conference and awards slated for today in Abuja.

According to the management of LEADERSHIP, the decision to postpone the event follows moves by the government to shift the election date, a move that is contrary to public opinion.

The management said it was compelled to postpone the awards after three of its leading

I Insist, N30tm Stolen Under Okonjo-Iweala – Soludo > Page 12

→ CONTINUES ON PAGE 4

Gamboru Recapture: South African Contractor Provided Air Cover For Chad > Page 4

10. National Mirror Gazetesi

National Mirror, Nijerya'da yayımlanan günlük bir gazetedir. Bir tabloid biçimi vardır ve National Mirror, 2006'da Prince Emeka Obasi tarafından kurulmuştur. Baskıları arasında Daily Mirror, Saturday Mirror ve Sunday Mirror yer almaktadır. Yayın dili İngilizcedir.

LCCI cautions CBN on imported goods' forex window exclusion
DPR advises investors on fuel scarcity

NATIONAL MIRROR
 Monday, June 29, 2015

Buhari replies PDP: We're cleaning Jonathan's mess
 ...says sleaze in last govt will be revealed soon
 • Ministerial list to wait for two months

'Saraki lied, never contested APC presidential ticket'
 • President condemns latest Boko Haram attacks

NDLEA arrests 75 persons over drug offences in Ondo

2.5.7. Nijerya’da Görsel Medyanın Özellikleri

Görsel medya şirketleri, özellikle gazeteler ve dergiler hazırlamış oldukları güçlü internet sayfalarının imkanlarıyla haber ve yorumlarını halka ulaştırma imkanı elde etmişlerdir. Gazete ve dergiler internet devrimini takip etmiş, oluşturdukları internet sayfaları aracılığıyla yayın hayatlarını sürdürmüştür. Basılı gazeteler ortalama olarak halk arasındaki abonelikleri sayesinde kemikleşmiş bir okur kitlesine sahip olduğu için internetin oluşturacağı etkiyi hissetmezken, internet gazeteleri online sunumlarıyla bütünlük oluşturmuştur. Ancak yerel ve bölgesel gazeteler ulusal gazetelerin sağlam bir bütünleyicisi olamamıştır. Bu problemin sebepleri arasında internet erişimin zor olması ve Nijerya’daki düşük gelir gösterilebilir (Ojo, 2013).

3.BÖLÜM

GÖRSEL MEDYA'DA İDEOLOJİ, GÜÇ VE HABER SÖYLEMİ

Modern dönemin başlarında yurttaşların bir enformasyon kıtlığı problemiyle karşılaştıklarında, iktidarın gizli işlerine karşı basının teşhir edeceği ve yapacağı eleştiri halk arasında büyük heyecan uynadıracağı varsayıyordu. Yurttaşlar dünyanın günüşiği altında, kandırmaca ve yanlış anlamadan kendilerince yönetildiğini düşüneceklerdi. Bugün ise, bir kaç istisnalar hariç, tam tersi bir yönelim egemen durumda ve basın tarafından yayınladığı haberleri ve görüşleri sorumsuz erke karşı pek az ekili oluyor. Baudrillard'ın değindiği gibi, güçlülerin her zaman grafik mekanı kendi kontrol altına almak istediklerini ve bunun için denetimleri altına almak istedikleri malı, araziyi, binaları, caddeleri, insanları ve işleri görünür biçimde işaretlediklerini hatırlatır. Bir de, “Nasıl olsa herkes medyanın ne kadar berbat olduğunun farkında” tarzından yurttaşların eleştiri duyusuna aşırı güven beslenmesine karşı sağlıklı bir çözümdür. Bılakıs, enformasyon tipisinin tehlikeleri de Baudrillard'ın yaptığı abartmamak gerekiyor. Ebette, yurttaşların gazete almaktan vazgeçmeleri veya basının takip etmemeleri gerekmiyor. Basın, yaşamlarına biçim verme gücü sınırlıdır; tüm manipülatif özelliklerine rağmen, her zaman iletişim ve tartışma mecraları olarak varsayılmaktadır (Keane, 2010, s.169).

İngilizce'de haber metni ayrı bir kelime ile adlandırılmıştır: “Story” yanı haber öyküsü. Haber metinlerinin dili ve yazım tarz diğer yazı alanlardan farklıdır. Haber yazım ne gündelik konuşma için kullanılır ne de sanatsal alanda kullanılır. Heber metinlerini farklı bir kodla sisteme sahiptir ve haberin kendine özgü bir dinamikleri vardır. “*Haber insanları, gerçek bireylerdir; ve haber, gerçekliğini bu bireylerin edimlerini sözlerini ve tepkilerini aktararak kurar. Haberde sosyal ve politik olaylar bireylere dayandığı sürece ortaya getirilir. Haber, böylece gerçeğin anlaşılabilir ve otantik bir varsyonunu kurmaya başlar*” (Özerkan, 2009, s.254).

Haber söylemi bakımından, ideolojik klişelerden de bahsetmek gerekir. Örneğin haber metninde bazı durumlarda detaylı enformasyon verilmek istenmediği zaman veya “özne” nin öne çıkarılmaması esnasında, daha çok resmi ifadeler ve edilgen cümleleri kullanılmaktadır. Haber

dilinde zaman zaman karşılaştığımız bu ve benzeri yöntemleri, haberin eksik ya da geri çekilmek istenen ilkelerini fark etmeyi amaçlanmaktadır (Özerkan, 2009, s.255).

Haber metinlerine bakıldığı zaman haberin konusu olan somut durumu ve odaklandığı kişilerin güç, sermaye ve ün ile bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Haber, hem gramer ve cümle yapısında hem de güç, makam ve mevki sahipliği olan haber metnini içeriğine ve ilgili olan niceliğine odaklanmaktadır. “Erk” ve “ün” sahiplerinin özne konumunda olduğu haber cümlelerinde yer alan yüklemeler dikkatli bir şekilde kullanılmaktadır. Eğer haberin konusu, egemen kurumsal güçle ilgili ise, ve üzerinde fazla gidilmek istenmeyen hassas konularda, cümleler edilgen olarak kullanılır ve böylece “özne” ortadan kaldırılır. Son zamanlarda, artık haberin “güç” ile olan bağı şaşırtıcı değil, tıpkı “doğal”, “meşru” ve “organikleşmiş” bir haline dönüşmüştür (Özerkan, 2009, s.255).

Haberin dili baktığımızda, haberin kendisi gibi söylemle iç içe geçmiş durumdadır. Haber dilinde sözcük seçimleri açısından kimi için yolsuzluk yapan hırsızlık yapmaktan bir farkı yok kimi ise, sadece yanlış yoluyla halkın malı harcanmıştı. Haber söyleminin ideolojisi her zaman sözcüklerle açık olarak ortaya çıkmaz. Örtük taraflılıkta, daha dikkatli bir şekilde hazırlanmış metinler, yayın politikasını “dışardan görüş alma” vasıtasıyla ortaya çıkarmaktadırlar (Özerkan, 2009, s.255).

3.1. Yurttaşlar için Gazetenin Başarısı

John Keane değindiği gibi (1991), medyanın yurttaşların zamanını manipüle edebilme gücü, enformasyon akışları bastıkça zayıflıyor, çünkü yurttaşların kullanabilecekleri zaman fiziksel olarak kısıtlıdır. Gün geçtikçe gazetenin en büyük başarılarından birisi bayatlayan haberlerin ve görüşlerin hızla dağıtması ve bu nedenle taze haberlerin ve görüşler için bir ihtiyaç yaratmasıydı (Keane, 2010, s.170). Yurttaşlar, özgürlükleri tarafından, sürekli bir tedirgin halindedir. Normaldeki anomarlığı düşünürler, normal dışındaki bir sürü normu değerlendirebilir, hoşgörebilirler. Farklılık, açıklık ve güç odakları arasında gerçekliğin tanımlamak ve ölçmek için devamlı bir şekilde yarış içindedir. Dolayısıyla, enformasyon akışları her zaman çeşitli ve geniştir. Yurttaşlar bazı şeyler öğrenince patlak veren kurumsal skandallara rastlanır. Demokrasinin en başta gelen ve önemli avantajı barış, sessizlik ve iyi kararları garantilemesi değil, yurttaşlara bu

işlerin ve alınan kararların yargılama hakkını tanımasıdır çünkü demokrasi demek halka açık olarak karar veren ve şeffaflığı gösterilen bir yönetim sistemidir (Keane, 2010, s.174).

Gazetelerden beklenen insanların hayatını ilgilendiren önemli konularda doğru ve eksiksiz bir şekilde haber yayınlamasıdır. Konda tarafından Şubat 2016'da yapılan çalışmada, bireylerin bu beklentilerinin hangi düzeyde olduğunu görebilmek mümkündür. Çalışmada, "Gazetelerin siyasi iktidarın yanlışlarını yazmaları, halkı bu konularda bilgilendirmeleri demokrasinin gereğidir" ifadesiyle katılanların oranı neredeyse %90'lara ulaşmaktadır (Çaplı, 2016: 65).

Medyanın uymakla yükümlü olduğu etik sınırlar, sadece haberin doğru yayınlanması, gerçeği çarpıtmamak ve nesnelliği gibi konuları kapsamamakta, öte yandan haberin gerçekleştiği bağlamın da doğru ve eksiksiz bir şekilde aktarılması gerekliliğini de içermektedir. Bir başka ifadeyle, gazetecilerin etik yükümlülüğü, olayları gerçekleştiği biçimde sunmaktır. Gazetenin haberlere bakıldığı zaman, özellikle köşe yazıları dışarıda bakıldığında bile, haber metninin yorum ve değerlendirmelerle dolu olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, değer yargılarından arınmış haberciliğin gerçekleştirilmesinin oldukça zordur, yani gazeteciye tarafsız ve değer yargılarından soyutlanmış bir gözlemci olarak tanımlamak hakiki olmayacaktır. Burada etik dışı bir davranış olarak, gazetecinin kendi değer yargıları için hakikatleri görmezlikten gelmesi ve buna göre haber aktarmasıdır. Ancak etik uygun olan davranış, gazetecinin sezgileri, inançları, duyguları, özetle kendisine ait bütün düşünce ve duyguların farkında olup ve haberin hazırlanmasıdır. Gazetecilerin ideolojik açıdan bilerek ve isteyerek konuya kendi bakış açılara göre oluşturmaktadır (Çaplı, 2016: 66).

"Gazetecinin bireysel çabaları tarafsızlığa ulaşmak için yeterli olmamaktadır. Medya sahipleri, siyasi güç sahibi olabilmek, daha etkili konumda bulunabilmek ve kar etmek için sahip oldukları kuruluşlarda, yayın politikalarının genel hatlarını çizerek çalışanların hareket alanlarının sınırlarını belirlemektedirler. Haber merkezlerinin yöneticileri ise, bu yazılı olmayan ancak çalışan herkesin uymasının beklendiği bu sınırları, günlük kullanıma uyarlanmaktadır. Muhabirler ise kendileri için daha anlaşılır hale getirilmiş kurumsal belirleyicileri dikkate alarak haber yapmaktadırlar. Bu haber toplama ve yazma tarzlarını biçimlendirmekte ve yönlendirmektedir. Sonuç olarak, bu yaratılan kurumsal kültür o kuruluştaki tüm gazetecilik faaliyetlerini doğrudan etkilenmektedir" (Çaplı, 2016: 66).

3.1.1. Görsel Medyanın İşleyişiyle İlgili Demokratik Beklentiler

Tam anlamıyla demokrasi uygulayan ülkelerde, görsel medyadan beklentilerinde oldukça titiz özelliklere sahiptir. Gazetelerinin siyasal sistem için bir sürü hizmeti yerine getirmesini ister. Aşağıdaki en önemlileri arasında şu şekildedir (Keane, 2010, s.194):

- i- Toplumsal ve siyasal çevrenin gözetiminde, halkın refahını olumlu veya olumsuz tarzda etkileyecek gelişmelerin haber yayınlanması;
- ii- Anlamlı gündem takımı, günün önemli sorunlarını, bu sorunları gündeme getiren ve çözebilecek olan güçleri de içerecek saptama;
- iii- Hem siyasetçilerin hem de baskı ve çıkar taraflarının sözcülerinin anlaşılır ve aydınlatıcı görüşlerini aktarmaları için bir platform görevi yapma;
- iv- Çeşitli görüş açıları arasında ve iktidarı ellerinde bulunduranlarla kitleler arasında diyalog sağlama;
- v- Yöneticilerin veya resmi görevlilerin ellerindeki gücü nasıl kullandıklarına ilişkin hesap vermeleri için alanlar yaratma;
- vi- Güçlerin beasin özgürlüğüne karşı kısıtlama ve halka hizmet etme yeteneklerini yok etme çabalarına ilkeli tarzında karşı koyma.
- vii- Yurttaşları, kendi siyasal çevrelerini anlamlandırabilen ve potansiyel olarak duyarlı davranan kişiler olarak görme ve saygı gösterme.

Ancak yukarıdaki hedeflere ulaşmak kolay değildir ve en az dört çeşit engellerden kaynaklanmaktadır;

İlk olarak, demokratik değerlerin kendi aralarındaki çatışmalar, örneğin gazetelerin yayın politikasındaki özerklik ilkeiyle bireylerin ve grupların medyaya en çok erişimini sağlama ideali arasında çatışmalar vardır. Ayrıca, gazete firmaları egemen fikirler üzerine çoğunlukçu yoğunlaşma ile görüşlerini duyurmak isteyen karşıt ve marjinal görüşlerin çıkarları ve hakları arasında bir gerimyle de kalmaktadırlar. İkincisi, Siyasal iletişimciler genel olarak insanların durumlarından ve bakış açılarından oldukça uzak olan bir dünyada, seçkinlerin dünyasında

kalmaktadırlar. Üçüncü olarak, bir yandan yurttaşların ilgi duymasını gerektirirken; öbür yandan, liberal toplumun üyeleri, siyasal açıdan duyarsız davranarak siyasal sistem karşısında kendi tutumlarını belirleme özgürlüğüne sahiptirler. Dördüncüsü, medya, demokratik ilkeleri yalnızca içinde hareket ettiği sosyopolitik ve ekonomik çevre ile uyumlu yollardan gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, siyasal iletiler engelle karşı karşıya gelmektedirler (Keane, 2010, s.195).

Sonunda, demokratik bir ülkede basın, simgesel olarak temsil ettiklerinin ötesinde, demokratik siyasette yaşamsal bir bağ olarak görünebilir. Siyasal ve toplumsal kararlar insanların yaşamlarını birçok yoldan etkileyebiliyorsa da, siyasal dünya onları buldukları durumundan uzak ve kafa karıştırıcı olarak algılanabilir. Basının bu uzak anlaşılması en önemli gelişmeleri insanların anlayabilecek şekilde aktarılabilir. Bu nedenle siyasal haberciliğin belli özellikleri, kamunun siyasal konularda duyarlı hale gelmesi ve en başından çok az istek duydukları olaylarla ilgilenebilir. Basının Çarpıcı olana alkışlanabilir. Çarpıcı bir haber özellikle yolsuzlukla ilgili ortaya çıktığı anda, daha fazla siyasal bağlam hakkında daha derin bir bilgi ve araştırma için bir gerekçe olarak kabulenebilir (Keane, 2010, s.197).

3.1.2. Görsel Medyanın Yolsuzluğu Haberlerin Raporlamadaki Engeller

Görsel medyanın demokrasiye yeterince iyi bir şekilde hizmet etmede başarısız olduğu yolundaki suçlamalar sadece Nijerya'ya has değildir. Haber kurumları kapitalist bir ruhla daha az kuşatılmış gibi görünen ve aynı zamanda etkili kamu hizmeti yayıncılığı kurumların uzun zamandan beri var olduğu ve kurumların yeterince kadar önemli bir saygınlığa sahip olduğu demokratik ülkelerde bile, akademisyenler ve sivil grupları tarafından benzer şikayetler bahsetmişlerdir (Tracey, 1979). Ancak soruların büyükçe bir kısmını kompleks ve katı bir şekilde yapılmış ve dayanıklılık elde eden siyasal iletişim yollarından kaynaklandığı nedenlere bağlanabilir. Fakat resmi görev olanlar, kamuoyu önderleri ve gazeteciler, temel kurallar ve davranışlarla paylaşılan bir anlayış geliştirebilirler (Keane, 2010, s.199).

3.1.2.1. Toplumsal Düzlem

Basın üzerindeki siyasal engellemeler, doğrudan siyasal denetim, seçkin içerikleri öne çıkarmak yada bastırmak için yapılan açık siyasal müdahale, basını tercih edilen haberlere yönlendirmek ve istemeyenlerden uzak durmak için uygulanan yöntemler ve resmi olmayan yollara daha becerikli bir biçimde kullanılabilir. Basının geniş ve ayrışık bir okur-kitle için rekabete

giriştiğinde, pazar mekanizmaları demokratik ilkeleri tehdit edebilir. Basına karşı olan baskıları üretme olasılığı şu şekildedir (Keane, 2010, s.201).

- 1- Kamusal olaylarla ilgili haberlerin (yolsuzlukla ilgili haberler gibi) miktarını sınırlandırma ve bu haberlerin daha ciddi ve kapsamlı olmak yerine eğlendirici hale getirilmesi. Burada her ne kadar ulusal gazeteler yolsuzlukla ilgili haberlerin yer verseler de, genel olarak ticari koşullardan dolayı gazetenin ilk ve son sayfaya kadar haber sunma cesaret etmek mümkün değildir.
- 2- Toplumsal sorunlara haber-dışı programlarda yumuşak bir şekilde yayınlama. Reklamcıların çoğunluğu, reklamları için kabul edilebilir ve edilemez program özellikleriyle ilgili ilkelere sahiptirler ve bu ilkeler yayınlanacak bölümler gözden geçirilmesiyle uygulanır. *“Tomplumdaki güçlü kurumlar güçlüdürler çünkü en azından kendi alanları içinde kalan sorunların tanımlamasında yetkili olduklarını akla yatkın bir biçimde iddia edebilirler. Bu, karşıt görüşlerin susturulduğunu değil, kendi savunmalarını kendi tercihler olamayan temeller üzerinde yapmak zorunda kaldıklarını ima etmektedir. Gazeteciler, belli sorun alanlarında yetkili bir bakış açısı aradıklarında, doğal olarak, konularını yetkili kaynaklar biçiminde tanımlayan resmi görevlilere başvururlar. Medya profesyonelleri bu pratiği nesnellik ölçütünün ihlal olarak görmezler, çünkü bu kaynaklar belli görüşlerin savunucuları olarak değil, kendi alanlarının uzmanlar olarak kabul edilirler. Bu yüzden, toplumsal sorunların alternatif tanımlamalarını yapanlar medyaya erişimde dezavantajlı bir konumdadırlar: ya hiç yer almazlar yada çıkar gözeten ve yanlı olarak yaftalanırlar.”*

3.1.2.2. Kurumlararası Düzlem

Gazeteciler ve siyasetçiler yol katedebilmek için işbirliği yapmak zorundadırlar ve birbirine bu karışmış süreçte demokratik iletişim ilgili üç sorun meydana gelmektedir. Birincisi, siyasetçiler, gazeteciler gibi düşünmeye, konuşmaya ve davranmaya başlarla-gazetecilerin manşet yazarlarının işlerini kolaylaştırmak, onlara yol göstermek, tek satırda ifade edilmiş yöneticilerin açıklamalarıyla örneklendirilebilecek bir eğilim. Gazeteciler ise, mesleki değerlerine karşın, gerçek propagandalara başvururlar. İkincisi, son zamanlarda siyasal iletişim sürecinin savunucular tarafında yeterince kadar çarpıcı stratejik gelişmeler ortaya çıkmıştır. Siyasetçiler basında yer alabilmek için iletilerini gazatecilerin haber ölçütlerine ve değerlerine ve çalışma alışkanlıklarına

uydurmak zorunda kaldıkları için ve bir sürü uzmanlık yeteneğini gerektirdiği düşünüldüğü için “kaynak profesyonelleşmesi” ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, siyasal iletişim olarak aşındırıcı ve rahatsız edici bir duruma götürürler. Üçüncü olarak, gazeteciler kendilerini propaganda gibi görünen olaylar, bunların ihtiyatlı bir biçimde ele alınmayı karar verir ve uzaklaşırlar (Keane, 2010, s.204).

3.1.2.3. Kuramsal Düzlem

Toplumsal ve siyasal problemlerin (yolsuzluk gibi) basında sergilenmesinde ortaya çıkan önemli engeller, gazetecilik kurumun içsel nedenlerden de kaynaklanabilir. Bunlardan, medya profesyonellerine yol gösteren değerler ve ideolojilerden oluşmaktadır. *“Örneğin bir çok yazar, nesnellik ve tarafsızlık değerlerinin emrettiği yansız tutumun, toplumdaki daha güçlü kurumlara ve grupların ve bunların yararına işleyen toplumsal düzene örtük bir destek sağladığına işaret etmektedir. Medya tarafsızlığı, tüm görüş açılarının yetersiz bir görüşün yer biçimde yer alabildiği bir düşünce pazarına oluşturmaktan çok, başat egemen görüşlere ayrıcalık tanımaya yönelebilir.”*

3.2. Kamusal Alanların Üzerindeki Görsel Medyanın Etkisi

Her ne kadar kamusal alanlar, sivil toplumların ve devletlerin toplumun kenarlarında farklı şekillerde meydana gelmişse de, tümü de kamusal alanın özelliklerini gösteren iktidarın ve çıkar amaçlı eylemin aşamalarıdır. Görsel medya (Gazeteler ve dergiler), iki veya daha fazla insan arasındaki uzamsal bir ilişki çeşitleridir. Kısa ve daha uzun zaman çerçevesinde, etkileşim işleyişindeki iktidar ilişkilerine veya tarafların konumlandırıldıkları olan toplumsal ve siyasal yapılara ilişkin şiddete dayalı olmayan çatışmalar patlak vermektedir (Keane, 2010, s.223).

3.2.1. Mikro Kamusal Alanlar

Her ne kadar teknoloji gelişmişse de, mikro kamusal alanlar günümüzde bütün toplumsal hareketlerin vazgeçilmez bir platformlardır. Tıpkı Paul Mier, Alberto Melucci belirttiği gibi, çağdaş toplumsal hareketler maddi ürün ve kaynakların üretimi ve dağıtımlara ilişkin sürdüren mücadelelerden çok post-endüstriyel toplumların enformasyon geliştirme ve depolama vasıtasıyla ve kendi üyeleri arasında anlamların paylaşılmasıyla ilgilendirler. Yine bu alanların mevcut iktidar dağılımına eleştirmelerinin etikili olmasıyla beraber, sivil toplumun haber değeri taşımayan engellenmeden faaliyet yapmaktadırlar (Keane, 2010, s.226-227).

3.2.2. Orta Düzey Kamusal Alanlar

Orta düzey kamusal alanlara, geniş çapta gazete okuyan milyonlarca halktan oluşan, iktidar için girişilen mücadele alanlardır. Bu tarz alanların temel olarak ulus devletinin sınırları içinde faaliyet gösterirler ve bazen de komşu ülkelerdeki okuyucuları da kapsamaktadır ve belirli bir ulusal veya bölgesel diliyle gelişirler. Orta düzey kamusal alanların mikro kamusal alanlardan maruz kalmamaktan daha önemli bir direnç sergilerler (örneğin, ulusal gazetelerin okurları, farklı temalara ve vurgulara sahip olması için yerel dergiler ve gazeteleri izleyebilirler (Keane, 2010, s.229). Orta düzey kamusal alanlar *The Punch, Thisday, Vanguard, Daily Trust and The Sun* gibi yüksek tirajlı ulusal gazetelerle dolaylanmaktadır.

3.2.3. Makro Kamusal Alanlar

Yüz binlerce yurttaşın oluşturduğu makro kamular, daha önceleri ulusal devlet temelinde işleyen medya firmalarının uluslararası yoğunlaşmasının bir sonucudur. Medyanın sermayesindeki yoğunlaşma, özellikle dergi ve gazete firmalarıyla dünyayı kendi hükümetlerinin etki alanları bakımından paylaşan haber ajanslarıdır. Burada, gazetelerin zincirleme sahipliğini, çapraz tekelleşmeyi, medya kuruluşlarının diğer alanlardaki firmalardan satın alınması ve uydu bağlantılı iletişim sistemlerinin bölgesel ve küresel düzeyde gelişmesini içermektedir (Keane, 2010, s.231). Makro düzey alanlara doğru giden örneğin; *Thisday* gazetesidir. 1995 yılında yayın başlayan gazete olarak şuan *Arise News* kurulmasıyla birlikte Londra'da, Newyorkta, Johannesburg ve Lagos dünyanın büyük kentlerinde küresel düzeyde faaliyet göstermektedir.

3.3 Gazetelerde Haber Değerliliği

Gazetelerin en önemli haberler birinci sayfada yer almaktadır. Ayrıca, sürmanşet ve manşet olarak haberlerin önem sırasına göre yayınlanmaktadır. Bazen de haberler, konularına göre de sıralanmaktadır. Örneğin önemli bir iç olduğunda, bu haberler birinci sayfadan verilmektedir sürmanşet veya manşet haber yer alabilmektedir.

Joshua Halberstam'a göre haberle ilgili kapsamlı bir kuram, iki temel soruyu ön plana çıkarmalıdır (Halberstam, 1987);

- 1- Dil edimi olarak haber; Haber ve haber değeri, basın ve onun yayıncılık aracılığıyla yaratılmıştır. Basın tarafından suçla ilgili bir haber ortaya konduğu zaman, kamuoyu bunu sanki bir suçun ortasındaymiş gibi algılar ve kamuoyunun tepkisi de ek haberler yaratır. Dil edimi yaklaşımına göre, dışarıda haber olarak ilgi çeken hiç bir haber yok. Bilakis, olaylar belli taleplere karşılıdığı ve haber oluşturma sürecini habere çevirilir. “olaylar haber yöneliminden haber olur, yoksa onun nesnel özellikleri, olayı haber yapmaz.”
- 2- Önem meselesi olarak haber: Haber derinliği, ele alınan olayın önem derecesine göre yayınlanır. Haber derinliğinin merkezi ölçütü olarak ortak görüş biçiminde yayınlanmaktadır. Böylelikle, resmi bir kurumundan yapılan örneğin yolsuzlukla ilgili bir açıklama bir sıradan spor haberinden daha önemlidir ve böylelikle daha çok haber değerliliğine sahiptir.
- 3- İlgili meselesi olarak haber: Haber okur-kitlelerinin ilgisine göre sunulabilir. Haber bizim kızgınlığımıza, meraklarımıza, ümitlerimize odaklanır.

3.4. Gazetelerde Haber Değeri Ölçütleri

Basında haber değeri, gazetecilerin çalışırken, ölçüm yaparak olayların “haber değeri” üzerinde ortak bir karara varmak için kullandıkları bir ölçüm yöntemidir. Haber gazete ve ya televizyon için olmasına bakmadan hedef kitlenin ilgisini çekmeye duyar (Özer, 2012, s.274). Haber değeri ölçütleri şu şekilde belirtilebilir:

- 1- Sıklık (Frequency): Sıklık, bir olayın okur-kitleye anlatılmasını kapladığı süreç aralığını demektir. Örneğin, kaza ilgili olan bir haber, çok kısa bir zaman aralığını kapsamaktadır. Kısa bir zaman diliminde, bu olayın ne içerdiği ve ne anlama geldiği ortaya çıkar ve anlaşılır. Bu sebeple, günlük gazetelerde yer alır. Bazı haberler ise, çok daha uzun zaman aralığına kapsamaktadır. Örneğin bir ekonomik, siyasal, sosyal veya kültürel sorun (yolsuzlukla ilgili haber gibi) uzun bir zamana kadar yayılabilir ve ne kadar süreç geçerse o kadar anlamı oluşturur (Hartley, 1990).
- 2- Eşik (Threshold): haberin boyutunu, genişliğini veya yoğunluğunu demektir. Örneğin en çok şiddet içerikli suç gibi haberler (Özer, 2012, s.275).
- 3- Anlaşılabilirlik (Unambiguity): Haberın açık bir yorumlamaya sahip değildir. Bir haberın ne kadar açık hale gelirse o kadar ilgi görecektir. Buna göre, habere konu olan olayın çok olması gerekmiyor, belli bir anlamı içermesi gerekiyor (Özer, 2012, s.276).

- 4- Anlamlılık (Meaningfulness): bir anlamlı olay, alıcının “kültürel yakınlık ve uygunluk” kapsayan yorumlamaya hazır hale getirmelidir (Hartley, 1990).
- 5- Uyumluluk (Consonance): Basın bazı gelişmelerin olması unmaktadır ve bu gelişmeler gündem olmaktadır. Bu gelişmeleri aynı zamanda okur-kitlenin de beklentileriyle uyumludur (Özer, 2012, s.276).
- 6- Beklenilmediklik (Unexpectedness): Bu ölçüt, kestirmezliği ve hiç beklenmeyen bir olayı ifade etmektedir. Bu tarz haberler rutin gelişmelerden daha fazla haber değerine sahiptir (Özer, 2012 s.276).
- 7- Devamlılık (Continuity): Bu ölçüt, devam eden olayları kastetmektedir. Ayrıca, bu ölçütü haber üretim süreci içerisinde değerlendirilmektedir (Özer, 2012, s.277). Örneğin; Nijerya’da yaşanan yolsuzluk olayları devamlı bir şekilde haber olmaktadır.
- 8- Karışım (Composition): Farklı tür haberlerin birbirine karışmasını ifade etmektedir. Bu ölçütü, haberin dengeliğini sunmaktadır (Özer, 2012, s.277).
- 9- Elit Kişilerine Gönderme (Reference to Elit People): Elit insanlarla ilgili olaylar daha çok gündem olmaktadır. Burada iki gerekçe gösterilmektedir. İlk olarak, elit insanların eylemleri sıradan insanların eylemlerinden daha ilgi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Nitekim, onlar yaşamamızı etkilemektedir. İkincisi olarak, elit insanların sosyal etkinlikleri, temsili eylemler olarak hizmet etmektedir (Özer, 2012, s.278). Örneğin Nijerya’nın eski Cumhurbaşkanı yolsuzlukla ilgili haberler, elbette Nijerya’da ilgi çekici bir haber olur.
- 10- Elit Devletlere Gönderme (Reference to Elit Nations): Olaylar, ne kadar elit devletlerle ilgili ise, o kadar haber unsuru olma olasılığı artmaktadır. ABD, dünyada en çok haber olan ülkedir demek yanlış değildir çünkü o ülkenin elit olduğunu göstermektedir (Özer, 2012, s.277).
- 11- Kişiselleştirme (Personalization): Belli kişilerin eylemleriyle ilgili olarak, haber olmaktadır. Olaylar ne kadar kişisel anlamda görülebilirse o kadar haber olma olasılığı artmaktadır. Olaylar, kişilerin bireysel hareket olarak görünmektedir (Özer, 2012 s.278).
- 12- Olumsuzluk (Negativity): Genelde, haberin sonuçları bakımından olaylar ne kadar olumsuz ise, o kadar haber unsuru olma olasılığı artmaktadır. “Kötü haber iyi haberdir”

mantıyla yani kötü haber iyi bir haberden daha ilginçtir. Bu ölçüt en çok haber değeri kullanılan ölçütlerden biridir (Özer, 2012, s.278).

3.4.1. Gazetelerde Olay Yorum Farkı

Objektif bir habercilik ideali için, çok önemli bir ölçüt “olay-yorum farkı” dır. “*Gerçekler, bu bakış açısından bireysel algulamalardan bağımsızdır. Bu bakış açısı, gereçeği pozitivizmle birleştirmektedir. Özlüce ifade edilirse, insanlardan bağımsız olarak duran bir gerçeklik bulunmaktadır ve bu gerçeklik, gözlemlenebilir, ölçülebilir, çözümlenebilir, değerlendirilebilir, gazetecilik örneğinde kaydedilebilirdir*” (Özer, 2012, s.245).

Bir haberin objektif bir şekilde verilmesi için hakkaniyetli, dengeli ve nötr bir dille sunularak tarafsızlığına gerekçe gösterilmesi yeterli değildir. Gazetecinin haberinde kendi inanç, düşünce ve duygularına yer vermemesi gerekir ve yoruma kaçmamakla sağlanacaktır. Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi’nde de şu şekilde haber-yorum ayırımına bahsedilmektedir (1998, s22): “*Haber ile yorum ve görüş ayrımı açık yapılmalı, okurun ve izleyicinin neyin haber, neyin yorum olduğunu kolayca seçebilmesi sağlanmalıdır.*” Buradan hareketle, yorum “özneldir” ve “liberal-çoğulcu” yaklaşıma göre, haberci haberinde yoruma (öznelliğe) yer vermediği takdirde, haber objektif olarak verilmiş olur (Özer, 2012, s.245).

3.5. Gazetelerde Haberin Gündem Belirleme

Günümüzde gündem belirlenmesi alanda çalışan araştırmacılar, gündem belirlenmesi konusundaki yaklaşımlarını büyüterek hem gündem belirlemenin hem de haberin niteliksel yönlerini gözden geçirerek ikinci düzey etkilerini araştırmayı devam ettirmektedirler (Aday, 2006). Buna göre gündem belirlenmesi, birinci ve ikinci düzey gündem olarak ikiye ayrılmış oldu. Birinci olarak, çalışmaların daha çok nesneye yönelik yada konuların nispi kontrol ederek ikinci ise, daha çok konuların niteliklerinin nispi dikkatini belirlemeyi çalışmıştı (Weaver, 2007).

İkinci düzey gündem belirlemede, basın nasıl belli nesnelere belli niteliklerini kamuoyunun görüşünü de etkileyerek daha çok incelenmektedir. Örneğin, basın belli siyasi adayın belli niteliklerini, O adaya sürekli bahsedip ön plana çıkararak gündeme taşımaktadır. İkinci düzey gündem belirlenmesi yine ikiye ayrılmıştır. İlki, niteliğin ön plana çıkarılması ve destekleyici

savlıdır. Böylece, nesnelere için bir gündem olduğu gibi her objenin nitelikleri için de bir gündem vardır (Özer, 2012, s. 28).

3.6. İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Cözümlemesi

Söylem tüm düşünsel üretim sürecinin dayandığı temel alandır. Dil ve bilincin üretici birlikteliği bağlamında insanın bilinçli tüm etkinliklerinin bileşenlerinden bir tanesi de, diyalektik bir zorunluluk olarak, bağlamsal dilsel bir pratik olan söylemdir. Söylem, kültürel, ideolojik alanlar dışında ekonomik, politik alanlarla da ilintili bir alandır ve tüm alanların kendilerini, anlamlandırdıkları, yeniden anlamlandırdıkları, ifade ettikleri ve toplumsalla ilintilendikleri alandır. Söylem dilsel bileşenlerin dışında tüm diğer ifade etme biçimleri de kapsar, bunlar görsel, göstergesel, davranışsal vb. olabilir. Söylem eylemden bağımsız bir pratik değildir, insan yaşamında tüm pratikler etkilenimsel bağımsız olarak bir arada varolur, bu bağlamda insani pratiklerin söylemsel ve eylemsel olanları değişik bağlamlarda bitişir, kesişir, bütünleşir. İdeolojik olan bağlamlarda ise söylemler arasında bir mücadelenin somutlanımı ise tam olarak eylem alanında görülür. Egemen sınıf ve ezilen sınıflar arasındaki mücadele farklı alanlarda farklı yöntemlerle sürdürülür. Toplumsal alan bu nedenle süregelen bir devinim içerisindedir, toplumsal alan üzerindeki söylemsel alan ve bu alanı kesen ideolojik alan maddi yaşamı imleyen eylemsel alan arasındaki etkileşimler ve eklemelenimler birçok sorunsalın doğduğu ve çözüleceği tarihsel bağlam ve anlara gönderme yapar (Çoban, 2015: 199).

İdeolojik söylem öznenin ikna edilmesi amacını taşır ve tüm ideolojik söylemlerin öznelere etkiyi yaratabilmesi için ikna edici bir dil kullanmalıdırlar. İkna etmeye yönelik olan dil bir eylem içindedir, örgütlenmenin sağlanması ve ideolojik söyleme bağlıdır. İdeolojik söylemin ikna ettiği özne yeni bir bilinç durumuna geçer, insan bilinci bir iç devinim içerisindedir ve bazen altüst oluşlar yaşayabilir. İdeolojik bilinçte bir kapanmayı ve sabitlenmeyi içermektedir, bu nedenle değişim birdenbire kapalı olan, bir süre sonra bir açılma yaşar ve gerçekleştikten sonra tekrar bir kapanma yaşanır. Öte yandan, değişim ifade etmeyen fakat insan hafızasında kapanmış halde bulunan ideolojiye dışardan gelecek katkılar birer eklemelenme etkinliği olarak gerçekleşir. “İdeolojik kapanma süreci anlamlandırma sürecindeki kapanmanın bir benzerini taşır ancak bu süreç kadar esnek değildir” (Çoban, 2015: 209).

Sözcükler, bir veya birden çok anlam sahip olabilir; “tekanlamlılık”ve “çokanlamlılık” konu üzerinde durabilir. Guiraud’un ifadesiyle her gösterinin bir çok gösterilerine gönderme yaptığı dizgiler çoktur. Çok anlamlılık bir genel kural haline gelmiştir, çokanlamlılık bir düzgü olarak tarif etmek mümkün değildir çünkü birçok düzgüden yararlanan anlatım dizgeleri vardır. Genelde, tüm ideolojiler çokanlamlılığa karşı tek anlamlılığı ve tek vurgululuğu kullanır (Çoban, 2015: 209). Ayrıca bir ideolojik kapanmanın sağlanmasını için ideolojik özneler karşıt ideolojik tepki koyan bir biçimine sahip biçimine sahip olmalıdırlar ve nedenle bilinçaltı ve basit davranışçılık teorileri kullanılabilir (Çoban, 2015: 199).

İdeolojik söylemler, insan bilincinde ikna aşamasında bir genişleme ve değişim yaratırlar, öznenin bilemediği veya görmediği gerçeklikler (gerçek veya kurgusal) özneye gösterilir. Özne ikna olana kadar bu olumlu bir süreç devam eder fakat özne ikna olduktan sonra kapanma süreci başlar, ideolojinin etkisindeki özne bağlı olduğu ideolojinin söylem alanına kapsar. Egemenler tüm söylem alanını dolduramazlar, çünkü söylemdeki parçalılık, süreksizlik ve kırılmalar egemen söylemin egemenlerin belirlediği doğrultuda yeniden üretilmesini engeller bu yüzden söylem içinde oluşturulmuş olan öznelerde parçalılık ve kırılmanın etkisinin yaşar, bu durumdan ve egemen ideolojinin ve ideolojik söylemin bıraktığı boşluklara sızan muhalifler kendi söylem alanlarını kurarlar. Bu alanlar kullanan muhalifler iktidarın saldırısı altındadır, hem yaşamaya çalışırken hem de toplumsal bir muhalefeti örgütlemeye çalışır. Egemenlerin ve muhaliflerin konumlandıkları söylem alanı aynıdır fakat her ikisi de farklı merkezler yaratırlar ve özneleri bu merkezler etrafında örgütlerler (Çoban, 2015: 209).

Toplumun bilinci ve bilişçi söylemsel paratikler tarafından şekillendirilir, söylem bu sürecin temel ögesi olduğundan kim toplumsalın söylemini toplumsal bilincin denetmini de kapsar. Egemenler bu yüzden başarılıdır, muhalifler ise çarpıcı bir dil kullanarak toplumsal bilince yerleşmiş egemen söyleme açıklamalarda bulunur ve kırılmalar yaratmaya çalışırlar. Söylem alanında eşit olamayan güç dağılımına sahip ideolojiler arasında sürtüşmeler vardır, ve bu genelde dilin anlam alanına ve insanların dili anlamlandırma sürecinde nasıl kullandıklarına bağlıdır. Egemen ideolojiler kapanma yaşar ve toplumsal denetimi sağladığından bu üstün konumunu sürdürmek için çok gayret gösterir, ayrıca kendisini karşıt-ideolojilere göre tarif edip her zaman yeniden konumlanır. Diğer ideolojiler ise yeni bir merkezin belirlenmesinde, kapanma içinde yaşanan ideolojik krizlerin çözümlenmesinde veya altyapıdaki ve üstyapıdan kaynaklanan

toplumsal problemlerin çözümlenebilmesi için kapanmalar yerlerini kısa süreli değişimlere bırakır (Çoban, 2015: 212).

Bu dönemlerde egemen ideoloji savunma durumuna geçerken, muhalif ideolojiler toplumsal eylemin belirleyicileri olarak saldırı konumundadır. Ancak, hakim olan egemen yapı, toplumsal muhalefetin sağlanması mücadelesinde etkin olduğunu gördüğü muhalif söylemin bazı öğelerinin yok etmekte başarılı olmazsa, kullanmaya başlar, anlamını değiştirmeye çalışır başarılı olmazlarsa aynı söylemleri kendi yükledikleri ancak marjinalleştirilmiş anlamlarıyla kullanılır yada kendilerine yeni söylem öğeleri geliştirmek zorunda kalır ve konumlarını tekrar tanımlarlar. Söylemsel alanda, yenilen toplumsal söylem içermesindeki kendi söylem alanlarını yitiren muhalifler için temel zorunluluk yeni ve tarihsel döneme göre değişen, dönüşen (gerilla tipi) strateji ve taktiklerle egemen söyleme saldırmak ve bütünsel gibi görünen yapısında çatlaklar yaratmak, kaybettiği söylem alanlarını geri alamak için maddi pratik içerisindeki eylemlerle yeniden kendi anlamlandırma sistemlerini ezilen sınıflar için geçerli kılmaya çalışmaktır. Toplumsal alanda söylemsel olarak varolmayan bir muhalefet düşünülemez (Çoban, 2015: 212).

3.6.1. Gazetelerde Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Teun Adrian Van Dijk'e göre eleştirel söylem çözümlemesi içinde yaşamsal nosyonlar vardır. Bunlar söylemsel güç yani iktidarın kötüye kullanımını içerdiğinden bahsetmektedir. Soz konusu, nosyonlardan biri, manipölasyondur. Fakat, bu kavram henüz daha çok izlemsel bir yolda kullanılmakta ve manipölasyonda içerimlenen süreç sistematik bir kuramı bulunmamaktadır (Van Dijk 2006, s.359).

Van Dijk'ın söylem çözümlemesi modeli iki bölümden oluşmaktadır. "Makro yapı ve mikro yapı." Makro yapı kısmı, ikiye bölünmektedir: "Tematik çözgümleme ve şematik çözgümleme." Haberler, bir hiyerarşik şemayı takip etmektedir. Haber üretimi profesyonel rutinler, zaman tecrubeli eleman ve baskıya girişin ağır sınırlılıkları çerçevesinde her gün bin kez yapılmaktadır (Aktaran Özer, 2011, s.83).

Makro yapı çözümlemesinde başlıklar, haber girişler, ana olay, haber kaynakları, ardalan ve bağlam bilgisi, olay taraflarının olay analiz gibi lkeleri ele alınmaktadır. Öte yandan, fotoğraflar, tematik yapı da kapsayabilir. "Mikro yapı çözümlenmesinde ise, sentatik çözgümleme, bölgesel uyum, sözcük seçimleri, ve retorik çözümlenmeleri yapılmaktadır. Sentaktik çözümlenmede

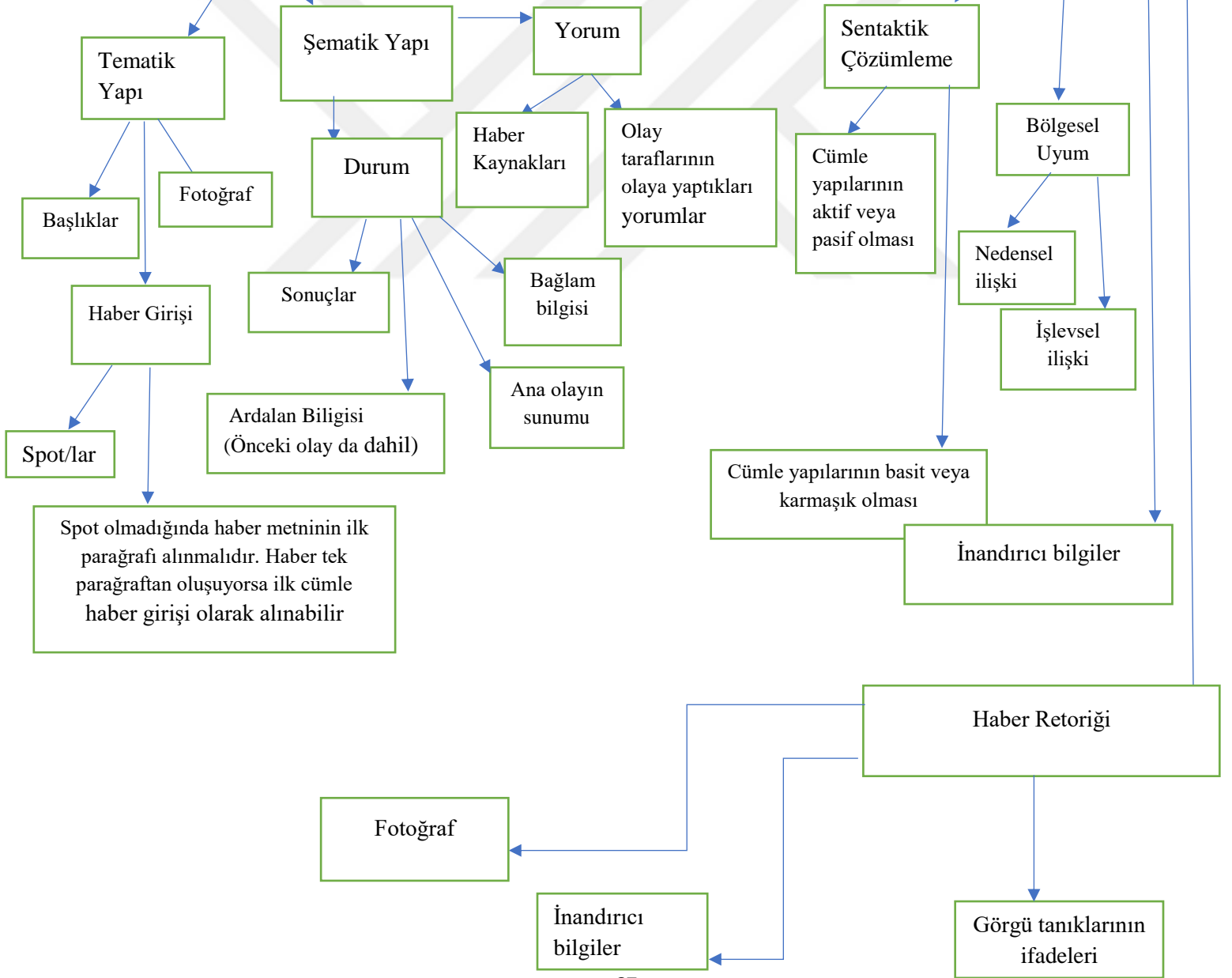
cümlelerin kullanım yapılarına bakılmaktadır. Aktifya da pasif yapıyla kurulan bir cümlelerin anlamı farklı olabilmektedir. Bundan önce, bir anlamı olmaktadır. Bölgesel uyumda ardarda gelen cümlelerin ve cümlelerin bölümlerinin birbirleriyle olan ilişkilerine bakılmaktadır. Nedensel ilişkide cümle içinde nedensel bağlar aranmaktadır; işlevsel ilişkide genel ifadeli cümlelerin açılımının bir sonraki cümlede yer alıp almadığı kontrol edilmektedir. Burada uygun anlatım, özetleme, zıtlık ve örnekleme yapıp yapılmadığına bakılmaktadır. Ayrıca, burada, ideolojik bulgulara da rastlanabilmektedir. Kavramsal / refransal ilişkide ise, bir cümlede yer alan bir kavramla sonraki cümle arasındaki 'kayıp bağlar'ın kurulup kurulmadığına bakılmaktadır. Burada da ideolojik bulgulara rastlanabilmektedir. Kullanılan bazı kavramlar, anlamsal bir buzdağı oluşmaktadır. Sözcük seçimler, ideolojik yapılanma açısından oldukça önemlidir”(Özer, 2011, s.84).

Van Dijk'ın modelini şu şekilde açıklamak daha faydalı olur(Özer, 2011, s.85):

Van Dijk Modeli

Makro Yapı

Mikro Yapı

Bütün toplumsal düşüncüleri, anlamın oluşumunda, cinsiyet rollerinin, bireysel ve toplumsal kimliklerin biçimlenmesinde ve ya söylem kurgulanmasında simgesel bir düzen ortaya koyar. Bahsedilen örnekçeler vasıtasıyla eleştirel bir söylem çözümlemesi geliştirilir. Her bölümdeki söylemin kendine has ayrıcalıklı yanlarının olması doğaldır. Edibe Sözen dediği gibi “kadınların eylemiyle oluşturulan sözsüz iletişim biçimi -akıllıca gibi görülmese de “cins söylemi” içinde anlamlıdır ve bu tür bir iletişim, içsel düzenlenmesini ve kurallarını kendi içinde taşır”(Aktaran Günay, 2013: 79). Belli dallarında uzmanlaşmak, olumlu bir yaklaşım olarak, söylemlerin yapısı ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmayı beraberinde getirir. Fakat söylem çözümlemesi olarak içerik çözümlemesi yapmak ise alanı sınırlamak olarak değerlendirilebilir (Günay, 2013:79).

Kuram olarak insanbilimden, toplumbilimden ve budunbilimden etkilenir. Sonraki çalışmalarda Derrida ve Foucault'nun görüşlerinden faydanlanmaktadır. Foucault söylem çözümlemesinde yorumlamayı geniş bir şekilde kullanır ve amaçla bunlardır;

“Derida'nın yapı-çözücü kuramından, Foucault'nın güç ve iktidar ilişkisi içinde açıkladığı toplumsal kuramlar bağlamındaki gerçeklik sorgulamasına, feminist kuramdan politikaya uzanan geniş bir alt yapı içinde dilbilimsel söylem çözümlemesi yöntemlerini kullanmaktadır. Bu bağlamda, eleştirel söylem çözümlemesi, örneğin, cinsler arasındaki konumsal farklılıklar, etnik, ulusal ya da ırkçı yaklaşımlar, kurumsal ya da bireysel güç ve yaptırım, toplumsal değerlerin zihin kontrolündeki rolü, toplumsal koşullanma gibi konuların medya söylemi, politik, söylem, cins bağımlı söylem vb. gibi türlerde görünümünü incelemektedir” (Aktaran Günay, 2013: 79).

Şematik yapı ilkelerden ana olayın sunumuna bakıldığı zaman, heber girişi dikkat çekmektedir. Genel olarak, ana olay, haber girişinde sunulmaktadır. Ana olay olarak, Rivers eyalet valisi yolsuzluk yapması ve polisin bunu engellenmesi gösterilmiştir. Gelişmelerden sonra olaylar tartışmaya dönüşmüştür ve haber değerliliği ölçütleri dikkate alındığı zaman, bu nokta gazeteler açısından önem taşımıştır.

Van Dijk'e göre, sonuçlar bakımından haber değerliliğini öne çıkarmakta ve olayların sonucunun önemi, haber olmalarında etkili olması demektir (Aktaran Özer, 2011, s.92). Bu nedenle, sonuçlara bakıldığı zaman yine de haber girişi ön plana çıkmaktadır. Olay haber değerliliği göstergesi haber girişinden çıkarılabilmektedir. Fakat, yananlam düzeyinde yapılan bir çözümlemede sonuçların da bu düzeyde anlamlandırılması faydası var. Dolayısıyla, haberde

birbirine bağılı olarak orataya çıkan net iki sonuç ortaya çıkmaktadır. Yolsuzluk doğru değildir, çünkü krize sebep olur ve bu tür girişimlerde bulunulduğunda polis her zaman hukuk ve düzeni korumak için gerekli önlemleri alacaktır.

Ardalan ve bağlam bilgisi, haberde yeterince kadar verilmemiştir. Haber polisin müdahale üzerinde kurulmuştur. Seçim görevlisi keyfi olarak rüşvet almış değıllerdir. Bunun bir ardalanı olması gerekiyor. Haberde sadece 10 Aralık 2016 seçimini etkilemesi için 23 seçim kurulu görevlisine rüşvet verildiğini” bilgi verilmektedir. Olay taraflarının olayları değılendirmeleri başlığı altında ele alınacak bir değırelendirmeye birlikte bu bilgiler ve özellikle kim verdiğini öne almış olsa belki haberin yönü değışebilir. Muhakkak ki, 23 seçim kurulu görevlisinin rüşvet almaları onların yaşam şartıyla ilgilidir ve haberde bu yönde bulunmamaktadır. Haber böylece, polis müdahalesi üzerinden kurulmuş ve sorumluları olarak da, seçim görevlisi olarak gösterilmiştir.

Haber kaynağı olarak gazete kendi muhabirini kullanmıştır. Olay tarafı olarak sadece polis ve hükümet tarafından yetkililerin açıklamalarına yer vermiştir. Ancak, 23 seçim suçlanan seçim görevlilerden hiç birisinde bir açıklama yer vermedi. Özetle, aslında olayın eleştirel olarak vermeye çalıştığı fakat karşıt bir anlam ifadesi oluşmasına engel yer alamadığı açıktır.

Cümle yapılarına bakıldığı zaman, genellikle, aktif yapının kullanıldığı anlaşılmaktadır. Burada, cümlenin öznelerinin kararlılığına ve gücüne vurgu yapmaktadır. Sadece iki tarafın aktif yapıyla verilmesiyle ilgili olarak ta, gazetenin hangi taraftan yana tutum takındığının netleşmemesinden dolayı yorumu yapılabilir. Ya da, eyalet hükümetinden yana taraf olmak istemesine karşın, polisi de meşru göstermekten kaçınamaması sebebiyle her iki tarafı da aktif cümle yapısıyla sunmuş denilebilir.

“Polis müfettişi olan İbrahim İdris tarafından hazırlanan paneldeki dün yaptığı açıklamada, sözde toplam 360 milyon naira tutarında seçim etkilemesi için 23 seçim yetkilisine rüşvet olarak verildiğini söyledi.” “...hızlı bir tepki ile, polis paneline sunulan para kanıtını reddetti.”

Cümlelere bakıldığı zaman, nedensel ilişkinin oluştuğı, cümleler arasında bir nedensel ilişki kurulduğu ortaya çıkmaktadır.

“Eyaletteki siyasi karışıklığın, kolluk kuvvetleri yerine liderlik ve dostluğun başarısızlığından kaynaklandığını keşfettik.” Bu cümlede, polis müdahalesi gerekçe olarak, işçilerin yürümek istemeleri gösterilmiştir. Cümlelerde işlevsel ilişki bulunduğu da ortaya çıkarmaktadır. “Bu soruşturma, Nijerya'daki demokrasiyi engelleyen politik mühendisliği son verecek. Güvenlik görevlileri arasında ve hatta seçim görevlileri arasında, özellikle politikacı olmayan ancak yalnızca işlerini yapan güvenlik görevlilerinin öldürülmesine son verecek.” Bu cümlede, polis onların hukuk ve düzeni bozmasına neden olan davranışlarına karşı koymuş hukuk ve düzeni sağlamak için müdahale etmiştir.

“Bağımsız Ulusal Seçim Komisyonu olan INEC, polis panelinin raporunu memnuniyetle karşıladı ve sistemini temizlemesine yardımcı olacağını söyledi.” Sonunda bir anlaşma sağlanmıştır çünkü anlaşılacağı üzere, ulusal seçim kurulu polise takdir etti. Net olarak, olayların sorumlusunun 23 seçim görevlisi olduğu yönündedir.

Haberin retoriği bakımından, haberin kendisi alınabilir. Habere gazetenin muhabirinin kendisi polis tarafından hazırlanan paneli tanık olmuştur. Haberın bir kısmını görgü tanıklarından gerek görülmemişti.fotoğraflar da haberde yer verilen temalara kanıt oluşturulmuştur. Bunun yer ve kurumların isimlerinin verilmesi de inandırıcılık kurmuştur.

Haber çözümlemeye, başlıklarda, enformasyon eksiltimine gidildiği ve genelleştirme yapıldığı anlaşılmaktadır. Başlıklar makro kurallar aracılığıyla özetleme yapmakta, giriş paragrafında temel anlatılmaktadır. Başlıkta destekli bir fotoğraf kullanılmıştır, spotta kullanılan fotoğraf ise olay hükümete bağlantılı olmadığını yansıtmıştır. Bu ideolojik tavrı yansıtmaktadır. Haber girişinde de bir ideolojik üretme devam edilmiştir. Örneğin, polis müdahalesine gerekçe olarak 23 seçim görevlisinin rüşvet almaları gösterilmiştir. Ana olay da haber girişinde sunulmuştur ve ana olay olarak, bağımsız ulusal seçim komisyondan yolsuzluk girişimleri nedeniyle ve polisin bunu engellenmesi gösterilmiştir. Haberde, net olarak iki sonuç ortaya çıkmaktadır. Yolsuzluk yapmak doğru değildir ve bu tür girişimlerde bulunulduğunda polis her zaman hukuk ve düzeni korumak amacıyla gerekli önlemleri alacaktır. Ardalan ve bağlam bilgisi, haberlerde yeterince kadar verilmemiş ve haber olumsuzluk üzerinden kurulmuştur. Haberde geçen cümleler genellikle aktif yapıyla verilmiştir. Bölgesel uyum çözümlemesinde nedensel, işlevsel ve referansal ilişkilerin kurulduğu anlaşılmıştır. Sözcük olarak, seçim görevliler dikkat çekmiştir. Bu tanımlama görevliler hakkınfa olumsuz bir anlam oluşmasına neden olmuştur.

Habere muhabir tanıklık etmiş ve bunun yanında fotoğraflar da retorik unsur olarak kullanılmıştır. Gazetede, haberin söyleminde ideolojik üretim yapmıştır. Nitekim, “yolsuzluk yapmak doğru değildir ve bu tür etik olmayan girişimlerde bulunulduğu zaman polis her zaman hukuk ve düzeni korumak amacıyla gerekli önlemleri alacaktır” teması işlenerek, seçim görevlilerin yasal hakları görmezden gelinmiştir.

3.7. Gazetelerde Söylemsel Manipulasyon

Van Dijk, doğrudan manipülasyonla ilgilendiği makalesinde, manipülasyonun bazı özellikleri ortaya koymuştur. Ona göre, söylem, biliş ve toplumu açık bir şekilde bağlayan “üçgenlere bölünmüş” çerçeveyi ifade etmektedir. Onun ortaya koyduğu çerçeve şu şekildedir:

- 1- Söylem analitik yaklaşım yetkilendirilmiştir; bir çok manipülasyon, metinden ve konuşmalardan yapılır.
- 2- Manipülasyon yapanlar insandır ve onların zihinleri manipülasyona uğrattılır; böylelikle manipülasyon süreci aydınlatıcı olabilir.
- 3- Manipülasyon, etkileşimli bir karşılıklı konuşmadır ve güç /iktidar ve güç / İktidarın kötüye kullanımını içerdiğinden sosyal bir görüş te önemlidir (van Dijk 2006, s.360).

Van Dijk’ın makalesinde bu üç maddeleri birbirinin önemini daha çok önem vermiştir ancak sosyal, etkileşimsel ve söylemsel yaklaşımların yaşamsal olmasına karşın, bilişsel boyutunu açıklanmaktadır. Van Dijk daha çok iletişimsel veya sembolik manipülasyon formlarıyla ilgilenmektedir. Bunlar, politikacılar ve medyanın, oy sahipleri ya da okuyucuları manipüle etmesi türünden söz konusu edilirler (Özer, 2011, s.122). İletişimsel veya etkileşimsel pratikler içinde manipülatör, diğer insanları genellikle arzuları çerçevesinde kontrol ederler. Aslında, manipülatörler, insanları inandırmayı ve kendi istekleri yönünde ikna etmeye çalışırlar. Bu yüzden resimler, fotoğraflar ve diğer aletleri kullanmaktadır (van Dijk 2006, s.360).

Meşru olmayan bir manipülasyon ile meşru ikna etme arasındaki sınır belirsizdir. Bazı kitle, manipülasyondan etkilenirken, aynı durum bazıları için geçerli olmayabilir. Dolayısıyla kitlelerin arasındaki etkilenme derecesi de farklıdır. Ekonomik, politik ve dini iknanın bazı formları meşru olabilir fakat insanlar, onlar tarafından manipüle edildiklerini hissedebilirler (Özer, 2011, s.122). Manipülasyon, bir sosyal fenomidir; çünkü, sosyal aktörler ve gruplar arasında etkileşimi ve güç/ iktidarın kötüye kullanımından. Ayrıca, manipülasyon genelde katılımcıların zihinlerinin

manipüle edilmesinden dolayı bilişsel fenomendir. Öte yandan, manipülasyon söylemsel – semiyotik fenomendir; çünkü manipülasyon metin, konuşma ve görsel mesajlar vasıtasıyla etkilenmektedir. Her zaman bunlar, birbirleriyle temas halindedirler (van Dijk 2006, s.360-376).

Bir gazetede, söylem manipülasyon, metin sayfa düzenini jestleri, kullanılan resimlerinden içerebilir. Manipülatif söylem, politika, bürokrasi, akademi, medya alanlarından egemen kişiler yada ortak elitler tarafından kontrol edilen kamu iletişimi içerisinde olabilir (Van Dijk 2006, s.372). Başlıklar, Haberin Başlığı, en temel olarak temayı ifade etme ve metnin en önemli enformasyonunu göstermek için kullanılır. Yurttaşlar için, çok önemli sorunlar veya olaylar hakkındaki söylem, bir çok kurmların olumsuz özelliklerine vurgu yapan başlıklardan kaçınır (Van Dijk, 1991’den aktaran Özer, 2011, s.123). Kendini pozitif ve ötekini negatif olarak sunmanın ortalama stratejisi kullanılır. Olumsuz bir durum ve olaylarla suçlarken, yazarın kendi çıkarlarının yana gerçeklerin taraflı olarak sunması çok etkileyicidir (Van Dijk, 2006, s.373).

Gerçek bir hayat yaşamda, manipülasyonun etkisi altında kalmayan, alaycı eleştirel, kuşkucu, güvensiz ve karışık kişiler de vardır. Fakat Van Dijk’e göre bu tarzı insanlar iletişimin anaakım araçlarını veya elit kurum ve teşkilatları yönlendirmedikçe, karşı söylemler manipülatörler için az bir sorun olacaktır. Van Dijk’in sunduğu model şu şekildedir (Özer, 2011, s.127).

1- Ortalama Etkileşim Stratejileri

- a- Kendini Olumlu Sunma
- b- Ötekini Olumsuz Sunma

2- Bizim “iyi”, Onların “Kötü” Eylemlerini Oluşturan Makro Dil Edimleri

- a- Suçlama
- b- Savunma

3- Anlamsal Makroyapılar: Tema Seçimi

- a- Biz / Onlar hakkındaki olumlu/olumsuz temaları önemsememek

4- Küresel Olanı Destekleyen ve Tamamlayan Yerel Dil Edimleri

- a- Suçlamaları gösteren ifadeleri

5- Bizim/Onların Olumlu / Olumsuz eylemler

- a- Çok / Az detay vermek
- b- Genel / Özel olma

c- Belirsiz (üstü kapalı gibi) / Kesin olma

d- Açık / Dolaylı olma

6- Sözlük: Bizim için Olumlu, Onlar için Olumsuz Sözcükler Seçme.

7- Yerel Sözdizimi

a- Bizim/Onların olumlu/olumsuz sorumluluklarımızı vurgulayan /önemini azaltan Aktif vs Pasif cümleler

8- Retorik Figürler

a- Olumlu /Olumsuz anlamlarda abartı (hyperboles) vs örtmece (euphemisim)

b- Bizim/Onların olumlu / olumsuz varlıklarını vurgulayan kinaye ve Metaforler

9- İfadeler: Görsel ve Ses

a- Olumlu /olumsuz anlamları vurgulamak (geniş, koyu).

b- Olumlu/ olumsuz anlamlar için düzen (birinci, sonucu; en üst en alt).

Yukarıdaki maddelere göre çözümlene için şöyle bir açıklama yapmak gerekiyor (Özer, 2011, s.128) :

Ortalama Etkileşim Stratejileri

1- Kendini Olumlu Sunma:

- kendini neyle ve nasıl olumlu sunuyor?
- Bu sonuçtaki manipulative etki nedir, ne şekilde olmaktadır?
- Çarpıtma var mı?
- Abartılara gidiyor mu?

Şunlar Gösteriliyor mu?

- a- İdeolojik kutuplaşma.
- b- Ahlakki üstünlükte kendini olumlu sunma.
- c- Muhalifi olmasına karşın, güç/iktidarını vurgulamak.
- d- Muhalifiyle ilgili şüphe uyandırmak, gözden düşürmek, onlara inanmamak.
- e- Savları duygusallaştırmak (ihtiraslı, hırslı inançlar).

2- Ötekini Olumsuz Sunma

- Kendini neyle, nasıl olumlu sunuyor?
- Bu sonuçtaki manipülatif etki nedir, ne şekilde olmaktadır?

- Çarpıtma var mı?

Kısacası, manipölatif söylemin ortalama stratejisi, hem alıcının hem de sosyal özellikleri odaklanır. Bunun amacı, okuyucuları, manipölasyona karşı kırılğan ve daha az dirençli hale getirmektir. Böylece, alıcıları her şeye inanan veya inaçları kabul etmeye gönüllü kurbanlar yapar (Van Dijk,2006, s.376).

4. BÖLÜM

NİJERYA'DAKİ GAZETELERİN YOLSUZLUĞA İLİŞKİN BAKIŞI

4.1. Araştırma Metodolojisi

Metodolojik olarak, bu araştırma içeriklerin analizi olacak şekilde oluşturulmuştur. Bu araştırmada tezin odak noktasındaki konu için arşivsel çalışma ve seçilen gazetelerin içeriğinin taranmasına odaklanmıştır. Metodolojinin kurulabilmesi ve işlevsellik kazanabilmesi için yönlendirme modelleri ve ya yolsuzluğun kapsamını esas konu alan Nijeryadaki gazeteler seçilmiştir. Ayrıca, haber söyleminde yapılan ideolojik üretime ilişkin örnek çözümlemesi metodu kullanarak Vanguard gazetesini analiz yapılmıştır. Bu tarz metodolojiler tanımlanan iletişim yapısında mevcut bulgular üzerinden hareket etmesi yönüyle hem nitelik hem de nicelik olarak tarafsız sistematik ve objektiftir.

4.1.1. Araştırma Alanı

Araştırma nüfuz olarak Nijerya'daki en çok öne çıkan ve en yaygın dağıtım ağına sahip olan iki gazeteyle sınırlandırılmıştır. *Vanguard* and *Thisday* gazeteleri seçilmiştir. Bu bağlamda seçilen iki gazete aşağıdaki kriterlere göre:

- i. Sahiplik Yapısı : İki gazetede özel şirketler tarafından finance edilerek kurulmuştur. Bu yüzden özel olan bu gazetelerin raporlarında beklenen tarafsız ve önyargısız olmalarıdır.
- ii. Ölçülebilir Reyting : İki gazetede güvenilir, ciddiye alınır ve okunma gazetesinin piyasa dolaşımı yönleriyle pek çok ödül almıştır. Ayrıca, raporlarındaki adillikleri , objektiflikleri ve soruşturmacılıklarının sonucu olarak Nijerya'nın pek çok sayıdaki elitin destekleyenlerini kazanmışlardır.

4.1.2. Örneklendirme Tekniği

Örneklendirme kapsam dahilindeki model her zaman çok adımlıdır. (Ayobami Ojebode, 2010). Bu çalışmayı örneklendirmek için, iki gazete seçildi ve amaca uygun rastgele örnekleri tercih edilmiştir çünkü araştırma seçilen bu gazetelerdeki yolsuzluk raporlarına odaklanmıştır.

Örneklemenin kapsamı iki gazetenin ocak 2017 den, haziran 2017 sayılarını kapsamaktadır. 2017 yılının seçilme sebebi yolsuzluğa bulaşmış memurlara karşı yolsuzluk karşıtı operasyonların ivme kazandığı dönem olmasıdır. Yerel hükümet, Ekonomik ve Finansal Suçlar komisyonu ve yolsuzluk kapsamındaki diğer suçlarla alakalı birimler ile içerden ve dışardan hükümetle işbirliği yapan yolsuzluğa kişisel olarak maruz kalmış otoriteler yüzleştirildi. EFCC'nin sadece bir raporunda 2017 'nin ocağından haziranına kadar ki sürede ülke çapında 113 yolsuzluğa ilişkin kurbanın olduğu kaydedilmiştir.³⁰

4.1.3. Kapsam Kategorileri

Her bir kategorinin başlığı: hikayenin seyri, hikayenin teması, hikayenin tipi, hikayenin pozisyonu, rapordaki bahsedilen yolsuzluğa bulaşmış yapı ve kurumlardaki yolsuzluk seviyesi olarak sayılmıştır.

4.1.4. Araçlarlandırma

Verilerin toplanmasında izlenen en önemli prensip zamanlamaya ve olaylara uygun halde işlenmiş olmasıdır. Tüm kapsamlı kategoriler ve alt kategoriler açıkça özetlenerek işlenmiştir.

4.1.5. Analizin Birimleri

Yapısal veri analizini: haberleri, editörel içerikleri, değerlendirmeleri, analiz ve köşe yazılarını içermektedir.

4.1.6. Veri Analizi

Veri analizinde, başlıca istatistiksel rakamlara ve yüzdelerle başvurulmuştur. Metodik olarak sayısal hesaplamalar ve tablolar ve karşılaştırmalı rakamları içeren veriler gibi nominal kategorilere kullanılmıştır.

Soru: Gazeteler yolsuzluk meselesini nasıl raporladılar?

---

³⁰ Bkz, EFCC Records 113 Convictions Within Six Months <http://africaprimenews.com/efcc-records-113-convictions-within-six-months/> (Erişim: Nisan, 2017)

Tablo 4

Vanguard ve Thisday’de Hikaye Tiplerinin Basılması

Gazeteler	VANGUARD		THISDAY		Total
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
Hikaye Tipleri					
Haberler	116	72	104	61	220
Editörel	2	1	12	7	14
Değerlendirmeleri	14	9	17	10	31
Görüşleri	10	6	24	14	34
Köşe yazıları	19	12	13	8	32
Toplam	161	100%	170	100%	331

Yorum:

Bu tablo`da yolsuzluk doğrudan haber, editor değerlendirmes, köşe yazısı ve yorum tarzında raporlanmalarını göstermektedir. Vanguard gazetesinde, 116 olay doğrudan haber %72 ile, haberin gösterimi bunun 2’si editörel değerlendirme %1 oranında raporlanmıştır. Aynı tabloda, olay ‘değerlendirme ve haber analizlerinin 14 yayınlanması ve tüm olayların %9’ unun gösterildiği belirtilmiş. Ayrıca ‘gazeteciler’ 19 haber ile %12 sini sunarken ‘yorumcular’ 10 olayla %6 sını sunmuştur.

Thisday gazetesindeyse, kaydedilen 170 olay tipinin %51’i gösterilmiş. ‘doğrudan haberler’ için 104 olayla %61’i ve 12 editör içeriği %7 oranında gösterim elde etmişken “değerlendirme

ve haber analizlerinin 17 olay sunup %10 u gösterilmiş. Ayrıca gazeteceilerin katkılarıyla 13 haber ile %8'i gösterilirken, 24 görüş yazısı yayınlanmış %14 oranı yakalanmıştır.

Sonuçlar ise, gazetelerdeki makalelerin büyük çoğunluğu %72 ile Vanguard ve %61 ile Thisday takip etmekte Vanguard'ta %12 köşe yazısına karşı Thisday'de %14 olduğunu göstermektedir. Yazılan makaleler kişiler, toplum, liderler ve kurumlar; para ve hizmetin gereği ve miktarıyla alakası ve yeni makaleler ise ekonomi, çevre güvenlik ve vatandaşların üzerine etkisini içermektedir. Editöryel, değerlendirme ve köşe yazılarının oluşturduğu makaleler, meselenin akademik, politik karşılığı, entelektüel ve çoğunluğu hükümete bağlı kurumlardaki kişilerin eğilimleri hakkındadır. Ek olarak, yolsuzluğu yok etmeye kendilerini adanmış politikacılar tarafından retorik olarak belirtilen ifadeleri içermektedir. Ayrıca yönetim, yargı, parlamenterlerin ve yolsuzluk karşıtı kurumların ele aldıkları yolsuzluk meselesinin ülkede yükselmesine yol açtıkları iddiaları yansıtılmıştır.

Editöryel değerlendirmelerin altında sınıflandırılan kategori Vanguard'ta %1 iken Thisday gazetesinde %7 oranındadır. Bu durum haberlerin editöryel politikaları ve yayın tarzıyla alakalı olabilir. Ancak Sonuçların topladığı büyük resme bakarsak, geniş kategorik makaleler her iki gazetede de haber makaleleridir.

Soru : Nijerya'daki gazetelerin yolsuzluk haberleri raporlanmasındaki önemi nasıl tespit edilir?

Tablo 5

Gazetedeiki Haberlere Verilen Önem

Gazeteler	VANGUARD		THISDAY		Toplam
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
Konum					

Ön Sayfa	15	32	18	27	33
İç Sayfa	32	68	41	62	73
Arka Sayfa	0	0	7	11	7
Toplam	47	100%	66	100%	113

Yorum :

Tablonun sonucu olarak seçilen gazetelerde yolsuzluk yazılarını kapsamındaki önemlerini göstermektedir. Haberlerin önemi gazetede ön arka veya iç kısımda kapladıkları yerle bağlantılıdır. 2017 yılının ocak ayından haziran ayına kadar seçilen iki gazetenin yayınlarında toplamda 113 haber yayınlamıştır. Bu 113 haberle birlikte toplam sayıları 66 yı bulan makaleyle Vanguard gazetesinde %42 si sunulmuşken, Thisday gazetesi 66 makale yayınlayıp %58 oranında olduğu tespit etmiştir.

Vanguard gazetesi, 15 ön sayfada makale sunarak %32 civarındayken iç sayfada sunulan 32 makale % 68 temsil etmektedir ve arka sayfada 0 makale verilip yüzde sıfırını temsil etmektedir. Diğer taraftan Thisday gazetesindeyse 18 makale yayınları ön sayfada %27 sini temsil ederken, iç sayfada 41 makale verilerek yüzde %62 yüzde ve arka sayfada 7 makale verilip yüzde %11'i göstermektedir.

Genelde iç sayfada yer alan ilk 73 tane makaleden %62 si sunulmuş, takip eden ön sayfada 33 tane makaleden %27'si sunulurken arka sayfadaki makalelerin sadece 7 tanesi sunulmuş ve %11'i temsil etmektedir. Vanguard gazetesi ön sayfa ve iç sayfa makalelerine önem vermiş ancak arka sayfa makalelerine önem vermemiştir. Diğer taraftan, Thisday gazetesi daha çok iç sayfa makalelerine ve ardındaki ön sayfa makalelerine önem vermekteyken arka sayfa makalelerine daha az önem vermiştir.

Sonuç olarak basılı medyanın ve özellikle gazetelerin yolsuzlukla alakalı haberlerde halkı bilgilendirmeye niyetlenmiş olduğunu göstermektedir fakat bu yolsuzluk makalelerine konsantre oluşu %62 iç sayfada yer alanlar yeterli değildir. Çoğu zaman gazetelerin insanlar sadece ön ve arka sayfasını okur ve yeterince iç sayfaları okumaz.

Soru : Nijerya gazetelerinde yolsuzluk temasının kapsamı ve ya raporlanması nasıl yapılmıştır?

Tablo 6

Vanguard ve Thisday Gazetelerinde Temanın Farklılığı

Gazeteler	VANGUARD		THISDAY		Toplam
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
Temalar					
Güvenlik	12	7	2	3	14
Ekonomik kalkınma	47	27	11	16	58
Hukuk	44	25	27	39	71
Demokrasi	40	23	17	24	57
Kamu Projeleri	15	9	11	16	26
Eğitim	8	4.5	1	1	9
Diğerleri	8	4.5	1	1	9
Toplam	174	100%	70	100%	244

Yorum:

Tablo'da yolsuzlukla alakalı raporlanmış 244 tane makale gösterilmekte, Vanguard gazetesinde 174 haber raporlanıp %71'inin gösterilmesi haricindeyken Thisday gazetesinde 70

haberle %29 oranıyla gösterilmiştir. Makaleler , güvenlik ekonomi, kalkınma, hukuk, demokrasi, kamu projeleri, eğitim ve diğer alanlar diye sınıflandırılabilinecek pek çok kategoride katkıda bulunmuştur.

Vanguard gazetesinin izi görülebilir şekilde en çok sayıdaki katkısı ekonomik meselelerle alakalı olarak 47 gösterilmeyeyle %27 arkasından takip eden hukuk ve insan hakları konusunda 44 sunumla %25, politikada 40 ile %23'ünü, kamu proje alanından 15 sunumla %9, eğitimde 8'le %4,5 gösterilmiştir. Thisday gazetesinde, en yüksek oranda izi bırakan katkısı anti yolsuzluk haberleri ve insan hakları ile alakalı makaleler olup 27 kez sunulmuş ve %39 oranında sunulmuş ve ardınsıra demokrasi ve politika alanında 14 haber sunulmuş %24 oranında sunulmuş, ekonomi ve toplumsal projelerle alakalı 2 makale sunulup %3'ü gösterilmiş, eğitim ve diğer alanlarda ise 1 makale sunulup %1 oranında habere yer verilmiştir.

Genel olarak, gazeteler en yüksek katkıyı sunan 71 makale ile hukuk ve insan haklarıyla alakalı %29 oranında gösterilmişken, ardınsıra en iyi katkı sağlayan 58 ekonomi konularında izli görülebilen haberlerin %24ü sunulmuştur. 57 makale ile %23ü temsil eden oranda demokrasi ve politika alanıyla ilgili katkı sunmuştur. Kamu projeleriyle alakalı meselelerde katkı sunan 26 makale ile %11'i gösterilmiştir. Güvenlik ile ilgili konularda 14 makale ile % 17 oranında gösterilirken, eğitim ve diğer alanlarda 9 makale sunulup % 4'e denk gelmektedir.

Sonuçlara bakarsak, Nijerya'nın kamu ve özel sektörlerindeki mali krizin sebep olduğu yolsuzluk önündeki en önemli engellerden birisi olarak farzedilmektedir. Eski başkanların, bakanların ve valilerin pek çoğu ülke ekonomisini hazırlanan bu raporların felce uğrattığını iddia ettiler. Eski petrol ürünleri bakanı Alison Maduke hakkındaki rapor ve eski başkan Jonathan hakkında özellikle ülkenin ana geçim kaynağı olan petrolü konu alan makalede yolsuzluk ileri sürülmüştür.

Soru: Yolsuzluğu raporlayan seçilen gazetelerde haberin ve ya şahsiyetlerin kaynağı nedir?

Tablo 7**Gazetelerinin Haberlerdeki Kaynağı**

Gazeteler	VANGUARD		THISDAY		Toplam
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
Kaynakları					
Federal hükümet	20	16	19	14	39
Yolsuzluk karşıtı kurumları	31	24	38	27	69
Millet Meclisi	14	11	19	14	33
Adalet Mahkemeleri	23	18	19	14	42
Petrol Sektörü	11	8	17	12	28
Bireysel	29	23	26	19	55
Toplam	128	100%	138	100%	266

Yorum:

Tablo’da toplam 266 tane makaleden çeşitli kurum ve hükümetlere kısmen bağlı yapıların raporlanması referansıya, Thisday gazetesinde 138 makale sunulmuş ve bu %52 oranını gösterirken, Vanguard gazetesinde 128 adet raporlanmış ve %48’i sunulmuştur.

Vanguard gazetesinde, kaydedilen en yüksek 31 makale ile %24 oranında yolsuzluk karşıtı kurumları izlenmiş, ardınca kişisel ve toplumsal konularda yolsuzluğa görevlerini kötüye kullananlara veya mücadele edenlere katkılarını konu alan türde 29 makale ile %23 oranında yer verilmiştir. Adalet mahkemelerinin referansıya ele alınmış 23 makale ile %18’ine yer verilmiştir. Öte taraftan, Thisday gazetesinde kaydedilen en yüksek 38 makale ile yolsuzluk karşıtı kurumları

ele alan makaleler iken ardınırsıra 26 makale ile kişilerin eserleri %19 oranında ele alınmıştır. Yerel hükümet, milli meclis ve mahkemelerle ilgili 19 makale hazırlanmış tamamında %14 oranına ulaşmıştır.

Sonuç olarak her iki gazetede kaydedilen en yüksek sayıda 69 makale ile yolsuzluk karşıtı kurumlardan bahsedilen ve %26 oranında sunulanıdır. Kişiler hakkında 55 kayıt geçerken %20 oranında sunulmuştur. Mahkemelerle ilişkin 42 kayıt alınmış oran %16 iken, yerel hükümetlerle ilgili 39 haber yayınlanı %15'e, Ulusal meclis için 33 makale ile %12 oranında ve petrol sektörüyle alakalı 28 haber yazılıp %11 gazetede yer almıştır.

EFCC, ICPC, DSS ve diğer yolsuzluk karşıtı kurumlara ilişkin yayınlanan makalelerde her iki gazetede en yüksek oranda yüksek oranda iş birliğini ve bilgi erişimini yolsuzluğa ilişkin dosyalar hakkında göstermiştir. Ancak kişiler hakkındaki davalarda kişilerin şahsi olarak nasıl davrandıkları ve onların yolsuzluğa ilişkin tutumları kurumsallık yerine kişisel düzeyde kaldığı gözlenmiştir. Yolsuzluk karşıtı kurumların bu tip kişilere karşı soruşturma başlattığı gözlemler arasındadır.

Soru : Seçilen gazeteler yolsuzluk konusuna ne kadar yer ayırmıştır?

Tablo 8

Vanguard ve Thisday Gazetelerinde Yolsuzluk Makalelerinin Boyutu

Gazeteler	THISDAY		VANGUARD		Toplam
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
Sayfa Boyutu					
Dörtte Biri	42	33	37	44	79
Yarım Sayfa	36	28	20	24	56
Dörtte Üçü	7	6	5	6	12

Tam Sayfa	42	33	22	26	64
Toplam	127	100%	84	100%	211

Yorum:

Tablo'da toplamda 211 tane makale yer alırken yolsuzluk ile alakalı seçilen gazetelerden; Thisday 127 makaleye yer verip %60 oranında yer verirken Vanguard gazetesinde 84'ü yer alıp toplamın %40 sunulmuştur.

Thisday gazetesinde sayfanın dörtte biri alanında 42 makale verilip bu alandaki toplam içeriğin %33'ü sunulmuş, 36 makale yarım sayfada yer ayrılıp %28'i, sayfanın dörtte üçünün kapsayacak şekilde 7 makale verilip %6, tam sayfa olaraksa 42 makale verilmiş ve %22 oranında sunulmuştur. Vanguard gazetesindeyse 37 makale basılmış sayfanın dörtte biri boyutunda %44'ü gösterirken yarım sayfada 20 makale verilip %24'ü sunulurken sayfanın dörtte üçünde 5 makale verilmiş ve %6'yı temsil ederken 26 makaleden 22 tanesine tam sayfa yer ayırıp %22 oranı yakalanmıştır. Nihayetinde sonuçlar Thisday gazetesinin yolsuzlukla ilgili makalelere Vanguard gazetesine göre daha üst derecede önem verdiği ortaya çıkarmaktadır.

4.1.7. Vanguard Gazetesinin Haber Söyleminde Örnek Çözümlemesi

www.vanguardngr.com

Vanguard

towards a better life for the people

VOL. 25, NO. 03220

WEDNESDAY, FEBRUARY 8, 2017

N200

RE-RUN ELECTIONS:

Rivers govt bribed 23 polls officials with N360m — POLICE

SEE
STORY
ON
PAGE
5

Police: "This investigation will put an end to do-or-die politics that is hampering democracy in Nigeria."

Wike: "The drama at the press conference convened by the IG Investigative Panel and the IG reveals the script being acted by the Police High Command, which is now obviously an arm of the ruling APC."

INEC: "This (panel report) will help the commission in its current effort to clean up the system."

We'll no longer import fuel by 2019

— Kachikwu **4**

Mr & Mrs

HELLO, MINE MY DEAR FRIENDS, QUOTE AND UNQUOTE, YOU ALL KNOW YOU MUST BEHAVE YOURSELVES, WE'VE A MESSAGE WE WANT TO BRING TO YOU AT EVERY MEETING, WE'VE TO BRING IT FULL TIME, YOU'VE TO SEE MY FACE, THANK YOU.

Money allegedly recovered from INEC Electoral Officials by the I-G's committee set up to investigate Electoral Offences and Other Violent Acts during the Re-Run Rivers State Parliamentary Election held December 18, 2016, displayed by the committee during presentation of its report to FCT Deakin Fabrik in Abuja, yesterday. Photo: Chinyere Chinyere

i- *Örnek Çözümlemesi;*

Haber Söyleminde yapılan ideolojik üretime ilişkin *Vanguard* gazetesinde 8 Şubat 2017 tarihinde yayınlanan bir haber ele alındı. Habere göre 360 milyon nairanın toplamı, River eyalet hükümeti tarafından, 23 seçim görevlisine 10 Aralık seçimini etkilemesi için rüşvet olarak verildi. Ancak, polis bu parayı geri aldı.

Vanguard gazetesi ve Nijeryadaki diğer ulusal gazeteleri çok önemli haberlerin ana başlığını, alt/veya üst başlık eşliğinde vermektedir. Çözümlemesi yapılan haber birinci sayfadan yer verilmiştir. Daha sonra beşinci sayfadan yeni bir başlıkla sunulmuştur. Birinci sayfada fotoğraf ve spot yer alırken, beşinci sayfada bir fotoğrafa ek olarak başlık kullanılmıştır. Beşinci sayfadaki haber devam niteliğinde değil, yeni bir haber olarak verilmiştir. Birinci sayfa haberinde sadece başlık kullanılmıştır. Bu başlık İngilizce olarak üç satırdan oluşmuştur.

Başlık: “*Rivers govt bribed 23*

Polls officials with

N 360 m – POLICE”

- “Rivers hükümeti 360 milyon naira ile 23 seçim yetkilisine rüşvet verdi.”

Bu aşamada makro kurallar vasıtasıyla söylemin içinde enformasyon eksiltimine gidildiği ve genelleştirme yapıldığı anlaşılmaktadır. Habere konu olan yolsuzluk olayı sadece ana başlığa bakılarak anlaşılmamaktadır. “River hükümeti” ve “polis” ifadeleri genelleştirme örnekleridir. Nitekim rüşvet veren Rivers hükümeti tüm eyalet hükümetin yetkileri değildir. Öte yandan, polis ifadesi de tüm emniyet görevlilerini kapsamamaktadır. Habere birinci sayfada verilen spot okunduğunda başlıkla olan ilişkisinin genelden özele bir gidiş tarzında olduğu anlaşılmaktadır. Yine de başlık, olaya ilişkin olarak belli bir duyurum bilgi vermektedir.

Haber Girişi/ Spot: “10 Aralık 2016 yılında yapılan seçimleri soruşturmak üzere Polis müfettişi olan İbrahim İdris tarafından hazırlanan paneldeki dün yaptığı açıklamada, sözde toplam 360 milyon naira tutarında seçim etkilenmesi için 23 seçim yetkilisine rüşvet olarak verildiğini söyledi. Rivers eyalet hükümeti hızlı bir tepki ile, polis paneline sunulan para kanıtını reddetti.

Bağımsız Ulusal Seçim Komisyonu olan INEC, polis panelinin raporunu memnuniyetle karşıladı ve sistemini temizlemesine yardımcı olacağını söyledi.”

Spota bakıldığında, belirtilen polisin kim olduğunun kısmen bilgi verildiği anlaşılmaktadır. Ancak, bu bilgi tam olarak beşinci sayfada verilmiştir. “Rivers eyalet hükümeti” genel başlığı altında yapılmıştır. Nitekim, spot da haberin özetidir ve genelleştirme ve enformasyon eksiltimi burada da sürdürülebilmektedir. Yine de, bu durum, bir genelden özele gidişin de habercisidir. Spotta yolsuzluğun neden yapıldığı da belirtmektedir. Başka bir ifadeyle, başlıkta sunulan bilginin nedeni bir ölçüde açıklanmaktadır. İlk elde, gazetenin polisinden yana bir tavır segiliyormuş gibi görünse de, spotta dikkat çeken önemli bir bilgi daha bulunmaktadır. “Rivers eyalet hükümeti hızlı bir tepki ile, polis paneline sunulan para kanıtını reddetti.” Bu cümlede, polisin müdahalesine gerçekçi olduğunu sunulmaktadır.

News

President Christian Association of Nigeria (CAN), Mr Samson Ayokunle (L) and Gov. Nyesom Wike of Rivers, during a courtesy visit by CAN President to Rivers Government House in Port Harcourt on Tuesday. NAN

RE-RUN ELECTIONS: Rivers govt bribed 23 polls officials with N360m — POLICE

By Kingsley Omonohi,
Davies Iheanachor &
Omeiza Ajayi

ABUJA — The panel set up by the Inspector-General of Police, IGP Mr Ibrahim Idris, to probe the December 10, 2016 re-run elections in Rivers State, said, yesterday, that an alleged sum of N360 million was given as bribe by the state government to 23 electoral officers to influence the election.

Rivers State government in a swift reaction, dismissed the money evidence presented to the police panel as a cheap blackmail, even as the Independent National Electoral Commission, INEC, welcomed the police panel report, saying it would help it cleanse its system.

Meanwhile, presenting the report of the joint

Police and Department of State Security, DSS, team, led by Mr Damian Okoro, a Deputy Commissioner of Police in Abuja yesterday, it said out of the alleged N360m bribe, N111 million and N300,000 were recovered from the electoral officers.

Okoro said investigations revealed that each electoral officer got N15m, while the three senior electoral officers for the senatorial zones received an extra N5m each which brought the total to N360m.

Giving details of the investigation, Mr Okoro said: “We discovered that failure of leadership and followership, rather than law enforcement, was responsible for political upheaval in the state.

“There was, however, some cases of misconduct on the part of some electoral officers and law enforcement agents, who

unfortunately allowed themselves to be compromised in their line of duties and deserve to be disciplined appropriately.”

Responding after receiving the report, the IGP, Mr Ibrahim Idris disclosed that a report on the findings of the investigation will be made to the office of the Attorney-General of the Federation for further action regarding prosecution.

“This investigation will put an end to do-or-die politics that is hampering democracy in Nigeria. It will put an end to misconduct among security agents and even among electoral officers especially the killing of security agents who are not politicians but only doing their job.”

Idris vowed that appropriate actions will be taken against those indicted, noting that the six police officers (Governor Wike’s security details) earlier dismissed for misconduct, will be prosecuted.

Reminded that Governor Wike and Rivers State government had alleged the panel had a pre-conceived plan which may have cast doubts on its findings, the IG said: “As for the governor of Rivers State, this is democracy, there is freedom of speech, and everybody has freedom to say anything he likes. The panel went to meet him and in his wisdom, he refused to co-operate.”

“But the investigation is a joint investigation of both the Police and the DSS. I believe Nigerian citizens will have confidence in the outcome of the investigation. Aside the security agencies, the office of the Attorney-General will be involved. You cannot say these agencies of arrest, investigation and

prosecution cannot be relied on.”

Reiterating that the level of indictment according to the report of the investigation cuts across all politicians, INEC and security agents, the IG expressed sadness that officers lost their lives in the election.

“Imagine two police officers being killed and beheaded. You need to see the gory pictures. I want to assure you that whoever is involved in the barbaric killings, whether political parties, INEC officials or even the police, they will face the music. But I see the police investigation panel as a corrective panel,” he said.

The panel sitting in Abuja had showcased cash running into millions as money Governor Nyesom Wike of Rivers State allegedly paid to over 23 staff of INEC, as bribe to rig the election.

Cheap blackmail, says Gov Wike

However, Rivers State Governor Wike dismissed the report as a cheap blackmail.

The governor, who spoke through his media aide, Mr Simeon Nwaokanda, said that the alleged lie by the IG was another move to divert attention from alleged failure by the Police to assassinate the governor during the last re-run elections.

“For the avoidance of doubt, Governor Wike did not spend N360m to rig the re-run legislative elections of December 10, 2016. The people of Rivers State overwhelmingly voted the PDP across the state because of the outstanding performance of Wike since May 29, 2015.

The drama at the press conference convened by the IG Investigative Panel and the IG reveals the script being acted by the Police Command, which is now obviously an outfit rigging APC,” he said.

The governor reiterated that a Police officer was allegedly caught on the state, adding that staff of INEC with an intention to rig results of the Rivers State senatorial elections in favour of the APC, yet the police officers were under the carpet.

He recalled a case where a printer was caught allegedly printing false results sheets ahead of the re-run elections in the state, adding that the police also swept the issue under the carpet. Wike said he was surprised that the IG at the press briefing was silent on the killers of DSP Muhammad Alkali, adding that the lies of the Police will not shore up

Vanguard, WEDNESDAY, FEBRUARY 8, 2017 - 5

POCKET CARTOON

datadafakola@yahoo.com 08052201918

the Force’s image.

Police allegations shameful — RVSG

Rivers State Government in a statement yesterday in Port Harcourt, by the Commissioner for Information and Communications, Dr Austin Tam-George, described the allegation as shameful.

He said, “We consider the allegations of the Police as shameful, defamatory and reckless in the extreme. Never in the annals of infamy have we seen a vital state security institution descend to the lowest depths of blackmail and criminality, as the Nigeria Police Force has done in this case.

“A month ago, we alerted the world to the dark, Orwellian plot by the Nigeria Police to implicate Governor Wike in a phoney bribe scandal. Now, the Police appear to be acting with shocking predictability, by making wild and completely groundless allegations against Wike.”

Tam-George urged the police to come up with evidence of individuals who Wike had induced with the alleged recovered fund.

He said that the Police were seeking to divert attention from the disgraceful and criminal roles they played during the election, adding that the state would not succumb to the antics of the “All Progressives Congress, APC and the police.”

The Rivers State Government challenges the Nigeria Police to show proof that Governor Wike financially induced any official of INEC. Does the Police have bank records of the police panel as part of a joint investigation?

“We strongly believe that the police panel is part of a bitter, politically-driven smear campaign launched by the Federal Government against Governor Wike, and the people of Rivers.

Report’ll help cleanse our system — INEC

On its part, INEC welcomed the report of the Police investigative panel into the last legislative re-run elections in Rivers State in which 23 of its personnel were accused of taking bribes.

INEC said though it was yet to formally receive the police report, its details would help in the commission’s ongoing effort to clean the system.

Speaking with Vanguard in Abuja, Chief Press Secretary to the INEC Chairman, Mr Rotimi Oyekunmi said the commission was continuing with its own internal investigation into the exercise, vowing to sanction any of its staff found culpable.

“Although, INEC is yet to formally receive a report from the Police on its investigation into Rivers Re-run elections, the revelation that money was allegedly recovered from INEC officials is a welcome development.

“This will help the Commission in its current effort to clean up the system. Already our internal panel is also continuing with its investigation on the same issue, and anybody found culpable will face appropriate sanctions.”

Vanguard was told that some of the electoral officers initially denied knowledge of the alleged bribe but that one Shettima who is a senior electoral officer owned up when confronted with evidence.

The INEC officer then stated that he had the money was shared and the recoveries later made.

INEC officers were subsequently arrested, and the reported transactions making confessional statements, released on bail pending further investigations. Vanguard learned that during the recoveries, some INEC officers returned N15m out of N20m, some returned N7m out of N15m, some returned N2.5m, N3.5m and N4 million as they had brought cars, some completed their houses while some made investments with their payoffs.

IT'S UP TO YOU BY AYO ADIO - 08104802192

What ever you have achieved today, be kind enough to guide others coming behind and make yourself a ladder for them to climb. It's up to you.

TAKE HEART

BY ELLA RANDLE-08084919482
The Soul's rainbow has many colours than the sky's stars — Matshona Dhliwayo

So when you're going through life's turf and the challenges come as they often will, try and remember, it's like being in the arena and as Theodore Roosevelt once acclaimed, "It is not the critic who counts; not the man who points out how the strong man stumbles, or where the doer of deeds could have done them better. The credit belongs to the man who is actually in the arena..." for when you are in the arena, at best, you can win or lose but life is daring greatly. So stay focused, the winnings and failings are just both sides of a coin, both necessary, but it does feels good to win, so go catch your rainbows and live your dreams.

SAYINGS OF OUR PEOPLE

The child who has money should bury his father, it is not the first son that killed him.

Fotoğraflar, retorik unsurlar olarak da ele alınmıştır. Haberdeki bir adet ve bir adet de beşinci sayfada olmak üzere iki fotoğraf kullanılmıştır. Birinci sayfada kullanılan büyük fotoğrafta Polis müfettişi olan İbrahim İdris tarafından hazırlanan paneline sunulan para kanıtıdır. Beşinci sayfada yayınlanan daha küçük fotoğrafta ise, Rivers eyalet hükümetinin valisine hristiyanlık birliği başkan tarafından yapılan resmi bir ziyaretidir. Bu fotoğrafta şu şekilde yatan bir anlam olabilir: eyalet valisi olan Wike, hristiyanlığın ilkelere bağlı olan bir liderdir ve bu tür davranışlardan uzak durulması dinen, hukuken ve düzen açısından gereklidir. Fotoğraf altı yazı da ideolojik üretime konuyu odaklanmıştır. İlk sayfadaki fotoğrafta, sadece Bağımsız Ulusal Seçim Komisyondan parayı ele geçirildiğini yazılmıştı, bu da eksik bir bilgiyi sunmaktadır. Yine de, beşinci sayfada, Rivers eyalet valisi ile hristiyanlık birliği başkan el tokalaşmasının da hiç alakası olmayan ve konuya bağlı olmayan bir fotoğrafı verilmiştir. Burada önemli olan nokta, başlıktaki fotoğrafı kısmen polise desteklidir, ancak beşinci sayfadaki fotoğraf ise, hükümetinin yana olduğunu bir yansımasıdır.

Amechi ile Jonathan karşılıklı Söylemsel Manipülatif Çözümlemesi

ii- Örnek Çözümler:

26 Subat 2017 tarihinde Vanguard gazetesi Nijerya'nın ulaşım bakanıyla yapılan raportajda, gazetenin ilk sayfasında yer verilmiş ve 35 ile 36 sayfalarında devamını getirmişti. Bu haberin iktidar partisi olan APC'ye ilişkindir. Bakan için, başlığına ve içerikliğine ayrılan alan eski başkan olan Jonathandan daha büyüktür.

Başlık: “Amechi 48 milyar dolarlık koybolan petrol geliri hakkında Jonathana suçladı”

Altbaşlık: “Jonathan tarafından harap edilen 48 milyar doların yarısı Lagos-Kano-Calabar raylı projesini düzeltebilirdi dedi”

Dikkat edilirse, ulaşım bakan Rotimi Amechi, yolsuzluk olaylardan Ana muhalefet partisi olan PDP’yi ve özellikle eski cumhurbaşkanı Jonathanı sorumlu tutmaktadır. Burada açıktan PDP’nin olumsuz olarak sunulduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, eski başkan Jonathanın döneminde başlatılan büyük Lagos-Kano-Calabar raylı projesini önemsiz hale getirmeyi çalışılmıştır. Burada örtük olarak APC’nin başarılı olduğu teması işlenmiştir. Amechi, PDP’nin başarısızlığına ve örtük olarak kendi başarısına vurgu yaparak kendini olumlu sunmanın “ortalama stratejisine” giriş yapmıştır. Ayrıca, PDP’ye ve eski başkan Jonathan’a yönelik açıktan suçlama yer almaktadır.

Haber şu şekilde devam etmektedir: “Ulaştırma Bakanı Chibuike Rotimi Amechi, Başkan Buhari yönetiminin karşılaştığı zorluklardan bahsediyor ve Nijeryalılar için iyi projeleri yapacaklarını garanti ediyor. Ayrıca kendisini ve eski başkan Goodluck Jonathan neden farklı yollara ayrıldıklarını açıklama yaptı.”

Burada, başlık ve alt başlıkta işlenen temanın sürdüğü görülmektedir. Nitekim, başlıklar, haberin özeti olan haber kapsamaktadır. Ek olarak, eski başkan Goodluck Jonathanın hedef olarak gösterildiği anlaşılmaktadır. Kısacası, haber girişinde, örtük olarak kendini olumlu, PDP ve eski başkan Jonathanı olumsuz sunma örnekleri bulunmaktadır. Öte yandan, suçlama yoluyla “onların” çalışmaları kötü olarak sunulmaktadır.

Haberin devamı şu şekildedir: “Goodluck Jonathan başkanlığında hiçbir şey yatırım yapılmadı. Eğer o zamanki fonları alt yapısal gelişmeler için kullanılsaydı şu an sahip olduğumuz altyapı boşluğu artık bu kadar geniş olmayacak” diye konuştu. Bu açıklamaya göre, bakan Amechi kendisini “başarılı”, siyasi rakipleri olan Jonathan ve PDP’nin mensupları da “olumsuz” olarak sunmaktadır. Açıklamadan, Amechi’nin kendisini yolsuzluk olaylardan sorumlu olarak sunmadığını tam tersi kendi hükümeti elinden geleni yapıyormuş gibi anlaşılmaktadır. Burada, Amechi’nin “retorik” olarak sorunun önemini arttırdığı, “ideolojik kutuplaştırma stratejisini” sürdürdüğü, ötekinin kötü olduğunu daha bir vurgulama gayreti içinde olduğu görülmektedir.

Ayrıca, suçlamalarını kanıtlayan ifadelerle de yer verdiği anlaşılmaktadır. Yine de, Amechi, kendisini sorumluluğunu yerine getirdiğine, ötekilerin ise getirmediğine vurgu yapmaktadır.

Bu çözülemeye konu olan habere bakıldığında gazetenin objektif habercilik yapmadığı belirtilebilir. Nitekim hakkaniyetsiz bir tutum sergilemişti ve iki tarafı da neredeyse eşit bir yer ayırmamıştır. Dolyasıyla, gazete açık olarak manipülatif etkiye aracı olarak olmuştur.

PAGE 34—SUNDAY VANGUARD, FEBRUARY 26, 2017

find solution to the problems as we approach them.
You get into a little bit of hot water with the Senate over the issue of land acquisition and you were not holding the line...
As a minister, what do you think is the issue? As much as possible, I have huge respect for the National Assembly. I was not in the legislative branch of government and I wouldn't want to get into confrontation with the National Assembly. I just feel that the Federal Government submitted a request for \$30 billion borrowing plan, it is a fact that it was rejected. It is a fact that the Lagos-Kano-Calabar railway project was in it.

One of the mistakes I made as a governor was that I listened to Rivers people who said I shouldn't take loans because they hate their governor borrowing money. Even what I borrowed, I paid off almost everything. And I was not borrowing as the current governor is borrowing now. I was borrowing to execute projects

Half of the \$48 billion squandered by Jonathan could have fixed Lagos-Kano-Calabar rail projects – Amechi

• Says Nigeria needs \$30 billion loan to address 'huge infrastructural gap'
• 'People may die if we don't shut down Abuja airport and build new runway'

MINISTER for Transportation, Mr Rotimi Chibuike Amechi, in this interview, talks about the challenges faced by the President Bahari administration and assures that the tide will turn for Nigerians. He also tracks the Rivers State governor, Mr Nyeson Wike, over allegations levelled against him (Amechi) while he was at the helm of affairs in the state. You have been in office as Minister of Transportation for about a year and three months. What are the challenges and what would you consider as your greatest achievements?

BY DAPO AKINREUN

I don't know about achievements but I know about challenges. There are challenges and the greatest challenge is how to get the economy moving. The transport sector is a huge chunk of the economy depends on the transport sector. Even how we transport crude by pipeline is still via the transport sector and we have all sorts of issues that we want to implement but basically there are no funds. When I led people that we had no money, they would say how? Because we don't start in a day. It would not have happened if we had one year after the facts were out there before we came in the fact we have. If you had interest... I said as Chairman of the Governors Forum, the debt management had with former President Goodluck Jonathan was on terms that the Presidency couldn't account for. There wasn't any specific reason we were

lighting other than we had no money on good government.
First with Jonathan, I know what the former President Goodluck Jonathan's behavior was. About \$60 billion in the Excess Crude Account, not to the foreign reserves and then we still into the economic crisis we had in 2008. To be able to handle that economic crisis, the late President Umaru Yar'Adua borrowed a lot of money from the Excess Crude Account. He was taking \$1 billion every month from the account that was shared by federal, states and local governments to support the budget and ensure that we didn't feel the impact of that economic crisis. We came out of that economic crisis in 2009 so at a time of oil price boom back to about \$110 to \$120 billion a year, we had a budget deficit of \$1.5 billion. So, Jonathan started, the Excess Crude Account, started an untargeted foreign reserves and also allowed an increase in price of oil. Well, that money, the money that came from Lagos to Kano, which was not awarded a \$3.7 billion by the Obasanjo administration. Jonathan

ought have used to take \$1 billion from the \$4 billion to do the project. Jonathan also awarded the contract for the Lagos-Calabar railway project for \$11 billion before the government brought it down to \$1.1 billion. Let us even go back to \$1.9 billion from that \$4 billion, you could still take another \$1.1 billion. You would have funded the Lagos-Kano and the Lagos-Calabar railway projects.
So, here now as Minister for Transportation, I am battling on how to raise funds from China for these national projects, and like I said, they have just borrowed \$1.5 billion for the Lagos-Calabar railway project. The most difficult aspect is to take another \$1.1 billion. You would have known that NIMASA is in charge of water security in the coastal areas and it is huge. The coastal area is essentially the Niger Delta. So, it is a huge problem but we are continuing the challenges and trying to

Continues on page 35

SUNDAY VANGUARD, FEBRUARY 26, 2017, PAGE 35

'Nigeria needs \$30 billion loan to address 'huge infrastructural gap'

Continued from page 34

economic crisis we are in. One person that does not like to borrow is a President, he believes we can manage our way through. The reality that the President also understands that people need to come out of recession and that is why he agreed to submit the \$30 billion borrowing plan. Those loans are to specific projects and when the money comes, it flows into the Ministry of Transportation, there will be an account where they will be paying the contractors. So, you can see the discipline by the President. Unlike before, the loan will be provided but it is the Federal Government that will also execute projects. But for reasons to be specific, let me imagine \$30 billion pumped into the economy, you and I would no longer be talking about recession because it will generate more economic activities, so much jobs etc.

Still on the borrowing plan, many people are skeptical about the huge amount of money government wants to borrow.
The infrastructure is huge and, as I said, this loan is not to take any money or minister's pocket. I just told you that by the time we were getting money from the loans, we would need to borrow money because we had money to do these things. Now, one of the things that can bring us out of recession is a credit line. And since we don't have money, we have to borrow. If you review the borrowing plan, they are all laid to specific projects. One controversial issue has been the closure of the Abuja airport. There are experts who will tell you that you don't have to shut down that airport to do what you need to do. The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Yes, are the experts? The truth is that the Federal Government does not want to close that airport, the plan we had for closing the airport is unworkable.
How do you see an airport like that? The President is also compelled to go to Kaduna to fly out. When he goes there, there is a sign saying we have a loan. When he goes to Lagos, there is a sign saying we have a loan. There are signs everywhere that the money has landed 34 years and it is supposed to last 20 years. What is the problem? The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Yes, are the experts? The truth is that the Federal Government does not want to close that airport, the plan we had for closing the airport is unworkable.
How do you see an airport like that? The President is also compelled to go to Kaduna to fly out. When he goes there, there is a sign saying we have a loan. When he goes to Lagos, there is a sign saying we have a loan. There are signs everywhere that the money has landed 34 years and it is supposed to last 20 years. What is the problem? The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Yes, are the experts? The truth is that the Federal Government does not want to close that airport, the plan we had for closing the airport is unworkable.
How do you see an airport like that? The President is also compelled to go to Kaduna to fly out. When he goes there, there is a sign saying we have a loan. When he goes to Lagos, there is a sign saying we have a loan. There are signs everywhere that the money has landed 34 years and it is supposed to last 20 years. What is the problem? The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Yes, are the experts? The truth is that the Federal Government does not want to close that airport, the plan we had for closing the airport is unworkable.
How do you see an airport like that? The President is also compelled to go to Kaduna to fly out. When he goes there, there is a sign saying we have a loan. When he goes to Lagos, there is a sign saying we have a loan. There are signs everywhere that the money has landed 34 years and it is supposed to last 20 years. What is the problem? The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Yes, are the experts? The truth is that the Federal Government does not want to close that airport, the plan we had for closing the airport is unworkable.
How do you see an airport like that? The President is also compelled to go to Kaduna to fly out. When he goes there, there is a sign saying we have a loan. When he goes to Lagos, there is a sign saying we have a loan. There are signs everywhere that the money has landed 34 years and it is supposed to last 20 years. What is the problem? The airlines have been practically difficult to explain the shutdown. Have you made any progress on that?

Continues on page 35

Mr Rotimi Chibuike Amechi, MINISTER for Transportation

Under President Goodluck Jonathan, nothing was saved. If you convert these funds into infrastructural development, the infrastructural gap we have now, won't be this wide

governance from the day day we came into Government House, Port Harcourt, he said he wanted to be governor but we all thought it was a joke.
Former chief of staff Mrs Patricia Jonathan endorsed him as PDP candidate and forced him on Rivers people. Elections are over and the time for governance, it is not that good that we are going to replace with him, I won't be talking about him.
Let him be a governor and he said, if he did not want to be governor, my plan was to support until election time, then I will call Rivers people and tell them it was time to compare the two administrations.
I would like to see you as Minister for Finance but that is subject and choose the new Chief of Staff.
Wike does not have the courage to look at me and tell me he would not be a governor. One of the persons he was to be governor is the late Senator Bola Adekunle, a former Minister of Justice and Attorney General. He told Bola to come and join me to support him (Wike) as Commissioner for Finance.
These are the facts. These are the facts. You can ask Governor Wike on either the time we were forced to borrow or monthly allocation until they stop deducting from the SWF. Why would people now say it is the governor that caused? The reason we embarked on this was because we had the money we were being shared. Out of the whole money, what was given to me was \$10 billion.
So, under President Goodluck Jonathan, nothing was saved. If you convert those funds into infrastructural development, the infrastructural gap we have now, won't be this wide.
Under President Goodluck Jonathan, our country had the money. If the President was not so miserly, the money would have been saved. So, what you want to ask that of questions, you should ask what happened when we had money?

What was shared was \$10 billion. So, what happened to the large chunk of \$37 billion? And remember, when we were going to call the money from the Excess Crude Account, it was supposed to be shared to all states. But it was not shared. It was shared to a few states. And I said, if you convert these funds into infrastructural development, the infrastructural gap we have now, won't be this wide.

What was shared was \$10 billion. So, what happened to the large chunk of \$37 billion? And remember, when we were going to call the money from the Excess Crude Account, it was supposed to be shared to all states. But it was not shared. It was shared to a few states. And I said, if you convert these funds into infrastructural development, the infrastructural gap we have now, won't be this wide.

What was shared was \$10 billion. So, what happened to the large chunk of \$37 billion? And remember, when we were going to call the money from the Excess Crude Account, it was supposed to be shared to all states. But it was not shared. It was shared to a few states. And I said, if you convert these funds into infrastructural development, the infrastructural gap we have now, won't be this wide.

Continues on page 35

4.1.8. Thisday Gazetesinin Haber Söyleminde Örnek Çözümlemesi

i- Örnek Çözümlemesi;

Haber Söyleminde yapılan ideolojik üretime ilişkin *Thisday* gazetesinde 5 Şubat 2017 tarihinde yayınlanan bir haber ele alındı. Habere göre, eski Delta eyaletinin valisi olan James İbori, soydaşlar ve yurttaşlar tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı.

Çözümlemesi yapılan haber birinci sayfadan yani manşet olarak yer verilmiştir. Daha sonra altıncı sayfadan yeni bir başlıkla sunulmuştur. Birinci sayfada fotoğraf ve spot yer alırken, altıncı sayfada hiç bir fotoğrafı kullanılmamıştır. Altıncı sayfadaki haber devam niteliğinde olarak verilmiştir. Birinci sayfa heberinde başlık ve alt başlık kullanılmıştır. Bu başlık ingilizce olarak iki satırdan oluşmuştur.

Başlık: “İbori, soydaşlar tarafından

büyük bir coşkuyla karşılandı”

Alt Başlık: “Abuja’ya varınca DSS ile görüştü”

Bu aşamada makro kurallar vasıtasıyla söylemin içinde enformasyon eksiltimine gidildiği ve genelleştirme yapıldığı anlaşılmaktadır. Habere konu olan yolsuzluk olayı sadece ana başlığa bakılarak anlaşılmamaktadır. “Soydaşlar” ifadesi genelleştirme örneğidir. Nitekim, İbori’yi karşılanan soydaşlar bütün soydaşları değil ancak onun yandaşlarıdır. Habere birinci sayfada verilen spot okunduğu zaman başlıkla olan ilişkisinin genelden özele bir gidiş tarzı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak ibori, karşılandığı kalabalık kimlerden oluştuğu altıncı sayfada verilen haberde anlaşılabilir. Keza, başlık ta, olaya ilişkin olarak belli bir duyurum yapmaktadır.

Haber Girişi/ Spot: “James Ibori’nin serbest bırakılmasıyla ve dün İngiltere’de bir cezaevinden çıktıktan sonra Nijerya’ya döndüğünde olağanüstü bir gösteriyle arkadaşları, akrabaları ve binlerce kişi tarafından karşılandı. Onun Delta eyaletindeki Oghara evinin yakınları, destekçileri ve siyasi ortakları tarafından düzenlenen duygusal karşılamada vahşi bir sevinç ile karşıladı.”

Alt başlığa bakıldığı zaman, “Abuja’ya varınca DSS ile görüştü” ifadesi görülmektedir. Burada gazetenin, güvenlik mensublarından yana bir tavır koymak istediği şeklinde bir değerlendirme yapılabilir fakat görüşmenin bir gerekçesi göstermemiştir. Bunun devam “Eski Delta Eyalet Valisi, British Airways uçağı üzerinde Nnamdi Azikiwe Uluslararası Havalimanı’na vardığında Abuja’daki Devlet Hizmetleri Departmanı ile bir araya geldi. Toplantıyı onaylayan DSS genel direktörü Lawal Daura, gazetecilere yaptığı açıklamada, Bana kısa bir bilgilendirme toplantısı yaptık. Ayrıca, anavatanına geri dönmesi için ve ulusları etkileyen çıkar

meselerini görüşmek üzere yakında görüşeceğiz "dedi. Burada hiç bir şekilde suçlu biri olarak tanımlanmamıştır ve sanki ülkenin önemli bir elit gibi göstermiştir.

Spota bakıldığı zaman, belirten soydaşlar kim olduğunun kısmen verildiği anlaşılmaktadır. Bu bilgi tam olarak ancak altıncı sayfada anlaşılmaktadır. Spot da haberin özetidir ve genelleştirme ve enformasyon eksiltimi burada da gösterebilmektedir. Ayrıca, bu durum, bir genelden özele gidişin de göstergesidir. Gazete, fotoğrafı, bir retorik olarak da ele alındı. Birinci sayfada, sadece büyük ve manşet olarak bir fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğraf, İbori'nin kahraman olarak yer verilmiştir. Bunun anlamı da, İbori tıpkı suçlu olmayan biri, hem İngiliz hükümeti hem de yerli hükümetlerle mücadele ederek zaferi kazanmış biri olarak gösterildi. Burada önemli olan nokta, başlık ve spotların fotoğraf destekli bir şekilde haber metnini yasıtmasıdır. Bu yansıtsı da, İbori'nin soydaşları, arkadaşları ve yandaşları hoş ve yasal bir davranış sergiledikleri şeklindedir.

Tematik yapı unsurları çerçevesinde okuyucuya sunulan anlam bu şekildedir. Haber girişine bakıldığı zaman, İbori'yi kimler tarafından karşılandığı anlaşılmaktadır. Ancak, karşılanma neden olduğuna ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Şematik yapı unsurlarından bakıldığı zaman, gelişmelerden sonra olaylar telaşa dönüşmüştür hatta Güvenlik görevlileri, özellikle de olay için özel olarak tasarlanmış mavi-beyaz üniforma giyen polis ve gençler, kalabalığı kontrol etmek için telaşlı bir zaman geçirdi.

Haberin mikro yapısında, cümle yapılarına bakıldığı zaman, genellikle aktif yapının kullanıldığı anlaşılmaktadır. Haberin retoriğini tespit etmek için, haberin kendisi alınabilir. Nitekim, habere gazetenin muhabirinin kendisi tanık olmuştur. Bu yüzden görgü tanıklarından ifadeleri gerek görülmemiştir. Keza, fotoğraf ta haberede yer verilen temalara kanıt oluşturmuştur. Öte yandan olayın olduğu yerleşim yerinin isimi verilmesi de inandırıcık kurulmuştur.

Askıya Alınan Milli İstihbarat Teşkilatı Genel Müdürün Eşi ile Suçlamalar Söylemsel Manipülatif çözümlenmesi

THIS DAY

Saturday 6 May, 2017
Vol 22, No 8052. Price: N250

www.thisdaylive.com

TRUTH & REASON

EFCC: Wife of Suspended NIA DG Bought Ikoyi Flat for N360m

● *Despite Osinbajo's panel, EFCC pursues permanent forfeiture of Ikoyi millions*

Berneth Oghifo with Agency report

The apartment in Ikoyi, Lagos, where \$43.5 million was found in April, was bought for N360 million by a company owned by Folashade Oke, wife of the suspended Director-General of the National Intelligence Agency (NIA).

The Economic and Financial Crimes Commission (EFCC) said this yesterday at a federal high court in Lagos.

In an affidavit and exhibits tendered to support a prayer for the permanent forfeiture of the money to the federal government, the EFCC said a company called Choba Ventures Limited bought the flat and

and September 2015.

The EFCC said Fine and Country Limited, a real estate firm, was the vendor, and that up till now, despite notices published in newspapers, neither Oke nor Choba Ventures had stepped out to claim the money.

Ayo, husband of Folashade, had claimed before a presidential panel headed by Vice President

Yemi Osinbajo that the money belonged to the NIA.

There were reports that the money was part of the \$285 million withdrawn from the account of an NNPC subsidiary, on the orders of former President Goodluck Jonathan.

According to agency reports monitored in Lagos, in the affidavit filed in support of its

prayer for forfeiture, the EFCC tendered the receipt of payment to Choba Ventures Limited issued by Fine & Country Ltd, another company.

The agency also tendered a Deed of Assignment between Union Bank of Nigeria plc and Choba Ventures Limited, while the third exhibit is a publication of the order of the court.

Retired Oyoedepo, EFCC lawyer, said the commission's finding in the course of investigation leaves no one in doubt that flat 7, Osborne was purchased by Choba Ventures Limited and that the company's directors are one Ayodele Folashade Oke and her son.

ii- Örnek Çözümlesi:

6 Mayıs 2017 tarihinde Thisday gazetesi Nijerya'nın milli istihbarat teşkilatı Müdürün eşine ilişkin yayınlanan haberde, gazetenin ilk sayfasında yer verilmiş ve 8 sayfada devamını getirmişti. Haber, Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından saklanmış olan 43,5 milyon dolarla alakalıdır.

Başlık: Askıya alınan Milli İstihbarat Teşkilatı Müdürün Eşi İkoyideki Evi 43,5 milyon dolarla satın aldı”

Altbaşlık: “Osinbajo'nun paneline rağmen, EFCC, Ikoyi’de bulunan milyonlarının devredildi”

Haberin girişi şu şekildedir: “Nisan ayında, Lagosun Ikoyi'deki daire’de bulunan 43.5 milyon dolar Ulusal İstihbarat Müsteşarlığı'nın genel başkanı eşi Folashade Oke'ye ait olan bir şirket

tarafından satın alındı. Ekonomik ve Mali Suçlar Komisyonu (EFCC), bunu dün Lagos'daki bir federal yüksek mahkemede söyledi.” Bu habere dikkat edilirse hükümet, EFCC tarafından bulunan 43,5 milyon doları Milli İstihbarat Teşkilatı müdürün ve onun eşi sorumlusu tutmaktadır. Burada açıktan Milli İstihbarat Teşkilat, olumsuz bir iş yaptığını anlaşılmaktadır. Burada, örtük olarak yolsuzlukla mücadele eden Ekonomik ve Mali Suç Komisyonu (EFCC) başarılı olduğu teması işlenmiştir. Başlık, ve alt başlık işlenen temanın sürdüğü görülmektedir.

Haberin devamını şu şekildedir: “Ortaya çıkan kara paranın, eski Başkan Goodluck Jonathan'ın emriyle Ulusal Petrol şirketinin hesabından çekilen 285 milyon dolarlık bir parçası olduğuna dair raporlar vardı.” Burada, APC hükümet, eski hükümetin başarısızlığına ve örtük olarak kendi başarısına vurgu yaparak ve kendini olumlu sunmanın ortalama stratejisine gösterilmiştir. Öte yandan, eski başkana yönelik açıktan suçlama yer almaktadır. Keza, retorik olarak sorunun önemini arttırdığı, ideolojik kutuplaştırma stratejisini sürdürdüğü, ötekinin kötü olduğunu daha bir vurgulama çabası içinde olduğu anlaşılmaktadır. Ek olarak, haberde kullanılan aktif cümle yapısı, hükümet ve özellikle Ekonomik ve Mali Suç Komisyonu (EFCC) kendilerinin soeumluluğunu yerine getirdiğine, ötekilerin ise getirmediğine vurgu yapmaktadır.

Haberin son kısmında yer alan açıklamalar da benzer anlamlara gösterilmektedir. “Yolsuzluğa karşı teşkilatı, şu ana kadar ortaya çıkıp büyük paranın ilgi gösteren kimse olmadığını söyledi.” Bu açıklamadan suçlamalarını kanıtlayacak kişileri de bulunmamaktadır. Ancak, suçlamalarla haberin son bölümüne kadar olduğu gibi sürmektedir. Suçlama yoluyla, “onların” kötü olarak sunulmuştur ve masum olan kendileridir. Bu nedenle manipülatif etkilidir.

5. SONUÇ

Nijerya’da, 2015 yılında Muhammadu Buhari'nin cumhurbaşkanlığı seçimini kazanmasının ardından Ekonomik ve Mali Suçlar (EFCC) tarafından büyük çaplı yolsuzluklar açığa çıkarıldı. Örneğin, devlet kasasına gitmesi gereken gelirlerden milyonlarca doları nakit parayla sifonlamakla suçlanan eski petrol bakanı Diezani Alison-Maduekenin skandalı en çok gündem olan bir yolsuzluk hadisedir. Nijerya, dünya üzerinde yolsuzluğun özel ve kamusal alanda, devletin yönetim siteminde en üst seviyesinden tabanına kadar yaygın olarak yapıldığı ülkelerden birisidir.

Bugün, Nijerya’daki gazeteler ve dergiler yolsuzluğun teşhiri konusundaki hükümetin politikasının değerlendirilmesinde birbirinden farklı yaklaşımlar benimsemektedir. Bu Nijerya’daki basının coğrafi bölge, din ve etnik köken farklılıklarıyla açıklanabilir. Tartışma noktası Nijerya’nın güney bölgesindeki gazeteler abartılı röportajlar veya kuzeydeki olumsuz gelişmeleri kapsayan haberler yaparken kuzey bölgesindeki basında aynı yaklaşımı benimsemektedir (Sani, 2014). Bu doğrultuda Güney bölgesinin gazeteleri, hükümet başkanı Muhammadu Buhari ve diğerleri arasındaki bölgesel, politik ve dini çıkarlar gibi konular sebebiyle Nijerya hükümetinin liderliğindeki politikaları şiddetli bir şekilde eleştirdi. Kuzeydeki gazetelerde güney kökenli Goodluck Jonathan liderliğindeki eski hükümeti eleştirmişti. Bunlara rağmen yine de hem kuzey hem de güney gazetelerinin kendi bölgelerinde olan olumsuz haberleri raporlamadığı anlamına gelmemektedir.

Yolsuzlukla mücadele vaatleriyle seçimleri kazanan Afrika liderleri, vatandaşlarına yolsuzluksuz hizmetleri sunmamak için sözlerini tutmak zorunda kalmalıdır. Taahhütlerini yönetim, demokrasi ve insan hakları ilkelerine uygularlar. Bu anlayış, hükümetleri sorumlu tutan kurumların güçlendirilmesini ve vatandaşların kendilerini yeniden seçmelerine ya da özgürce bir alternatif seçmesine izin veren seçim sistemlerini içermektedir. Afrika Birliği (AU) tarafından, 2018 yılını 'Yolsuzluğa Karşı Mücadele: Afrika'nın Dönüşümüne Sürdürülebilir Bir Yol' olarak ilan edilmiştir. Kıtadaki yolsuzlukla mücadele aktivistleri ve örgütleri bunu duymaktan mutluluk duymaktadır. İktidar partileri ve Afrika'daki devlet başkanları ile ilgili olarak şimdiye kadar pek az başarı elde edilmiş olsa da hükümette daha fazla şeffaflık sağlamak için çabalar giderek artmaktadır. Yolsuzlukla mücadele kampanyalarının başarılı olabilmesi için siyasi liderin iktidar

tarafından politik bir büyü-avı olarak görülmemesi gerekir. Dahası, bağımsız organların icracı olmayan yasama kurumlarına karşı inandırıcı bir çaba sarf etmeleri gerekir.

Bu tez Nijerya'daki yolsuzluk olaylarına karşı mücadelede görsel medyanın kritik rolüne vurgu yapma niyetindedir. Ayrıca, ulusal gazetelerde yer alan yolsuzluk haberlerinin konunun kavranmasını ve denetlenmesini sağlayarak gazetelerin yolsuzlukla ilgili yayınlarına ve soruşturmalarına odaklanılmıştır. Araştırma vatanseverlik ve liderlik duygusundan yoksun, zayıf kamu kurumlarının varlığının Nijerya'da yolsuzluk oranının yükselmesine neden olduğu görülmüştür.

Doğruluk, enformasyon özgürlüğünün sadece doğruyu yayma amacı gütmesi gerektiğini ve yalnızca gazetecilerin ve editörlerin ifade özgürlüğüne değil, yurttaşların da doğruyu ortaya çıkarmaları için daha iyi fırsatlar oldukça daha çok enformasyona ulaşma hakkına da dayandığını varsayar (Süleyman İrvan, 2014, s.356).

Bu çalışmada, hükümet adına hareket edip karar verebilecekleri bir makama geldiğinde sahip oldukları yetkiyi üçüncü kişi veya gruplar adına kullanmaları gibi suistimaller pek çok yolsuzluk tarzının analizine odaklanmıştır. Ayrıca, bir olayda hak veya söz alma gibi rüşvet ve diğer tarz yolsuzluklar ele alınmıştır. Bu yolsuzluk tipi Nijerya'da çok yaygındır. Dolandırıcılık, kısaca dürüst olmamak diyebileceğimiz yanlış yönlendirici ve yanıltıcı bilgi veya yanlış tavsiye ile hizmet kisvesi altında veya özel kanallar vasıtasıyla yapılan yönlendirmelerdir. Diğer bir yolsuzluk tipi olan rüşvet alma da oldukça yaygındır. Nijerya'daki çevirme yapan polisler de dahil olmak üzere kişisel zenginleşme kaynağı olarak görmek, kurbanları yıldırma, zarar vermek veya hukuk dışında cezalandırmak için bu yola başvurulmaktadır.

Tez, iktidara gelmeden önce kamu ve özel alanlarda ülke çapında yolsuzluğa karşı mücadele edeceğini vaat eden APC Hükümetinin Başkanı Muhammadu Buhari'nin dönemine odaklanmıştır. Ancak Buhari yönetiminin gayretiyle yolsuzluk davalarının dokunulmazlığı 2017 yılında kaldırılmıştır. Nijerya'da yolsuzluk, toplumsal barış ile mal ve can güvenliği için çok büyük bir tehlike yaratmaktadır. Nijer-Delta bölgesinde yolsuzluk, hükümet tarafından kaderine terk edilmiş işsizlik sorunu yaşayan gençlerin ülkeye gelen yabancı ziyaretçileri fidye için kaçırmaya ortam hazırlamıştır. Ayrıca, Nijerya'nın kuzey doğusunda var olan Boko Haram adlı terör örgütünün binlerce insanı kaçırp öldürmesi insanlık krizine sebep olmuştur. Örgütün ortaya çıkıp terörizmi

tırmandırmasında temel faktör genel olarak yolsuzluğa sebep olan hükümet uygulamaları olarak algılanmaktadır. Okuma yazma oranının düşük olması, çocukların resmi bir eğitim alamaması, altyapı sorunları ve sağlıklı çevre koşullarının olmaması, sağlık hizmetleri merkezleri ve benzeri imkansızlıkların olması en büyük problemlerdir. Bu nedenle, umutlarını kaybetmiş gençler dünya üzerindeki en ölümcül terör örgütlerinden biri olan Boko Haram'a katılmışlardır.

Nijerya Afrika'nın en zengin ekonomisi olmasına rağmen yabancı yatırımcıların ülkeye yatırım yapmasında yolsuzluk ciddi bir problem olarak görülmektedir. Yine de ülkede zengin ekonomik kaynak ve kazanç olmasına rağmen hükümetin kazançları biriktirme ve paylaştırmada başarısız olması 2017 yılında Nijerya'nın yaşadığı en ağır ekonomik durgunluklarından birisi olmuştur. Kurumlar için yaratılan limitsiz güç ve büyük ekonomik gelir eşitsizliği politik oyunlar sayesinde berbat bir çember mekanizması oluşturmaktadır. Bu sebeple devleti kim yönetirse yönetsin gücün ve ürettiği zenginliğin kontrolsüzce faydasına kullanması mümkünken, ilgili kurumlar gücün kontrolü ve onun yarattığı faydanın ekonomik usulsüzlüğünü durdurabilecekken başarısız politikalar yüzünden insani acılara paralel olmayan problemler yaratmıştır. (Acemoglu, Robinson, 2012 s.344). Bu nedenle tez görsel medyanın yapısal olarak yolsuzlukla mücadeledeki gücünü ve zayıflığını incelemektedir.

Bu çalışmada iki araştırma metoduna başvurulmuştur. Niteliksel metotta, veriler Thisday ve Vanguard gazetelerinden veriler Ocak-Haziran 2017 aralığına kadar toplandı ve istatistiksel olarak beş tabloya yerleştirildi. Tezin girişinde araştırma sorularına dayanarak sonuçlar analiz edildi. Çalışmanın yolsuzluk kapsamındaki haberleri genişletilmesi özellikle gazeteler olmak üzere görsel medyada yolsuzluk hakkındaki makale ve haberlere odaklanmış, gazetelerin iç sayfalarında bu tür haberlere daha fazla yer verilmiştir. Ancak insanlar daha çok ön ve arka sayfaları okuyup iç sayfaları dikkatli okumamaktadır.

Ayrıca, gazetelerin yer tahsisinde makalelerin çoğu sayfanın dörtte birini kaplayacak şekilde olup yeterince yer ayrılmamıştır. Siyaset/yönetim, bankacılık/finans ve petrol sektörü en çok yolsuzluğun olduğu alanlar olarak algılanmışken, yolsuzluk meselesinde pek çok haberin sunulması bu sektörlerden Nijerya'ya dair örnekleri vermiştir. Yolsuzluk gibi kritik meselede nasıl görev üstlenilebileceği ve yolsuzluğa nasıl son verilebileceği hiç tartışılmamışken, bu konuda pek çok haber sadece bilgi düzeyinde verilmiş, meseleye dair çözüm önerileri sunulmamıştır.

İki gazetenin (EFCC;ICPC,DSS ve buna benzer) yolsuzluk karşıtı kurumların referansıya daha çok makale yazdığı görülmüştür. Bu durum, yolsuzluk karşıtı kurumlarla iş birliği düzeyini ve onlardan bilgiye erişim imkanlarını göstermektedir. Ancak, pek çok durumda gazeteler propaganda için kullanılmış ve bu nedenle gazetecilerin çoğu özellikle yolsuzluk karşıtı kurumlar soruşturma başlatamamış, yolsuzluğa bulaşmış kişiler bu özel soruşturmanın kapsamı dışında kalmıştır.

Öte taraftan niteliksel araştırma metodu bu çalışmada gazetelerin "tartışma" ve "söylem" terimlerini gazetelerin yolsuzlukla alakalı olarak nasıl kullandığına odaklanmış ve benimsemiştir. Pek çok raporda bu konulardaki iddialar sıralandığında, sağlanan çok önemli verilerle bilgi akışı kontrol edilebilmiştir. Gazeteler, önceki hükümetlere karşı veya muhalefet partisinin başarısızlıklarını örtterek başkalarını suçlamak için cadı avcılığı yapan bir platform olarak kullanıldı. Bu iki gazetenin yolsuzlukla alakalı haberleri raporlamada farkı ideolojilerine ve editoryal politikalarına bakarak gözlemleyebiliriz. Liderlerin genellikle kuzeyli olmasından dolayı Vanguard gazetesi kendisini güneyli olarak tanımlamış ve güneye odaklanmışken, Thisday gazetesi çoğunluğun yerine elit kesimin çıkarlarını koruyan elit bir tavır takınmıştır.

İki araştırma metodu da görsel medyada yolsuzluk haberlerinin, yolsuzluk temasına ilişkin olarak hazırlandıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca uydu medyasının dikkati ve kapsamında yokken yolsuzluk raporlarının en az haftada iki defa yayınlanması iki gazetenin makaleleri incelendiğinde göze çarpmaktadır. Uydu medyasının bu alanda dikkati veya içeriği bulunmamaktadır. Özetlemek gerekirse, görsel medyada yolsuzluk olayları sürekli editoryal tarzda takip etmişken, her iki gazetede de yolsuzlukla alakalı haberler editoryal değerlendirme, görüş ve köşe yazısı olarak vermek yerine sayfa içinde bilgi olarak vermiştir.

Tezin içinde, görsel medyanın kapsamı ve yapısı gereği yolsuzluk karşıtı kurumların referansıya güçlü bir yapıya sahip olduğu, bu stratejinin gazeteler tarafından yolsuzluğa karşı kamusal ve özel alanlarda mücadelede rol almak için benimsediği, fakat yapısal kapsamın yolsuzluğu engelleyebilme ve hükümetin denetlenmesinde başarısız olduğu görülmüştür.

Yolsuzluğa karşı rol almada görsel medyanın başarısızlığının sebebi, yolsuzluğun ekonomik çıkar ve emtia ürünü olarak kullanılmasıdır. Nijerya'daki gazeteler, siyasetçiler tarafından muhaliflerine karşı ve kendi başarısızlıklarını örtmede bir söylem aracı olarak kullanılmışlardır. Bu

sebeple gazeteciler ve ülke çapındaki gazeteler faaliyetlerini tarafsız ve vatansever bir şekilde sürdürmeye özen göstermelidir.

Yolsuzluk karşıtı kurumlardan alınan referansla toplanılan bilgi ve haberler seçilen görsel medya ürünlerinin ana yönleri iken, kritik meseleler ele alınamamıştır. Görsel medya gelişmeleri genelde haber olarak sunarken, editör değerlendirmesi, inceleme, görüş ve köşe yazısı nadiren yazılmıştır. Yolsuzluğa karşı soruşturmaya alınan kurumlara karşı diğer kurumların desteğiyle, yolsuzluğa maruz kalmış, kamusal veya özel alanda ortaya çıkarılmasında görsel medya bağımsızca hareket edebilir. Görsel medyanın sosyal sorumluluğunun bir parçası olarak Nijerya'daki eğitimle iş birliği içerisinde olabilir veya katkıda bulunabilir. Nijerya'da yolsuzluğun geniş bir şekilde yayılmasının sonucu olarak yolsuzluğa ilişkin haber ve makalelerin raporlanmasında Nijerya'daki gazetelerin ilk sayfada büyük ve küçük oluşuna bakılmadan yer vermek zorunlu hale gelmelidir.

Bugün, pek çok gazeteci ve görsel medya sahibi, yolsuzluğa bulaşmış veya onların hazırladığı raporlar sonucu şöhreti zarar görmüş siyasetçiler tarafından rüşvet karşılığında kararları etki altına alınmıştır. Nijerya'daki görsel medya, bağımsızlığını korumak ve ne pahasına olursa olsun daha şeffaf olmayı sağlamak zorundadır. Hükümet ve yolsuzluk karşıtı kurumların ve kurumlarla ilişkilerini bütünlük ve toplumun göz önünde güvenilir olacak şekilde tutmalıdır. Görsel medya firmaları gazetecilerinin yeterince refah olmasını, onların ahlak dışı aktivitelerden koruması için çalışmalıdır.

Bazen gazeteciler yolsuzluğa karşı çalışmalarını sürdürürken saldırı veya tehdit altında kalabilir. Görsel medya kurumları öncelik olarak gazetecilerini her tür saldırıya karşı güvence altına almalıdır. Teknik, yasal, ekonomik ve diğer yeterli imkana sahip olmak görsel medyanın yolsuzluğa karşı bağımsız bir şekilde faaliyetlerin sürdürmesi için çok önemlidir. Görsel medya personelleri profesyonel ve akademik yolsuzluğa karşı medyada farkındalığı arttıracak eğitimler verilmelidir.

Bu kapsamda denge ve derinliğin, yolsuzlukla alakalı tüm kısımlarda verilen uygulamaların küçük ya da büyük oluşuna bakılmaksızın suç olması ve suçluların bunu göz önünde bulundurulması burada savunulmuştur.

KAYNAKÇA

- ACHEBE, C. (1960). *No Longer at Ease*. London: Heinemann Educational Books.
- ADAY, S. (2006). The Framesetting Effects of News: An Experimental Test of Advocacy versus Objectivist Frames. *Journalism and Mass Communication Quarterly*.
- ALAWODE, O. M. (2008). Nigerian Print Media and the Fight against Corruption. *4Th National Conference of School of arts and Social Sciences, the Osun state college of education*. Ilesha: The Federal Polytechnic Offa.
- AYOBAMI Ojebode, P. O. (2010). *Audience Research Methods for Campus Radio stations*. Lagos: Panos Institute West Africa.
- BARAN, S. (2009). *Introduction to Mass Communication, Media Literacy and Culture*. Newyork : McGraw Hill Higher Education.
- ÇAPLI, B. (2016). Haberde Tarafsızlık Algısı . S. Ç. Yasemin İnceoğlu, *Haber Okumalar* (pp. 65-77). İstanbul: İletişim Yayınları.
- ÇOBAN, B. (2015). Söylem, İdeoloji ve Eylem: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi. Z. Ö. Barış Çoban, *Söylem ve İdeoloji* (pp. 199-233) içinde. İstanbul: Su Yayınevi.
- DARON Acemoglu, J. A. (2012). *Why Nation Fail The Origin of Power, Prosperity and Poverty*. Londra: Profile Books LTD.
- DİJK, T. A. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*,17(2): 359–383.
- FRIEDRICH, C. J. (2001). Corruption Concepts in Historical Perspective. *Heidenheimer and Johnston anthology*, ss.15-22.
- GÜNAY, V. D. (2013). *Söylem çözümlemesi* . İstanbul: Papatya.

- HALBERSTAM, J. (1987). A Prolegomenon for a Theory of News. *International Journal of Applied Philosophy*, 63-71.
- HARTLEY, J. (1990). *Understanding News*. Newyork: Routledge.
- İKPEZE, N. (2013). Fusion of anti–corruption agencies in Nigeria: a critical appraisal. *Afe Babalola University: Journal of Sustainable Development Law and Policy*, 148-167.
- KEANE, J. (2010). *Medya ve Demokrasi* . İstanbul: Ayrıntı Yayınlar Çev; Haluk Şahin.
- KEANE, J. (2014). Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümleri. S. İrvan, *Medya Kültür Siyaset* içinde. Ankara: Pharmakon Yayınevi.
- LANGSETH, P., Stapenhurst, R., & Pope, J. (1997). *The role of a national integrity system in fighting corruption* . Washington, DC: Dünya Bankası.
- LULE, J. (2013). *Understanding Media and Culture: An Introduction to Mass Communication* . Minneapolis: The Saylor Foundation.
- MAZRUI, A. A. (1992). *Afrikalılar Üç farklı kültüel Mira*. İstanbul: İnsan yayınlar.
- MCNAIRE, B. (1993). Reform and restructuring in the soviet media before and after the August 1991 coup . In J. Eldridge, *Getting the message news, truth and power* London: Routledge, 54-55.
- MARX, Karl, Engels, F. (1999), *Komünist Parti Manifestosu*, çev: Y. Önay, İstanbul: Evrensel Yayınları.
- NYE, J. S. (1967). Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. *American Political Science Association*, 417-427.
- ODORUME, A. (2012). Histography of the Print Media: A Global-Cum Nigerian Perspective. *Mgbakoigba: Journal of African Studies.*, 1.
- ÖZER Ö, M. Ö. (2012). Çerçeveleme Çözümlemesi. Ö. Özer, *Haberin Doğası Gazetecilikte İdealler ve Sorunlar*. Konya: Nüve Kültür Merkezi, 19-30
- ÖZER, Ö. (2011). *Haber Söylem İdeoloji Eleştirel Haber Çözümlemeleri*. Konya: Literatürk.

- ÖZER, Ö. (2012). Haber değeri: Cumhuriyet, Posta ve Zaman Gazetelerinde Durum Saptanması. *Haberin Doğası Gazetecilikte İdealler ve Sorunlar*. Konya: Nüve Kültür Merkezi, 275-278
- ÖZERKAN, Ş. (2009). *Haber analizi ve Arşiv İncelemeleriyle: Türkiye'de 9 Gazete*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- SİBEL Arkonaç, Z. A. (2016). Bence ve Bana göre derken inşa edilen kendilikler ve icraatlar . S. Arkonaç, *Söylem Araştırmaları* (pp. 9-11) içinde. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- ŞÜKRÜ Balcı, A. T. (2013). *Medya ve Siyasal katılım - 2011 Genel Seçimleri Konya Araştırması* . Konya: Literatürk.
- ŞENGÜL Özerkan, Y. İ. (1997). *İletişimde Etkileme Süreci*. İstanbul: Metinler Matbaacılık.
- TRACEY, M. (1979). The Production of Political Television. *Journal of Communication*, 212.
- TRANSPARENCY, B. P. (2008). Mass media and governance. In K. D. Steve Buckley, *Broadcasting, Voice, and Accountability: A Public Interest Approach to Policy, Law, and Regulation* içinde. Michigan: Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- TRANSPARENT, I. (2008). *Broadcasting, Voice, and Accountability: A Public Interest Approach to Policy, Law, and Regulation*.
- VAN Klaveren, J. (1990). The Concept of Corruption." Political Corruption. *Journal of Social, Political and Economic Studies*, 149-75.
- WEAVER, D. H. (2007). Thoughts on Agenda Setting, Framing and Priming. *Journal of Communication*, 57: 142-147.

İnternet Kaynakları

Karl Marx Economic and Philosophic manuscript 1844

<https://www.marxists.org/archive/marx/works/download/pdf/Economic-Philosophic-Manuscripts-1844.pdf> Erişim tarih Eylül 10, 2017

LEADERSHIP (2012) Mining company Md Suspended over alledged misappropriation

http://leadership.ng/nga/articles/41276/2012/11/29/minting_company_md_suspended_ov%20er_alleged_misappropriation.html Erişim tarih Mart 10, 2017

ISS, New book analyses SA's turbulent future to 2034

<https://issafrica.org/about-us/press-releases/new-book-analyses-sas-turbulent-future-to-2034>
Erişim tarih 10 Eylül, 2017

THISDAY (2017) Ibori Returns to Rousing Welcome by Kinsmen

<https://www.thisdaylive.com/index.php/2017/02/05/ibori-returns-to-rousing-welcome-by-kinsmen/> Erişim tarih Temmuz 10, 2017

THISDAY (2017) EFCC: Wife of Suspended NIA DG Bought Ikoyi Flat for N360m

<https://www.thisdaylive.com/index.php/2017/05/06/efcc-wife-of-suspended-nia-dg-bought-ikoyi-flat-for-n360m/> Erişim tarih Temmuz 15, 2017

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (2004) Practical anti-corruption measures for Prosecutors and

investigators <https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/Handbook.pdf> Erişim tarih Mart 15, 2017

VANGUARD (2013) Police Pension Scam: EFCC re-arrests Yusufu, pension boss

[http://www.vanguardngr.com/2013/01/police-pension-scam-efcc-re-arrests-yusufu-pension-boss/date accessed 7/4/2013](http://www.vanguardngr.com/2013/01/police-pension-scam-efcc-re-arrests-yusufu-pension-boss/date%20accessed%207/4/2013) Erişim tarih Mart 16, 2017

VANGUARD (2017) Half of the \$48bn squandered by Jonathan could have fixed Lagos-Kano-

Calabar rail projects – Amaechi <http://www.vanguardngr.com/2017/02/half-48-billion-squandered-jonathan-fixed-lagos-kano-calabar-rail-projects-amaechi/> Erişim tarih Haziran 20